



معاصر جاهلیت مو خنکه د جهنم تر دروازو رسوي؟

جنگ قصه‌ها و روایت‌ها

درس‌هایی از سوره آل عمران برای امت مسلمه



این کتاب را در اواخر ماه مارچ سال ۲۰۲۰ از سایت اینترنتی امت پرودکشن بدست بیاورید.

www.ummatproduction.com

موضوعات محوری

- | | |
|----|---|
| ۱ | معاصر جاهلیت مو څنگه د جهنم تر دروازو رسوي!؟ |
| ۱۷ | ملي دولت-اسلامي دولت؛ دوه متفاوت سياسي مفهومونه |
| ۲۶ | دېورېنډ د نشنلېستي سرطان يوه څرگنده بېلگه |
| ۴۴ | دولت در درون دولت‌ها؛ ارزش‌ها چگونه بیگانه می‌شوند؟ |
| ۴۹ | ولې په معاصر افغانستان کې پیاوړی دولت نه جوړیږي؟ |
| ۵۳ | جنگ قصه‌ها و روایت‌ها |

سایر موارد

- | | |
|----|---|
| ۷ | ویژگی‌های حزب‌التحریر نسبت به سایر احزاب! |
| ۲۱ | قرآن کریم معجزه‌ای که از نو باید شناخت |
| ۳۲ | درس‌هایی از سورة آل عمران برای امت مسلمة |
| ۴۱ | اخلاقي فساد؛ ولس ته د دیموکراتیک نظام د حاکمیت ډالی |
| ۵۹ | وحدت، با وجود اختلاف |

بیایید بزرگترین طاغوت معاصر را سرنگون سازیم!

در قرن هفدهم میلادی اروپا درگیر جنگ‌های شدید مذهبی میان کاتولیک‌ها و پروتستانت‌ها بود. این جنگ‌ها اروپا را به سیاه‌ترین و بحرانی‌ترین وضعیت سوق داده بود. قدرت‌های بزرگ اروپایی برای حل این موضوع در سال ۱۶۴۸ میلادی کنگره‌ی را در شهر وستفاليا شکل دادند. از بطن کنگره‌ی وستفاليا پیمانی به میان آمد که نقطه عطف در تاریخ غرب شناخته می‌شود. این پیمان و راه‌حل بنابر یک ضرورت و واقعیت خاص اروپایی‌ها شکل گرفت، اما محدود به آن‌ها نماند؛ بلکه با گذشت زمان در سرزمین‌های غیر اسلامی نیز ریشه دواند و مسلمانان نیز متأثر از آن شدند. قدرت‌های بزرگ غربی هر یکی به نوبه خویش این نظم و طرز دید را پس از سقوط دادن خلافت عثمانی به جهان اسلام حمل نمودند تا این‌که امروز ما شاهد سایه انداختن این نظم در سرتاسر این کره خاکی و در تمام ابعاد زندگی بشر هستیم.

پیمان وستفاليا اساس و مبدأ نظم امروزی جهان را شکل می‌دهد که این نظم را دولت - ملت می‌نامند. پس از همین پیمان بود که دولت‌های ملی سر برآورد و در نهایت کشورهای جهان به نام ملت چندپارچه و تقسیم شدند. ارزش‌های که امروز ورد زبان جهانیان است استوار بر همین بینش و نظم سیکولار غربی می‌باشد. مرزهای ملی، منافع ملی، پرچم ملی، سرود ملی، هویت ملی... همه و همه بناء یافته بر همین بینش ملی و سیکولار است که پیمان غربی ویستفاليا آن را شکل داده‌است.

نظم دولت - ملت چنان بالای جهان تاثیر شگرف نموده گویی «خدای» جدیدی ظهور نموده و العیاذ بالله با خالق جهانیان هم‌طرازی می‌کند. این نظم رابطه انسان را با خالق، نفس و هموعاش منحرف ساخته و رهبری می‌کند. واقعیت این نظم چنین است که هیچ اندیشه و ایدیولوژی دیگری نمی‌تواند در میان آن جا گیرد و رشد نماید. برای همین است که تنها دموکراسی - سرمایه‌داری، اندیشه‌های نشلیستی و سیکولار می‌تواند با این نظم وفق پیدا نماید.

ایدیولوژی اسلام بنابر این‌که از طرف خالق بشر بوده، یک نظام مبتنی بر عقل و در مطابقت با فطرت انسان می‌باشد که همه بشریت را مخاطب خود قرار داده و تا روز قیامت به تمام مشکلات زندگی بشری راه حل ارائه می‌کند؛ برای همین است که از خود دارای یک نظم متفاوت زندگی می‌باشد. هیچ‌گاهی اسلام در داخل نظم دولت - ملت دارای مؤثریت نبوده و بشکل مکمل آن قابل تطبیق نمی‌باشد. اسلام نظم جهانی را مبتنی بر دیدگاه خودش تقاضا دارد. نظامی که حکم در آن از الله و اقتدار از امت باشد. در نظم جهانی اسلام تنها یک مرز وجود دارد آن‌هم میان دارالاسلام و دارالکفر است. همه مسلمانان در آن امت واحد و دارنده هویت واحد، منفعت واحد، عزت و ذلت واحد، جنگ و صلح واحد... می‌باشند. ادیان دیگر نیز - با در نظر داشت حقوق تابعیت - یکجا با مسلمانان تحت یک پرچم و یک قانون زندگی مسالمت آمیز می‌داشته باشند. یکی از عوامل عمده‌ای که مسلمانان امروز در وضعیت نامناسب بسر می‌برند نبود نظم جهانی اسلام است که در آن خون، عزت، ارزش‌ها و مقدسات مسلمانان محفوظ باشد. پس بر مسلمانان واجب است تا برای اقامه‌ی نظم اسلام و دولت خلافت تلاش نمایند. بناءً جهت وضاحت بیشتر این طاغوت معاصر و بحران‌های آن به مطالب این مجله پرداخته شود که بیشتر روی همین محور از زاویه‌های متفاوتی به بحث می‌پردازد، تا بر علاوه کفر ورزیدن برین طاغوت برای براندازی آن نیز آمادگی فکری، سیاسی و حتی مادی داشته باشیم.

﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنِ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى﴾ (۲:۲۵۶)

بنابراین کسی که از طاغوت (شیطان و بتها و معبودهای پوشالی و هر موجودی که بر عقل بشورد و آن را از حق منصرف کند) نافرمانی کند و به الله ایمان بیاورد، به محکم‌ترین دستاویز درآویخته است.

معاصر جاهليت مو څنگه د جهنم تر دروازو رسوي!؟

سيف الله مستنير

وېوښتي چې آيا دا ما ته د يوه مسلمان او مسلمانې په توگه جايز دي او که څنگه؟! دا هرڅه د ملي دولتونو، ډيموکراتيکو آزاديو او آزاد بازار د کلتور تر سيوري لاندې ترويج کيږي. خو مسلمانانو او اسلامي ټولنې ته د دغو او دې ته ورته اعمالو ترشا ځانگړې مفکورې، شرعي احکام او ارزښتونه شتون لري، چې نن يې زموږ له ټولنې نه بشپړه کډه کړې. سره له دې چې د نارينه لپاره تېرج نشته، يوازې د عورت پټول ورباندې واجب دي، مگر همدا چې زموږ ښځې د لباس په ستايل کې اسلامي فکر، حکم او ارزښت ته پام نه کوي او هغه يې د عمل معيار نه وي؛ همدې ته «تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ» ويل کيږي.

﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾

(الأحزاب: ۳۳)

نن سبا زموږ نږدې ټول نارينه، ښځې او آن ماشومان د برنډ جامو د پيدا کولو او اغوستلو په فکر کې دي. زموږ لويه برخه نارينه چې د نړۍ د هر هېواد، هر ډول د سر د وېښتانو، پيرو او برېتونو د اصلاح ستايل د انټرنېټ او ټلويزيون له لارې وگوري، نو سهار ځي او د هغه تصوير له خپل نايي سره شريکوي، ترڅو د سر وېښتان، پيره او برېت يې هماغسې ورجوړ کړي.

زموږ ډېری ښځې هم همداشان هر ډول لباس او سينگار چې د هندي، ترکي او غربي سريالونو، فلمونو، ويډيوگانو او ټلويزيوني چينلونو له لارې گوري؛ سبا ته خپلې خياطي او سينگاروونکې ته د هماغه مدل او ستايل لپاره ورځي. دې ته ورته نايي گان، سينگاروونکې او خياطانې هم د ښه بازار موندلو لپاره وروستي بهرني مدل لباس، موډ او ستايل کاپي کوي.

دا هرڅه پرته له دې عملي کوي چې له ځانونو



خو که دغه ټول د اسلام په تله کې وتلو، نو وینو چې هېڅ یو یې هم د اسلام له افکارو، ارزښتونو او احکامو سره سمون نه لري، خو شپه او ورځ د رسنیو، تعلیمي او تحصیلي نصاب او مهمو مناسبتونو له لارې د چارواکو، کارپوهانو، تحلیلگرانو، ژورنالیستانو، پوځیانو، پولیسو او ... له لارې په ډېر احساساتي انداز کې ترویج کېږي. آن د سرو کرښو په توګه د تقدس تر کچې ورته تبلیغات کوي او په ټولنه کې یې د غیرت او بې غیرتۍ لامل ګڼي. که د هرې اسلامي خاورې په مسلمانو وګړو کې همدا ډول نامقدسې مفکورې او افتخارات په احساساتي ډول ترویج شي، د اسلامي امت د وېش او ټوټې کېدو او د دغه نفاق د دوام لپاره یوازې همدا کفایت کوي. حال دا چې الله متعال ټولو مسلمانانو ته د الله سبحانه وتعالی په رسی باندې د منګولو لګولو امر کړی دی. خو د دغه فرهنگ ترویج چې د اوسنیو ملي دولتونو بنسټیز کار دی، په دغه برخه کې یې د ټولنې اکثره وګړي، آن د دیني عالمانو تر کچې ټول لارورکي کړي دي. نو هر هغه احساسات، افتخارات او غیرتونه چې د اسلام د مبارک دین د افکارو، ارزښتونو او احکامو پر بنسټ نه وي، هغه ته الله متعال «حَمِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ» ویلي دي.

﴿إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾

(الفتح: ۲۶)

هغه مهال چې کافرانو د جاهلیت تعصب او غیرت ته په زړونو کې ځای ورکړ (او پرېکړه یې وکړه چې مؤمنانو ته به مکې ته د تګ لاره نه ورکوي) الله متعال پیغمبر او مؤمنانو ته د زړه ډاډ نازل کړ (ترڅو د خپل قهر طوفان ورباندې غلی کړي او د الله سبحانه وتعالی په قضا باندې راضی شي او د خپل لارښود د فرمان پیروي وکړي).

له هغه راهیسې چې له ټولې اسلامي خاورې څخه د اسلامي دولت سیوری لیرې شوی او د مسلمانانو د ژوند په بېلابېلو برخو کې اسلامي نظام

او په خپلو کورونو کې پاتې شوی (پرتله له هغو کارونو څخه چې الله یې د هغو د ادا کولو لپاره د بهر ته تګ اجازه درکړې، بهر ته مه وځئ) او د پخواني جاهلیت په څېر د خلکو په منځ کې ځان ښودونکې مه راڅرګندېږئ (خپل اندامونه او د زینت وسایل د نورو نندارې ته مه وړاندې کوئ).

ټول مسلمان ولسونه په ځانګړي توګه د افغانستان مسلمان ولس ځانته ځانګړي افتخارونه لري؛ چې ځیني یې د اسلام پر مټ ترلاسه کړي، خو ګڼ نور یې له اسلام سره د مخالفو افکارو، قوانینو او ارزښتونو پر بنسټ خپل کړي دي. د بېلګې په توګه؛ له کافرو هندوانو سره دوستي، له مسلمانو پاکستانیانو سره دښمني، اشغالګرو امریکایانو او اروپایانو ته د خپلې ټولنې او دولت هر ډول واک سپارل او له هغوی سره ملګرتیا، خو له بهرنیو مجاهدینو څخه کرکه او هغوی ته د تروریستانو په سترګه کتل، استقلال، ملي ګټې، ملي پولې، ملي قهرمان، ملي ژبه، ملي ټرمینالوژي، قوم، بانک نوټ او ... هغه څه دي چې زموږ مسلمان ولس ته یې ځانګړي احساسات ورکړي او د هماغه احساساتو پر اساس فخر کوي او له مخالفینو څخه یې کرکه لري. که څوک دغه افتخارات تر پوښتنې لاندې راولي، سخت غبرګون ورته ښودل کېږي او آن د جګړې تر کچې هم حاضر دي چې سرونه پرې قرباني کړي.



نه وي را ايستل شوې، اسلامي حللارې نه، بلکې کفري او جاهلي حللارې دي او په دې اړه د ناوړين ختمولو، خير، ښېگڼې تمې ته قرآن «ظَنُّ الْجَاهِلِيَّةِ» ويلي دي.

﴿ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً مِّنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِن شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ﴾

(آل عمران: ۱۵۴)

له دغه غم او اندېښنې وروسته يې د سپک خوب له لارې پر تاسو آرامتيا راوسته، چې يوه ډله (ريښتيني مؤمنان) پرې ويده شول او بلې ډلې ته ځانونه مهم وو او د الله متعال په اړه يې د جاهليت د دورې په څېر ناوړه گومانونه کول او د (انکار له لارې) يې ويل: آيا (هغه برياليتوب او نصرت چې پيغمبر يې وعده راکړې وه) زموږ په نصيب کيږي؟ ورته ووايه ټول کارونه (حتي برياليتوب او ماتې) د الله په لاس کې ده.

اما تر «تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ»، «حَمِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ»، «ظَنُّ الْجَاهِلِيَّةِ» څخه سخت بيا «حُكْمُ الْجَاهِلِيَّةِ» دی او دا هغه وخت رامنځ ته کيږي چې همدا نامشروع، کفري او غير اسلامي مفکورې، گومانونه، غيرتونه او حللارې د واکمن نظام په توگه پلې او تطبيق شي، چې د اسلامي خاورې پر مخ باندې اوسني ټول واکمن نظامونه همدا نامشروع، کفري او غير اسلامي حللارې تطبيقوي. نو:

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَنْعُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

(المائدة: ۵۰)

آيا (دغه فاسقان د هغه حکم له منلو ډډه کوي چې الله سبحانه وتعالی يې پر تا نازلوي او) د جاهليت د حکم (چې د انسان له هوا او هوس څخه سرچينه اخلي) غوښتونکي دي؟ آيا د يقين کوونکي قوم لپاره له الله متعال پرته بل څوک غوره حکم کوي؟

او حللارې نه پلې کيږي، واکمن جبریه دولتونه د خپلو مسلمانو ولسونو ترمنځ د غير شرعي حللارو لپاره کاذبې هيلې او اميدونه زيږوي. د دغو حللارو د مشروعيت لپاره يې په حج او اوقافو وزارتونو، د علماوو شوراگانو او سترو محکمو کې گڼ درباري علما توظيف کړي، ترڅو مسلمان ولس ته دغه ناروا حللارې مشروع او روا وښيي. له همدې امله گڼ عام مسلمانان د دوی په واسطه د گناه، انحطاط او وروسته پاتېتوب په سېلاب لاهو کيږي او دغو ناروا حللارو ته هيلې او اميدونه لري.

د بېلگې په توگه:

د يوه يرغلگر کافر د ماتولو په موخه له بل کافر يرغلگر څخه مرسته اخيستل جواز لري؛ نو له يرغلگرې امريکا سره امنيتي تړون د افغانستان امنيت ته اړين دی.

د ډيموکراتيک پارلمان له لارې د رايو په اکثريت باندې د قوانينو تصويب زموږ ورځنۍ ستونزې حل کوي او دا له نړيوالو سره زموږ د سيال کېدو مشروع لاره ده، ځکه اسلام د ژوند ټولو برخو ته روښانه حللارې نه لري او په پارلمان کې هم ټول مسلمانان سره راټول شوي او اسلامي قوانين جوړوي.

طالبان بايد له امريکا سره سولې ته حاضر شي. همدا د اسلامي ارشاداتو غوښتنه ده، ځکه قرآن وايي چې په سوله کې خير دی او همدا د افغانستان شته ستونزې ته يوازینی حللاره ده. زموږ اسلامپال او سيکولر سياستوال؛ ملگرو ملتونو او نړيوالو سازمانونو ته د بې طرفه بنسټونو په سترگه گوري او په اکثره کورنيو لانجو کې د درېيمگري او قاضي په توگه د هغوی قوانينو، کنوانسيونونو او بنسټونو ته پناه ور وړي، حال دا چې دغه ټول نړيوال بنسټونه په نړۍ او په ځانگړې توگه په اسلامي نړۍ باندې د امريکايي او غربي هېژمون د تحميل لپاره رامنځ ته شوي او په هېڅ صورت د مسلمانانو په خير قوانين، پاليسۍ او پروگرامونه نه لري. او

نو ټولې هغه حللارې چې د اسلام د مبارک دين له سرچينو؛ قرآن، سنتو، اجماع او قياس څخه د شرعي استنباط - اجتهاد له لارې د مجتهد په واسطه

نو د «تَبَرُّجُ الْجَاهِلِيَّةِ»، «خَوِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةِ»، «ظَنُّ الْجَاهِلِيَّةِ» او «حُكْمُ الْجَاهِلِيَّةِ» اصطلاحات يوازې په قرآن کې د راغلو آيتونو تر سياق پورې بايد محدود ونه گڼل شي، ځکه هلته په يوه خاص حالت کې د ځانگړي مفهوم په توگه مطرح شوي، خو په هماغه مفهوم د ژوند په ټولو برخو کې د تطبيق وړ دي. له همدې امله ويلای شو چې جاهليت د رسول الله صلى الله عليه وسلم د بعثت پرمهال يوه تاريخي دوره نه ده، بلکې جاهليت د کایناتو، انسان او ژوند په اړه د تفکیر ځانگړې طريقه ده، چې اوسني ټول ملي دولتونه يې د خپلو بنسټونو، قوانينو او رسنيو له لارې ترويج او تطبيقوي. نو نن چې د بشریت او په ځانگړي توگه د اسلامي امت د شته ستونزو د حل لپاره څنگه حللارې وړاندې کيږي او د واکمنو ملي نظامونو له لارې پلې کيږي ټول د معاصر جاهليت او د هغه د پورته څلورگونو ابعادو استازيتوب کوي.

دغه جاهليت د ابوجهل تر جاهليت خورا خطرناک دی، ځکه د انساني ژوند په ټولو برخو واکمن شوی دی. همدغه معاصر جاهليت ته پرمختگ، تکنوکراسي، علم، فکر، فرهنگ او حکمت ويل کيږي. تر ټولو غوره بېلگه يې د نړۍ د دويم متفکر په نامه د اشرف غني تشهیرول وو، ترڅو امريکا د نړۍ پر يوه مسلمان، مجاهد او غيرتمن ولس باندې خپل روزل شوی لاسپوڅی په آسانۍ سره ومنې. همدې ته ورته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د رسالت پرمهال د جاهلو قريشو په منځ کې ابوجهل ته هم ابوالحکم (د حکمت پلار) ويل کېده. اما کله چې الهي پيغام، وحی، رسالت او اسلام يې په ټولنه کې د نظام او يوازينۍ حللارې په توگه رد کړ، رسول الله صلى الله عليه وسلم هم هغه ته د ابوالحکم پر ځای ابوجهل ووايه. نو د اسلامي نظام او حللارو په رد کې ابوالحکم او دويم متفکر يو ډول کړنې ترسره کوي.

نو زموږ په ټولنه کې معاصر جاهليت کټ مټ هماغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم د جاهليت د دورې په څېر له خپلو ټولو ابعادو؛ جاهلي تبرج، جاهلي غيرتونو، جاهلي گومانونو او جاهلي

حکومتونو سره په ټولنه کې رېښې څښې کړې دي او کټ مټ د هماغه پخواني جاهليت په څېر پايلې يې پر ټولنه ورتپلې دي.

د دغه ټکي د لا روښانتيا لپاره نجاشي ته د قريشو د هيئت پر وړاندې د مسلمانانو د استازي جعفر بن ابی طالب له وينا څخه يوه برخه رانقلوم:

أَيُّهَا الْمَلِكُ! كُنَّا قَوْمًا أَهْلَ جَاهِلِيَّةٍ نَعْبُدُ الْأَصْنَامَ، وَنَأْكُلُ الْمَيْتَةَ، وَنَأْتِي الْفَوَاحِشَ، وَنَقْطَعُ الْأَرْحَامَ، وَنُسِيءُ الْجَوَارِ، يَأْكُلُ الْقَوِيُّ مِنَّا الضَّعِيفَ، وَكُنَّا عَلَى ذَلِكَ حَتَّى بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْنَا رَسُولًا مِنَّا، نَعْرِفُ صِدْقَهُ وَعَفَاقَهُ، فَذَعَانَا إِلَى اللَّهِ لِنُوحِدَهُ وَنَعْبُدَهُ، وَنَخْلَعَ مَا كُنَّا نَعْبُدُ نَحْنُ وَأَبَاءُنَا مِنْ دُونِهِ مِنَ الْجِبَارَةِ وَالْأَوْثَانِ، وَأَمَرَنَا بِصَدَقِ الْحَدِيثِ، وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ، وَصَلَةِ الرَّحِمِ، وَحُسْنِ الْجَوَارِ، وَالْكَفِّ عَنِ الْمَحَارِمِ وَالذَّمَمَاءِ، وَنَهَانَا عَنِ الْفَوَاحِشِ، وَقَوْلِ الزُّورِ، وَأَكْلِ مَالِ الْيَتِيمِ، وَقَذْفِ الْمُحْصَنَاتِ، وَأَمَرَنَا أَنْ نَعْبُدَ اللَّهَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا، وَأَمَرَنَا بِالصَّلَاةِ، وَالصِّيَامِ، فَصَدَّقْنَاهُ، وَأَمَنَّا بِهِ، وَاتَّبَعْنَاهُ عَلَى مَا جَاءَنَا بِهِ ...

اې پاچا! موږ جاهل خلک وو چې د بتانو عبادت مو کاوه، مرداره مو خوړله، فحشا مو کوله، د خپلوۍ اړیکې مو پرې کولې، له گاونډي سره مو بد چلند کاوه، قوي کس به ضعيف خووړ او موږ په داسې حالت کې وو چې الله متعال له موږ څخه يو داسې کس د رسول په توگه راواستاوه چې ريښتينولي او پاک لمني يې په موږ کې مشهوره وه. نو هغه موږ د الله سبحانه وتعالی توحيد او عبادت ته راوبللو او را ته يې وويل چې هغه ډبرين بتان چې موږ او زموږ پلرونو د هغو عبادت کاوه، له هغو نه لاس واخلي، موږ ته يې په ريښتينولۍ، د امانت په ادا کولو، د خپلوۍ د اړیکې په وصولولو، له گاونډي سره په نېکي کولو، له محارمو او وينو څخه په لاس اخيستلو امر وکړ. او له فحشا، دروغ ويلو او دروغ شاهدي ورکولو، د یتيم له مال خوړلو، په پاک لمنو ښځو پسې له قذف ويلو څخه يې منع کړو. همداراز يې راته امر وکړ چې د الله سبحانه وتعالی عبادت وکړو او له هغه سره شریک ونه نيسو، لمونځ وکړو او روژه ونيسو. نو د هغه تصديق مو وکړ او پر هغه مو ايمان راوړ او څه يې چې راوړي

وو د هغو پیروي مو وکړه.

خو تاسو ټول وینی چې اوسني نظامونه د جاهلیت پورته یاد شوي ټول کارونه ترسره کوي او هر څوک چې د دغه ناوړه واقعیت د بدلون لپاره هڅه کوي، هغه له منځه وړي او محکوموي یې. نو معاصر جاهلیت هم د هماغه پخواني جاهلیت په څېر د اصلاحي خوځښتونو له لارې له منځه نه ځي، بلکې بنسټیز تغیر او بدلون ته اړتیا لري. ځکه د جاهلیت او اسلام، خیر او شر، حق او باطل پیروي، د انسانانو لپاره د الهي ابتلا (آزموینې او افشا کېدو) هغه میکانیزم دی، چې د آدم علیه السلام څخه تر ننه دوام لري، چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه تر ننه یې بېلابېلې دورې په یوه حدیث شریف کې داسې بیان شوې دي:

حَدَّثَنِي أَبُو إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيُّ، أَنَّهُ سَمِعَ حُذَيْفَةَ بْنَ الْيَمَانِ، يَقُولُ: كَانَ النَّاسُ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللَّهِ عَنِ الْخَيْرِ وَكَانَتْ أَسْأَلُهُ عَنِ الشَّرِّ مَخَافَةَ أَنْ يُدْرِكَنِي، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا كُنَّا فِي جَاهِلِيَّةٍ وَشَرٌّ فَجَاءَنَا اللَّهُ بِهَذَا الْخَيْرِ فَهَلْ بَعْدَ هَذَا الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ، قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: وَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الشَّرِّ مِنْ خَيْرٍ، قَالَ: نَعَمْ وَفِيهِ دَخْنٌ، قُلْتُ: وَمَا دَخْنُهُ، قَالَ: قَوْمٌ يَهْدُونَ بَغِيرَ هَذِي تَعْرِفُ مِنْهُمْ وَتُنْكِرُ، قُلْتُ: فَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ، قَالَ: نَعَمْ دُعَاءٌ إِلَى أَبْوَابِ جَهَنَّمَ مَنْ أَجَابَهُمْ إِلَيْهَا قَذَفُوهُ فِيهَا، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صِفْهُمْ لَنَا، فَقَالَ: هُمْ مِنْ جِلْدَتِنَا وَيَتَكَلَّمُونَ بِلِسَانِنَا، قُلْتُ: فَمَا تَأْمُرُنِي إِنْ أَدْرَكَنِي ذَلِكَ، قَالَ: تَلْزِمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ، قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلَا إِمَامٌ، قَالَ: فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرْقَ كُلَّهَا وَلَوْ أَنْ تَعَصَّ بِأَصْلِ شَجَرَةٍ حَتَّى يُدْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذَلِكَ.

ابو ادريس الخولاني روايت کوي چې له حذيفه بن اليمان څخه يې اورېدلي وو چې ويل يې: خلکو به له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه د خير پوښتنې کولې، خو ما به له هغه څخه د شر په اړه پوښتل، د دې له وېرې چې دغه شر مې ونه نيسي. نو هغه ته مې وويل اي رسول الله موږ په جاهليت او شر کې وو، الله متعال دغه خير راته راواستاوه، نو آيا له دغه خير وروسته بل شر شته؟ ويې ويل هو. ورته ومې ويل چې بيا له دغه شر

څخه وروسته خير شته؟ ويې ويل هو، مگر په هغه کې به دود يا گرد وي. ورته ومې ويل دود يې څه دی؟ ويې ويل: داسې قوم به وي چې زموږ له هدايت پرته به خلکو ته هدايت کوي، ځينې کارونه به يې معروف وي او ځينې منکر. ورته و مې ويل، آيا له دغه خير وروسته بل شر شته؟ ويې ويل هو! د دوزخ دروازو ته بلونکي به وي، چا چې هغوی ته مثبت ځواب ووايه په هغه کې به لوېږي. ورته ومې ويل اي رسول الله د هغوی صفات را ته بيان کړه؟ نو ويې ويل: هغوی زموږ له پوست څخه دي او زموږ په ژبو خبرې کوي. ورته ومې ويل، که دغه وخت ومومو په څه راته امر کوې؟ ويې ويل: د مسلمانانو له جماعت او د هغوی له امام سره ملازمت غوره کړه. ورته ومې ويل، که هغوی امام او جماعت نه درلود؟ ويې ويل: نو بيا دا ټولې ډلې پرېږده، ولو که د ونې په رېښو خوله ولگوې، تر هغه چې مرگ درته راشي او ته پر هماغه حالت وې.

نو اوس موږ د ملي دولتونو تر واکمنۍ لاندې د ژوند په ټولو برخو کې د جاهليت مفکورو او مفاهيمو ته ورېل کيږو چې همدا د دوزخ دروازو ته بلونکي دي، زموږ په ژبو خبرې کوي او زموږ له پوست څخه دي. نو لومړی بايد د مسلمانانو امام او جماعت رامنځ ته کړو يا اسلامي دولت يا خلافت تاسيس کړو او که دا نشو کولای، نو بايد د اسلام په رېښه (قرآن او سنتو) باندې خوله ولگوو او يا هم دومره پر اسلام ټينگ شو چې که د امکاناتو د نشتوالي له امله مجبور شو چې د ونو رېښې وخورو، نو تر مرگه بايد دغه حالت ته ترجيح ورکړو، نه دا چې د دوزخ لور ته د بلونکو بلنې ته لېک ووايو او په دوزخ کې ولوېږو.

سيف الله مستنير

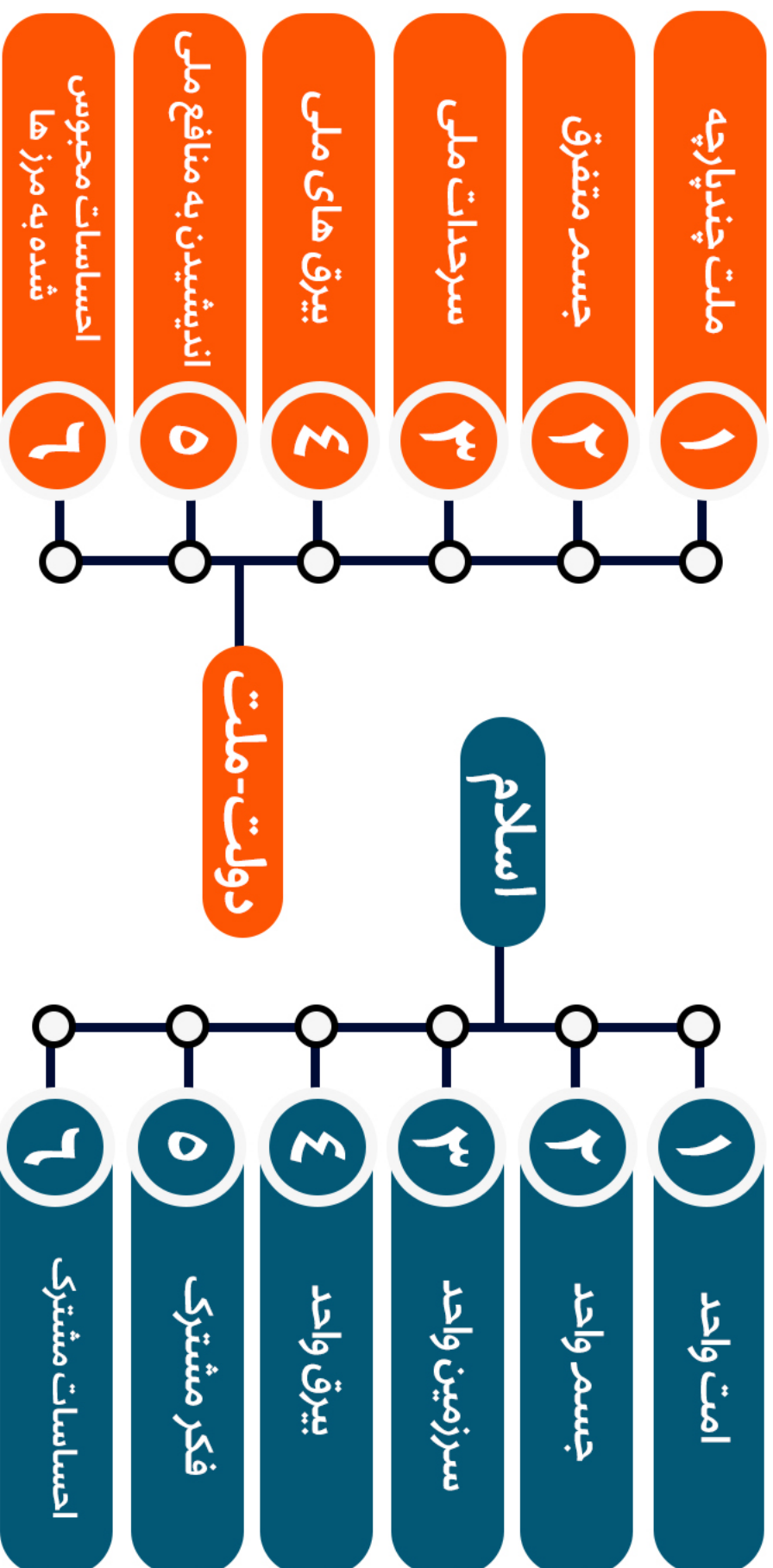
د حزب التحرير - ولايه افغانستان د مطبوعاتي دفتر رييس

عقیده سیاسی مسلمانان چنین است!

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا أَشْتَكَى مِنْهُ عَضْوٌ: تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَى

أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ عَنْ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ

مثال مومنان در دوستی و ترحم و عطوفت با هم مانند جسد واحدی است که چون عضوی از آن بیمار شود، سایر اعضا با وی با تب کردن و بیدار خوابی همراهی می کنند



اگر یک مسلمان در جایی مورد تجاوز غرب قرار گیرد، عقیده سیاسی اسلام ایجاب می کند تا همه ای مسلمانان به دفاع از وی برخیزند؛ اما مفکوره دولت - ملت می گوید که حوادث کشمیر، برما، سنکیانگ، فلسطین، سوریه، عراق، یمن، به ما مربوط نمی شود. ما افغان هستیم. ما را به درد دیگران چه کارا

ویژگی‌های حزب‌التحریر نسبت به سایر احزاب!

مترجم: احمدقسیم راحل

آیه «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ» کار گروهی را به دو چیز محدود کرده است:

اول- دعوت به خیر؛ یعنی دعوت به اسلام
دوم- امر به معروف و نهی از منکر
طلب تأسیس یک گروه در آیه مبارکه طلب جازم (قاطع) بوده، با قرینه وجوب وارد گردیده و دلالت بر وجوب دارد. رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم فرموده است:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْ عِنْدِهِ، ثُمَّ لَتَدْعُنَّهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ» (رواه الترمذی)

این حدیث مبارک قرینه‌ای دیگر بر جازم بودن طلب امر به معروف و نهی از منکر است؛ یعنی بیان‌گر وجوب آن است.

در مورد این‌که این گروه باید یک حزب سیاسی باشد، از آن قسمت آیه دانسته می‌شود که از مسلمانان خواسته است که گروه و جماعتی تشکیل دهند؛ چنان‌که کار این گروه را نیز تعریف کرده که دعوت به اسلام، امر به معروف و نهی از منکر (امر به معروف و نهی از منکر؛ نه تنها این‌که شامل حکام می‌شود)؛ بلکه محاسبه و نصیحت آن‌ها از مهم‌ترین و بارزترین اعمال سیاسی است که یک حزب سیاسی باید انجام دهد.

حزب‌التحریر یک حزب اسلامی است که مبتنی بر عقیده اسلامی بنیان‌گذاری شده، افکار، احکام و راه‌های حل اسلامی را تبنی (گزینش) نموده است. خط مشی آن طریقه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم بوده؛ به‌گونه جدی برای تأسیس خلافت تلاش می‌کند؛ آنگونه که خلافت با حزب و حزب با خلافت عجین شده است. وقتی یادی از خلافت شود، از حزب یاد شده و وقتی از حزب یاد می‌شود، نام خلافت برده شود. حزب‌التحریر از دیگر جناح‌ها، گروه‌ها و احزاب با خصوصیات منحصر به ساختار

حزب‌التحریر یک حزب سیاسی جهانی بوده که اساس آن را اسلام و عمل‌کردش را سیاست تشکیل می‌دهد. حزب‌التحریر در میان امت و یک‌جا با آن دعوت و فعالیت سیاسی خویش را به پیش می‌برد؛ تا اسلام را به عنوان قضیه اساسی خود اتخاذ و امت را برای بازگرداندن خلافت و حاکمیت دین الله سبحانه‌وتعالی در زمین، رهبری کند.

حزب‌التحریر یک نهاد خیریه، جریان محض روحی، علمی و آموزشی نبوده؛ بلکه یک حزب سیاسی است. فکر است که به روح آن جان بخشیده، هسته، راز زندگی، بقاء و دوام آن را تضمین می‌کند. ایجاد و پیدایش حزب‌التحریر نتیجه شرایط ناگواری نبود که امت را فراگرفته بود؛ در عین حال از زیر چتر پنهان رژیم نیز سر برون نیاورده و از گروهی نیز انشقاق نیافته است؛ بلکه ایجاد و تأسیس‌اش اطاعت از فرمان الله متعال بود، آن‌جا که الله متعال می‌فرماید:

«وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»

(آل عمران: ۱۰۴)

ترجمه: باید از میان شما، جمعی دعوت به نیکی و امر به معروف و نهی از منکر کنند! و آن‌ها همان رستگاران‌اند.

قیام‌اش به منظور بیداری مجدد امت اسلامی از خواب عمیقی بود که در آن فرورفته بودند. به‌خاطر رهایی از عقاید کفری، احکام و قوانین آن، به‌خاطر کشیدن امت اسلامی از زیر سلطه و نفوذ کشورهای کافر و در نهایت، کار جهت بازگرداندن خلافت اسلامی و تطبیق کامل احکام الهی می‌باشد.

خود متمایز بوده و هیچ‌یک از آن‌ها، دارای چنین خصوصیتی نیستند. آن ویژگی‌ها و خصوصیات قرار ذیل‌اند:

۱- حزب‌التحریر برای تأسیس خلافت کار می‌کند؛ نه برای تحریف آن!

از زمان تأسیس حزب‌التحریر در سال ۱۹۵۳م توسط بنیان‌گذار آن، عالم جلیل‌القدر تقی‌الدین النبهانی رحمہ‌اللہ علیہ، با نهایت تلاش مخلصانه و پشت‌کار شبانه‌روزی پیوسته در پی تأسیس خلافت بوده در این مسیر دل‌سرد نشده و همه انواع آزار و اذیت‌ها توسط حاکمان جنایت‌کار و رژیم‌های سرکوب‌گر را تحمل نموده است. حزب، کار خویش را به روشی که اسلام تعریف کرده است، انجام می‌دهد و به اندازه سر انگشت هم، از طریقه رسول الله صلی الله علیه وسلم عدول نکرده است. جنبش‌ها و احزاب دیگر را با توجه به موقف‌گیری‌های‌شان در مورد خلافت، می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

الف- احزابی؛ مانند: سرمایه‌داری-سکولار، ملی، قومی و سوسیالیستی که برای جلوگیری از تأسیس خلافت با شدت تمام می‌جنگند؛ یا متعلق به رژیم‌های سرکوب‌گر و یا احزابی‌اند که توسط حاکمان در اپوزیسیون خیالی ایجاد شده‌اند. این احزاب توسط حکام مزدور، همراه کفار استعمارگر در ارتباط بوده که در طی یک قرن از ثقافت غربی تغذیه و مسموم شده‌اند که این احزاب از چشم امت افتاده‌اند؛ گرچه قدرتی که به آن تکیه کرده‌اند؛ شاید تا سقوط کامل و نهایی اربابان‌شان، چند سال دیگری نیز دوام آورد.

ب- احزاب معتدل اسلامی: این‌ها، احزابی‌اند که اسلام را اصلاً با فرهنگ و ثقافت غربی سازگار می‌بینند. بر سکولاریزم لباس اسلام پوشانده تا چهره زشت، خصمانه و کینه‌توزانه آن را با اسلام و مسلمانان بیوشانند. آن‌ها شعارهای اسلامی را سر می‌دهند؛ ولی در حقیقت شعار سکولاریستی است که بر آن سرپوش اسلامی گذاشته شده است. این‌ها در واقع با اسلام به ستیزه‌جویی برخاستند؛

چون احکام اسلام را تحریف نموده و به‌نام اسلام، مفاهیم غربی را داخل آن نمودند. چنان‌که دموکراسی را با شورا خلط می‌کنند. کار این احزاب، کم‌رنگ کردن مفاهیم اسلامی، مشروعیت بخشیدن به مفاهیم کفری با پوشاندن لباس اسلامی و ترویج آن در بین توده مسلمانان است، تا بخشی از ثقافت آن‌ها شود. خطر این احزاب خیلی بزرگ است؛ زیرا ایشان در گمراه کردن مسلمانان و دور نگه داشتن آن‌ها از احکام دین‌شان از فریب، حيله و مکر استفاده می‌کنند که تحمل آن بر کوه‌ها نیز دشوار است. آن‌ها ایده تطبیق تدریجی اسلام را ترویج می‌کنند، این بدان معناست که حکومت اسلامی باید ابتدا با دموکراسی آغاز شود؛ یعنی با کسانی که به کفر حکم می‌رانند، آشتی را در پیش گرفته که از خلال آن می‌توانند به حکومت اسلامی دست یابند. این‌ها تلاش می‌کنند تا پیروان خویش را مجاب کنند که آمدن عصر خلافت هنوز دور بوده و زمان آن هنوز فرا نرسیده است، گویا آن‌ها غیب را می‌دانند.

ج- احزابی که کار آن‌ها وارونه جلوه دادن چهره خلافت است. با نمایش دادن این که خلافت؛ یعنی قتل، کشتار و ظلم، تا مردم در عوض این که به‌سوی آن بشتابند، از آن فرار کنند. این احزاب، احکام اسلام را ظالمانه جلوه می‌دهند؛ تا قلوب و افکار عمومی را مملو از ترس و وحشت سازند؛ تا مردم خواستار سکولاریزم یا نظام‌های بشری شوند که رسانه‌ها آن را نسبت به خلافتی که همواره انسان‌ها را با کارد سر می‌برد، آسان‌گیرتر و بهتر معرفی می‌کنند.

اما حزب‌التحریر عظمت احکام اسلام را برای مردم برجسته ساخته، احکامی که به‌تنهایی برای حکومت تمام بشریت کافی‌ست و به شکل جذاب ارائه می‌کند تا جذابیت آن به مردم واضح گردیده و جذب آن شوند؛ با آن که رسانه‌ها با استفاده از عمل‌کرد بد یک‌تعداد از احزاب، تلاش می‌کنند تا آن را به خلافت و حامین مخلص آن ارتباط داده و به این ترتیب نام خلافت را خدشه‌دار کنند؛ با آن هم این حزب مورد تأیید مردم قرار

می گیرد. حزب التحریر، هم چنین قوانین وضعی موجود؛ به ویژه سرمایه داری را فاسد خوانده و فساد آن را برجسته می کند؛ قوانینی که ده ها مشکل و بحران را ایجاد کرده که از حل آن عاجز است. نظام سرمایه داری یک نظام وحشیانه و ظالمانه بیست که تمام بشریت را در جهنم خویش فرو برده است.

۲- دعوت حزب التحریر به اقامه خلافت، در واقع

دعوت به اقامه درست و کامل دین است.

همه احزاب با رویکردهای متفاوت خویش، اسلام را دین فردی تعریف می کنند؛ دینی که دخالتی در امور زندگی، دولت و جامعه ندارد؛ به همین دلیل از دشمنان خویش خواستار راه حل برای مشکلات خویش اند و به هر مشکلی که در زندگی روبه رو می شوند، دشمنان خود را به فریاد می زنند؛ در حالی که شاید دشمن آنها عیناً کسی باشد که مشکلات را به وجود آورده است؛ مانند: جنگ های فتنه انگیزی که یمن، لیبی، عراق... را به کام خویش فرو برده است.

این در حالی است که حزب التحریر اسلام را به عنوان نظام کاملی معرفی می کند که در تمام امور زندگی می توان آن را تطبیق نمود. این نظام شامل فکر و طریقه است. فکر، عقاید و راه کارهای برخاسته از عقیده است که شامل تمام امور زندگی می شود. اما طریقه، چگونه گی حمل دعوت، نحوه محافظت از عقیده و چگونه گی تطبیق راه های حل (احکام شریعت) است. دولت، روش عملی برای تطبیق راه های حل و محافظت از عقیده و حمل پیام اسلام به جهانیان از طریق دعوت و جهاد است.

۳- حزب التحریر در تأسیس خلافت ملتزم به طریقه

پیامبر صلی الله علیه وسلم بوده، اندازه سر انگشت هم

از آن انحراف نکرده است.

احزاب دیگر؛ غیر از حزب التحریر در موضوع طریقه به دو بخش تقسیم گردیده اند:

بخش نخست- احزاب و جریان های که اصلاً

پیرامون طریقه پیامبر و تطبیق اسلام فکر نمی کنند؛ بلکه به رد و دشمنی با اسلام به عنوان فکر و طریقه می پردازند. به این احزاب چگونه گی رسیدن به قدرت اهمیتی ندارد؛ اما آن چه برای شان مهم است، به دست آوردن قدرت بدون در نظر داشت قربانی ها و فداکاری های فرزندان امت، اموال و ثروت های آنها است، این ها احزاب سکولار و ملبس به لباس اسلام اند، و یا به تعبیر دیگر می خواهند مُدِل سکولارهای ریش دار را ترویج دهند.

بخش دوم- احزابی که تصور می کنند از راه و روش پیامبر صلی الله علیه وسلم پیروی می کنند و می خواهند اسلام را تطبیق و به آن حکم کنند و جنگ را روش رسیدن به خلافت می دانند. در این مورد از سیرت پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد طریقه ای واضح و روشنی که کتب متنوع سیرت، پیرامون آن اختلافی ندارند، دوری گزیده اند. همه این ها نشان می دهد که رسول الله صلی الله علیه وسلم در دوره مکی اعمال مادی را انجام نداده است؛ بلکه اصحاب خویش را به صبر در برابر اذیت قریش تشویق می کرد. پیامبر و اصحابش به مدت سه سال در محاصره قریش در شعب ابی طالب بودند و عمل مادی انجام ندادند که این دلیل قطعی است بر این که تأسیس دولت اسلامی مبتنی بر اعمال مادی/نظامی نیست؛ بلکه بر مبارزه فکری و سیاسی بنا شده است.

اما حزب التحریر در امر تأسیس دولت از همه این احزاب با دیدگاه های مختلف شان متمایز بوده، ملتزم به طریقه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم می باشد و در این امر به اندازه سر انگشت هم انحراف نداشته است. حزب التحریر در مسیر حمل دعوت برای اقامه خلافت راشده ثانی، مسیر ترسیم شده رسول صلی الله علیه وسلم و منهج نبوت را در پیش گرفته است؛ چون واجب الاتباع است. الله سبحانه و تعالی فرموده است:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

(الأحزاب: ۲۱)

ترجمه: مسلماً برای شما در زندگی رسول خدا سرمشق نیکویی است، برای آن‌هایی که امید به رحمت خدا و روز رستاخیز دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.

و این قول او تعالی:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

(آل عمران: ۳۱)

ترجمه: بگو: اگر خدا را دوست می‌دارید، از من پیروی کنید! تا خدا (نیز) شما را دوست بدارد؛ و گناهان‌تان را ببخشد؛ و خدا آمرزندهٔ مهربان است. و آن‌جاکه فرموده است:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

(الحشر: ۷)

ترجمه: آن‌چه را رسول خدا برای شما آورده بگیرید (و اجرا کنید)، از آن‌چه نهی کرده خودداری نمایید (و از (مخالفت) خدا بپرهیزید که خداوند کیفرش شدید است!

این آیات و آیات دیگر دلالت بر وجوب اقتدا به طریقهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم، پیروی و پای‌بندی به طریقه و منهج وی را دارد. هرکس سیرت رسول معظم را در مرحلهٔ مکی تا مرحلهٔ اقامهٔ دولت در مدینه پژوهش کند؛ درمی‌یابد که پیامبر صلی الله علیه وسلم مراحل برجسته‌ای را پشت سر گذاشته و در این مراحل کارهای خاص و برجسته‌ای را انجام داده است. حزب‌التحریر از همین‌جا طریقه و مراحل کارکرد و اعمالی را که در این مراحل واجب است، با پیروی از عمل‌کرد رسول الله صلی الله علیه وسلم در مراحل سیر خویش، اخذ نموده است.

بدین ترتیب، حزب‌التحریر شیوه تأسیس خلافت را در سه مرحله؛ یعنی مرحلهٔ تثقیف (آموزش) برای تشکیل شخصیت‌های مؤمنی که به فکر و طریقهٔ حزب اعتقاد پیدا کنند، تا کتلهٔ حزبی ایجاد شود. مرحلهٔ دیگر، تفاعل با امت برای حمل اسلام است تا امت اسلام را قضیهٔ اساسی خویش دانسته و برای ایجاد آن در صحنهٔ حیات کار کنند. مرحلهٔ سوم، مرحلهٔ تسلیمی حکم و تطبیق اسلام به صورت عام و شامل و حمل رسالت آن با دعوت و جهاد به جهانیان است.

۴- حزب‌التحریر برای وحدت امت کار می‌کند؛ نه برای پارچه کردن و متفرق ساختن آن.

تا هنوز حزب‌التحریر برای یک لحظه هم دعوت در میان فرزندان امت را جهت بازگرداندن خلافت متوقف نساخته است؛ خلافتی که امت را متحد نموده، عملاً به یک امت واحد تبدیل می‌سازد و دارای رایه/بیرق واحد و تحت حاکمیت دولت واحد می‌باشد؛ همان‌طوری که در خلافت قبلی اسلامی بوده است. خداوند به مسلمانان دستور داده است تا در رهبری سیاسی واحد متحد شوند. الله متعال می‌فرماید:

﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾

(آل عمران: ۱۰۳)

ترجمه: همه‌گی به ریسمان خدا [قرآن و اسلام؛ هرگونه وسیله وحدت]، چنگ زنید و پراکنده نشوید! الله سبحانه و تعالی به وحدت بین مسلمانان امر فرموده و از پراکندگی، تفرقه و انقسام منع کرده است؛ آن‌جاکه فرموده:

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾

(الأنبياء: ۹۲)

ترجمه: این امت شما امت واحدی است و من پروردگار شما هستم؛ پس از مخالفت فرمان من بپرهیزید!



عبادت و تقدیس می‌شود. مثال‌های فوق، بهترین دلیل به این مدعاست.

۵- حزب‌التحریر دارای قانون اساسی اسلامی است که امت به‌وسیله آن به‌نهضت می‌رسد.

وقتی همه احزابی را که در کشورهای اسلامی فعالیت می‌کنند مرور کنیم، هیچ حزبی را صاحب برنامه‌ای اسلامی که از اسلام اخذ شده باشد، نمی‌یابیم تا آن برنامه به‌عنوان قانون اساسی برگزیده شود؛ مگر حزب‌التحریر چنین برنامه را دارد. این تنها حزبی است که پروژه اسلامی بوده و برگرفته از کتاب خدا، سنت پیامبر، اجماع صحابه و قیاس توأم با علت شرعی می‌باشد. حزب‌التحریر پروژه سیاسی خود (خلافت) را معرفی کرده‌است که در حقیقت پروژه کل امت است که مقررات و قوانین آن در همه بخش‌های زندگی منحصرأ از اسلام گرفته شده است. آن را در قانون اساسی که دارای ۱۹۰ ماده است و همه بخش‌های زندگی را در بر گرفته، گنجانیده است که در این‌جا بعضی مواد آن را برای ثبوت همه شمول بودنش بیان می‌کنیم. ماده ۱- عقیده اسلامی اساس دولت اسلامی است؛ طوری که وجود هیچ چیزی در نهاد و سیستم دولت، در محاسبه اعمال آن و در تمام امور مربوط به دولت،

بنابراین، حزب‌التحریر استمرار واقعیت ناگواری را که استعمار ساخته است، رد می‌کند. واقعیت ناگواری که درملیت‌گرایی و ملی‌گرایی‌ها تمثیل شده، امت را پارچه نموده، سعی دارد تا عملاً امت را پراکنده و متفرق نگه‌داشته و با یکدیگر برای مرزهای ایجاد شده توسط کشورهای کافر از طریق توافق‌نامه سایکس-پیکو بجنگند. حزب‌التحریر سعی دارد تا این مفهوم غلط را از میان مسلمین برداشته و به‌جای آن مفهوم درست و صحیحی بکارد و آن عبارت از وحدت مسلمانان است. تا امت واحد، دارای دولت واحد و رایه/بیرق واحد باشند که آن رایه العقاب است.

درحالی‌که احزاب دیگر، سکولار یا اسلامی (سکولارهای مسلمان‌نما)، مرزهای ایجاد شده توسط کشورهای کافر در بین مسلمانان را مقدس می‌شمارند، مرزهایی که آن‌ها را در زندان‌های به‌نام کشور حبس نموده و در میان‌شان جدایی افکنده است. فراتر از این، میهن‌پرستی برای این احزاب و پیروان آن‌ها به یک عقیده و باور تبدیل شده که برای آن می‌جنگند و برای آن گران‌بهاترین و خوبترین‌ها را تقدیم می‌کنند. جنگ‌های فتنه‌انگیزی که در آن خون هزاران فرزند مسلمان قربانی بت وطن‌پرستی شده که به‌جای خدا

تحقق نیابد؛ جز این که عقیده اسلامی زیربنای آن را تشکیل دهد. در عین حال عقیده اسلامی بالذات/در نهاد، تهداب دستور (قانون اساسی) و تمام قوانین شرعی است؛ طوری که به وجود هیچ چیزی از آن چیزهای که مربوط به هریک از دستور و قانون است، اجازه داده نشود؛ مگر این که از عقیده اسلامی سرچشمه گیرد.

ماده ۲- به هیچ صورت مجاز نیست تا دولت کوچک ترین تمیزی در بین افراد رعیت از نقطه نظر سیاسی، قضایی و تنظیم امور و امثال آن قایل شود؛ بلکه واجب است تا دولت قطع نظر از مسایلی نژادی، دین، رنگ و غیره به یک دید واحدی نسبت به همه افراد رعیت نگاه نماید.

ماده ۸- زبان عربی یگانه زبان اسلام است و تنها زبانی است که دولت آن را استفاده می کند. ماده ۲۳- دستگاه های دولت خلافت سیزده است: ۱- خلیفه (رئیس دولت) ۲- معاونین خلیفه (وزیران تفویض) ۳- وزیران تنفیذ (اجرایی) ۴- والی ها ۵- امیر جهاد ۶- امنیت داخلی ۷- اداره امور خارجی ۸- اداره صنعت ۹- قضاء ۱۰- مصالح مردم (دستگاه های اداری) ۱۱- بیت المال ۱۲- مطبوعات ۱۳- مجلس امت (شورا و محاسبه)

ماده ۹۰- محکمه مظالم حق عزل هر حاکم و کارمند دولت را دارد؛ چنان چه می تواند خلیفه را نیز عزل نماید. این در صورتی است که إزالة ظلم، تقاضای چنین عزل را نماید.

ماده ۹۷- سیاست اداره مصالح و سایر دوایر و ادارات آن بر اساس نظام بسیط و ساده، سرعت در اجرای کارها و اهلیت کارمندان استوار می باشد. ماده ۱۱۳- اصل این است که باید مردان از زنان جدا باشند و با هم یک جا نشوند؛ مگر به اساس حاجتی که شریعت به آن اقرار نموده یا این که شریعت اجتماع با مردان را به خاطر آن اجازه داده باشد؛ مثل: حج و خرید و فروش.

ماده ۱۲۴- مشکل اقتصادی؛ همانا توزیع اموال و منافع بر همه افراد رعیت و قرارداد آن برای انتفاع و توانمند ساختن اتباع برای سعی و حیا از آن می باشد.

ماده ۱۲۷- ملکیت سه نوع می باشد که عبارت اند از: ملکیت فردی، ملکیت عامه و ملکیت دولت.

ماده ۱۷۱- هدف اصلی تعلیم، ایجاد شخصیت اسلامی و مجهز ساختن مردم به علوم و معارف متعلق به امور زندگی می باشد؛ بناءً طریقه تعلیم طوری عیار می گردد که این هدف را بر آورده سازد و همه طرقی که به غیر از این هدف منجر شود، ممنوع قرار داده می شود.

ماده ۱۸۴- جرئت در کشف و افشای جرایم دولت ها، بیان خطر سیاست های نامطلوب، افشا نمودن دسیسه های خبیثانه و نابود ساختن شخصیت های گمراه کننده از مهم ترین اسالیب سیاست به شمار می روند.

ماده ۱۸۷- پیش برد دعوت اسلامی محور می باشد که سیاست خارجی دور آن می چرخد و به اساس آن روابط دولت با دیگر دولت ها بر قرار می گردد. ماده ۱۹۰- برای دولت جائز نیست تا با سازمان های غیر اسلامی؛ مثل سازمان های بین المللی؛ هم چون: سازمان ملل، محکمه بین المللی عدالت، صندوق بین المللی پول، بانک جهانی و سازمان های منطقوی؛ چون: جامعه عربی اشتراک نماید.

۶- حزب التحریر قبیله گرای و امثال آن را رد می کند.

دشمنان اسلام در برافروختن آتش جنگ های فتنه در میان مسلمانان پیروز شده و آن را پوشش قبیلوی، وطنی و قومی داده اند که از اثر آن خون ده ها هزار انسان ریختانده شده و نیز کفار آتش این جنگ ها را از طریق حکام مزدور و احزابی که از آن ها پیروی می کنند که گاهی به یک جانب و گاه به جانب دیگری می جنگند، شعله ور نگاه دارند. به جز حزب التحریر دیگر حزبی را نمی توان یافت که این برنامه را رد نماید. حزب التحریر به گونه مستمر خطرات عصبیت، قبیله گرایی و افکار مرتبط به آن را رد نموده و مبنی بر این که ولایت/سرپرستی درست و صحیح به الله، رسول وی و مومنان است. این مساله را به امت واضح ساخته که ولایت/

که آن‌ها دارای وعی سیاسی نیستند؛ چون یکی از شروط دوگانه و یا هردو در آن‌ها محقق نمی‌شود؛ درعین‌حال در می‌یابیم که حزب‌التحریر دارای وعی سیاسی است و با اخلاص تمام و کمال برای ایجاد وعی سیاسی در میان فرزندان امت کار و فعالیت می‌کند تا آن را از برنامه‌ها و توطیه‌های دشمنان‌اش نگاه‌دارد.

۸- حزب‌التحریر با فهم دقیق و منظمی که بر قوت دلیل و برهان بنا یافته، از دیگر احزاب متمایز شده است.

حزب‌التحریر در فهم مسایل شرعی و اجتهادات خویش نسبت به سایر احزاب دیگر دقیق، منضبط و مبنی بر قوت دلیل، متمایز است؛ برابر است که مسایل متعلق به فرد باشد؛ یا مسایل مرتبط به نظام‌های زندگی؛ مانند: نظام حکومت‌داری، نظام اقتصادی، نظام عقوبات، قضاء، سیاست تعلیمی، سیاست خارجی و غیره. این سخن غیرمشهور و نامتعارف نیست، حزب در اخذ دلایل احکام مصادر چهارگانه قطعی را تبنی نموده است، که عبارت از: قرآن کریم، سنت نبوی، اجماع صحابه و قیاس به علت شرعی موجود در نص شرعی و یا قیاس به علتی دیگری که در نص دیگری موجود باشد و قیاس عقلی را بر نمی‌تابد. هیچ ممکن نیست در حزب‌التحریر رأیی و نظری بدون دلیل وجود داشته باشد و نیز ممکن نیست حکمی را صادر نماید که استناد آن به یکی از مصادر چهارگانه‌ای که تبنی کرده است، استوار نباشد. حزب دلایل احکام را از مصادر موهوم و مختلف؛ مانند: شریعت ما قبلنا، مصالح مرسله، استحسان و اجماع غیرصحابه اخذ نمی‌دارد؛ بنابراین حکمی را که استنباط می‌نماید، حکم شرعی خالص بوده و بسیار قابل اطمینان است؛ حتا این‌که این حکم از نظر دیگران مرجوح باشد؛ تا زمانی‌که دلیل که در آن حکم استدلال نموده، از اسلام باشد و بس؛ درحالی‌که احزاب دیگر یا به دلیل شرعی اصلاً التفاتی نمی‌نمایند؛ یا دلیل را صرف در مسایل فردی اخذ می‌دارند و

سرپرستی برای اسلام و مسلمانان واجب است؛ نه به قبیله‌گرایی کینه‌توزانه، وطن‌پرستی پلید و قوم‌گرایی بد بوی. الله سبحانه و تعالی فرموده است: (هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ) یعنی (خداوند شما را «مسلمان» نامید) و فرموده: (إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ)؛ یعنی (این امت شما، امت واحدی است و من پروردگار شما هستم؛ پس از مخالفت فرمان من بپرهیزید)؛ چنان‌چه رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیثی چنین هشدار داده است: «دعوها فإنها منته»؛ بدین معنا که: «ترکش کنید که از آن بوی بد می‌آید».

۷- حزب‌التحریر دارای وعی سیاسی است که امت را از برنامه‌ها و توطئه‌های دشمنان نگاه‌می‌دارد:

وعی سیاسی، عبارت از نگاه انسان به دنیا از زاویه خاص است و آن از دید ما مسلمانان از زاویه عقیده اسلامی؛ یعنی «لا إله الا الله محمد رسول الله» می‌باشد. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است:

«أمرت أن أقاتل الناس حتى يقولوا لا إله إلا الله محمد رسول الله، فإذا قالوها عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحقها» (رواه البخاری و مسلم)

ترجمه: مأمور شده‌ام که با مردم تا آن زمانی بجنگم که «لا إله الا الله محمد رسول الله» بگویند؛ پس چون این کلمه را گفتند، خون‌ها و اموال‌شان را از تعرض من مصئون نگاه داشته‌اند.

این وعی سیاسی است. نگاه به دنیا از غیر زاویه خاص، سطحی نگری بوده و وعی سیاسی به شمار نمی‌آید. نگاه به زمینه‌های داخلی و جغرافیایی بی‌اهمیت بوده و وعی سیاسی نیست. وعی سیاسی بدون داشتن دو عنصر زیرین ناقص است:

اول- این‌که دید انسان به دنیا جهانی باشد.

دوم- این‌که این نظر به دنیا از زاویه خاص و محدود باشد.

وقتی ما به احزاب نگاه می‌کنیم در می‌یابیم

یا دلیل را در احکام معدود نظام‌های زندگی که حزب و جماعت مصلحت خود را در آن می‌بیند، اخذ می‌دارند.

۹- حزب‌التحریر منع پراکندگی و انقسام را در مسیر خویش تبیین نموده است.

در میان همه احزاب به‌جز حزب‌التحریر دیگر حزبی را نمی‌توان یافت که برای استواری مسیر احکام شرعی را تبیین نموده و به حیث قانون اخذ نماید تا همه اعضا ملزم به رعایت آن باشند. این تنها حزبی است که کتب و افکاری را برای استواری مسیر تبیین نموده تا افراد ملتزم به آن باشند. مورد قابل توجه و عجیب این است که احزاب دیگر به جای تبیین احکام شرعی جهت استواری سلوک افراد خویش قوانین وضعی را تبیین می‌نمایند که از جانب الله هیچ سلطان و برهانی ندارند. آن‌ها حب وطن و دفاع از آن را تبیین نموده، حدود رسم کرده استعمار را که پیمان سایکس-پیکو رسم نموده، تقدیس می‌نمایند؛ چنان‌که التزام به قوانین وضعی؛ مانند: دموکراسی، جنک با تروریسم (جنگ علیه اسلام)، جنگ در مسیر امریکا، بریتانیا و سایر دولت‌های کفری را تبیین نموده‌اند. بنابراین در می‌یابیم که نسبت عدم موجودیت مفکوره تبیین در احکام شرعی، یک حزب واحد، بعد از مدت زمانی، به احزاب تجزیه شده و جماعت واحد به جماعات متعدد تقسیم می‌گردد.

در این میان حزب‌التحریر به سبب موجودیت تبیینی در آن حزب واحد و متماسک، باقی‌مانده و اکنون تحت قیادت امیر خویش عالم اصول فقه و مفکر سیاسی عطاءبن خلیل ابوالرشته حفظه‌الله ورعاه به‌رغم تلاش‌های دول استعماری، مزدوران آن‌ها، استخبارات‌شان از طریق عهد شکسته‌گان حزب و یاهو‌سرایانی که می‌خواهند وحدت و انسجام حزب را به خطر انداخته و سعی دارند تا آن را به احزاب تقسیم نمایند؛ ولی به کمک الله متعال خواب‌های‌شان محقق نشده، ثمره تلاش‌های‌شان را باد برده و ضایع ساخته است. حزب‌التحریر

کماکان إن شاء الله، به‌سان کوه شامخ و آزمند برای رسیدن به هدف باقی خواهد ماند تا الله سبحانه و تعالی با اقامه خلافت راشده به صورت قریب و عاجل بر وی منت نهد.

۱۰- حزب‌التحریر دوست مسلمانان و دشمن کفار، مزدورانشان و منافقین است.

حزب‌التحریر به تمام فرزندان امت اسلامی به نظر اسلامی می‌نگرد؛ یعنی همه را مسلمان می‌داند و آن‌ها را به عمل به اقامه خلافت دعوت نموده، از برنامه‌های دشمنان بر حذر داشته، از واقع شدن در آن نصیحت کرده و آن‌ها را به ترک جنگ‌های فتنه‌انگیز که کفار آن را در میان‌شان شعله‌ور ساخته است، دعوت می‌کند. با هیچ مسلمانی دشمنی نداشته؛ اما کفار را با استجابات امر الله، دشمن خویش می‌داند؛ چنان‌چه از همه مسلمانان دعوت می‌نماید تا آنان را دشمن خویش بپندارند، به مبادی و قوانین آن‌ها کفر ورزند، راه‌های حل آنان را رد نمایند، برای انهدام نظام‌های مزدورشان فعالیت کنند و خلافت راشده ثانی بر منهج نبوت را به قیادت حزب‌التحریر اقامه نمایند تا نظام‌های سکولار مزدور را ریشه کن کنند.

اما احزاب دیگر کفار را دوست خود می‌گیرند، با آنان دوستی می‌کنند، رابطه گرم و صمیمی و متمایز از طریق نظام‌ها برقرار می‌کنند؛ درحالی‌که روابط میان خود احزاب رابطه دشمنی، جنگ و خصومت است. وضعیت یمن، لیبیا، عراق و غیره مناطق گواه این مدعاست و حزب‌التحریر با تمام توان و حرص در تلاش است تا یکی خون دیگری را نریزد؛ درحالی‌که سایر احزاب از ریختن خون آنان اجتناب نورزیده و جوانان خویش را در آتش فتنه می‌سوزانند.

۱۱- ثبات حزب‌التحریر بر منهج و فکرش!

هنگام بررسی همه احزاب یک حزبی را نمی‌توان یافت که بر افکار زمان نشأتش ثابت باقی مانده باشد. افکارشان تبدیل شده، طریقه تفکیرشان تغییر

است. همه این ویژگی‌ها، حزب‌التحریر را از سایر احزاب متمایز می‌سازد. به همین علت باید امت اسلامی آن را به حیث قاید خویش بپذیرد، تا آنان را به خاطر از سرگیری زندگی اسلامی با اقامه خلافت راشده ثانی بر منهج نبوت رهبری نموده، به ما انزل الله حکم کند و اسلام را به عنوان پیام نور و هدایت به جهانیان با دعوت و جهاد حمل نماید.

عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي قَائِمَةً بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ أَوْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ عَلَى النَّاسِ»

(رواه مسلم)

ترجمه: مغیره بن شعبه رضی الله عنه از نبی اکرم صلی الله علیه وسلم چنین روایت نموده است: همیشه گروهی از امت من قایم به امر الله هستند، هیچ کسی ضرری به آنها وارد کرده نمی‌تواند؛ تا این‌که امر الله بیاید و آنها بر بالای مردم پیروز شوند.

برگرفته از مجله الوعي

یافته، از ثوابت خود با آن‌که مدت زمانی زیاد آن را زمزمه می‌نمودند تنازل نموده، به افکاری که مردود می‌شماریدند و بر فساد آن دلیل می‌آوردند، ایمان آوردند؛ درحالی‌که حزب‌التحریر را تنها حزبی می‌یابیم که بر منهج، افکار، مفاهیم و طریقه‌اش ثابت قدم است. فکری از افکارش؛ نه تبدیل شده؛ نه تغییر کرده و نه تنازل نموده است. از زمان تأسیس‌اش تا اکنون به رد و اسقاط نظام‌های وضعی کفری و اقامه خلافت برای از بین بردن آن‌ها دعوت می‌نماید و تا هنوز بر منهج‌اش ثابت و استوار است؛ به‌گونه مثال: دموکراسی را نظام کفری می‌داند که پذیرش، تطبیق و دعوت به سوی آن حرام است، تا هنوز بر همین سخنش ثابت بوده و یک کلمه از آن را تغییر نداده است. به همین ترتیب در همه افکارش؛ حتا تحلیل‌های سیاسی‌اش با سپری شدن ۶۰ سال تاکنون تغییر نیافته است؛ بلکه واقعیت‌ها، آن را تصدیق نموده و بسیاری از مردمانی که در صحت آن مردد بودند، به صحت آن قانع شدند.

حزب‌التحریر شایسته‌گی آن را دارد تا قائد امت

اسلامی باشد:

حزب‌التحریر برای اقامه خلافت کار می‌کند؛ نه به زشت جلوه دادن آن و نظام اسلام را به عنوان مبداء متکامل زندگی عرضه نموده و برای تحقق هدفش مسیر خویش را به طریق رسول اکرم بدون انحراف سرانگشتی می‌پیماید. به پارچه نمودن امت کار نکرده، قبیله‌گرایی، قومیت و وطن‌پرستی را رد می‌کند. دارای برنامه سیاسی‌ست که همه مشاغل دنیا را حل خواهد کرد، دارای وعی سیاسی‌ست که امت را از افتادن در دام‌ها و برنامه‌های غرب نگه داشته، در فهم دقیق و منضبط مبنی بر قوت دلیل در همه مسایل شرعی تبنی می‌نماید تا از دیگر احزاب متمایز بوده و از انقسام جلوگیری کند. با مسلمانان دوستی و با کفار، مزدوران‌شان و منافقین دشمنی دارد. بر جمیع افکارش ثابت بوده و از هیچ یکی تنازل ننموده

طالبانو ته د امریکا دامونه

- ۱ امریکا او په ټولیزه توګه غرب، هوکړې او ژمنې ته د یوه چانس او موکې په توګه او افغانان او په ټولیزه توګه مسلمانان د یوه ارزښت په سترګه ګوري او هغه ته ژمن وي. نو پر همدې بنسټ امریکا د سولې هوکړه لیک د طالبانو د خپلو لپاره د یوې وسیله په توګه کاروي.
- ۲ امریکایي ډیپلوماټان د سولې په هوکړه لیک کې له کلمو سره لوبې کوي او غواړي داسې کلمات پکې ځای پر ځای کړي چې له هغو څخه د څو تعبیرونو اخیستل شوني وي او په راتلونکې کې له هغو ناوړه استفاده وکړي.
- ۳ امریکا د ډیپلوماسۍ او خبرو اترو اوږده او پخه تجربه لري، مګر طالبان نه په دې برخه کې تجربه لري او نه زده کړې. نو له همدې امله امریکا داسې تکتیکونه کاروي چې طالبان دوکه کړي.
- ۴ امریکا هڅه کوي چې د سولې د هوکړې په لاسلیکولو سره د طالبانو قدرت وځپي. ځکه چې د طالبانو ځواک او قدرت په نظامي برخه کې نغښتی دی او جنگیالي یې اسلامي احساسات لري او د همدې احساساتو پر بنسټ د امریکایانو پر وړاندې جګړه کوي. د جګړې له ډګره د طالبانو لري کېدل ددې لامل ګرځي چې نور یې خلک ملاتړ ونه کړي او جنگیالي یې ووېشل شي.
- ۵ په هوکړه لیک کې امریکا ډیری موارد مني، مګر په عمل کې ترې مخ اړوي او یا کېدی شي د هوکړه لیک د فسخه کولو لپاره دسیسه جوړه کړي.
- ۶ امریکا له طالبانو په وار وار د اوربند غوښتنه کوي. که طالبان جګړه ودروي، نو د طالبانو په صفونو کې به اختلافات راشي، ځکه د طالبانو په منځ کې مختلف اړخونه د امریکا پر وړاندې ضد افکارو او جګړې یو ځای کړي دي.
- ۷ د خبرو اترو او د سولې د هوکړه لیک له لارې امریکا غواړي له طالبانو څخه په جګړه کې د دوی د بریا فکر له منځه یوسي. ځکه طالبان او په ځانګړې توګه د دوی نظامیان فکر کوي چې امریکا ته یې ماتې ورکړې ده او جنگ ګټي. مګر امریکا غواړي د سولې د خبرو اترو له لارې دا انګېرنه بدله کړي.
- ۸ امریکا غواړي پر طالبانو ځینې شرطونه ومني او په دې سره طالبان د خلکو پر وړاندې بې باوره کړي. د بېلګې په توګه؛ طالبان باید له امارت او امیر المومنین له خبرو تېر شي. د بشر حقوق او د بشو حقوق باید ومني. ددې ډول ارزښتونو په منلو سره که څه هم اسلامي مختلاري او وروستاري ورکړي، مګر د طالبانو پر وړاندې به خلک بې باوره شي.

ملي دولت-اسلامي دولت؛ دوه متفاوت سياسي مفهومونه

ابوبکر سلیمان خېل



د کليسا له ظالمانه حاکميت او د عثماني دولت له پرله پسې پرمختگونو سره په اروپا کې د نظر خاوندان د داسې يو حل په لټه کې شول چې له يوې خوا د اسلامي دولت پرمختگ ته حدود وټاکي او له بلې خوا د کليسا او دين له حاکميت څخه ځانونه خلاص کړي. سره له دې چې اروپايان له کلونو راهيسې يو له بل سره په جگړو بوخت وو، خو دا ستونزې د دوی ټولو ستونزې وې. نو ځکه بالاخره د جرمني په لوېديځه سيمه کې په ۱۶۴۴م کال کې د ويست پاليا د سولې تړون رامنځته شو. په دغه کنفرانس کې له ۱۹۴ زياتو دولتونو څخه په زرگونو استازو گډون کړی و چې له څلورو کلونو زيات دوام يې وموند او بالاخره يې د ۱۶۴۸م کال د اکتوبر په ۲۴مه د (Westphalia Peace Treaty) په نوم تړون لاسليک کړ. په دغه تړون سره معاصره اروپا تشکيل شوه، د نظم او حاکميت بڼه بدله شوه، انساني اړيکو بل تعريف خپل کړ، جغرافيه په غيرمذهبي معيارونو يو له بله بېلې شوې او د دولت ملت (Nation State) په نامه نوی سياسي مفهوم معرفي شو. د دغه مفهوم پر اساس کليسا له دولته بېله شوه، دين يوازې روحاني بڼه خپله کړه او له بلې خوا د دغه سياسي مفهوم پر اساس د اسلامي لښکرو د گړندي يون پر وړاندې کرښه راښکل شوه، د حاکميت لپاره يې سرحدات تعريف

کله چې مسلمانانو د عثماني دولت تر حاکميت لاندي ورو ورو په اروپا کې پرمختگ وکړ، نو له يوې خوا يې د اروپايي اشرافو او رومي کليسا ته سياسي ټکانونه ورکړل، د دوی سيمه ييز حاکميتونه يې يو په بل پسې راوپرځول، بندرونه او د لېږد رالېږد لارې او نور ستراتيژيک ځايونه -چې د اروپا پايښت ورسره تړلی و- د عثمانيانو لاس ته ولوېدل. د پرمختگ د درېدو او سرحد ټاکلو هېڅ مجال موجود نه و، ځکه دولت ته د اسلام خپراوي او تطبيق اسلامي فريضه وه او له بلې خوا يې په اروپا کې عامو وگړو ته -چې د دوی ژوند يوازې د اشرافو او روحانيونو خدمت کول وو- د دې درک توان ورکړ چې د خپل ژوند په هکله فکر وکړي. دوی چې کله د اسلامي دولت او تمدن تر حاکميت لاندي سيمو سره راکړه ورکړه کوله، نو د مسلمانانو د ژوند له تگلارې څخه يې له کليسا نه د ازادۍ فکر واخيست. په ۱۴۵۳م کال کې سلطان محمد فاتح قسطنطنيه فتحه کړه، نو په دې سره د بيزانټين پوهانو ته لار هواره شوه ترڅو ايټاليا ته لاړ شي؛ چې هلته لا پخوا د ويښتابه او رينسانس څرکونه پيدا شوي وو. همدارنگه کله چې په ۱۵۶۶م کال کې عثماني دولت خپل طلايې دور ته رسېږي، له همدې سره په اروپا کې هم علمي انقلاب راځي چې له امله يې د اوسنۍ سياسي اروپا بنسټونه اېښودل کېږي. نو کله چې په ۱۶۱۸م کال کې د هابزبرگز حاکميت وغوښتل، ترڅو د رومي کاتوليکانو موضوعات د بوميا په پروتستانتانو تطبيق کړي، د پروتستانت غبرگون يې د کاتوليک پر وړاندي راوپاراوه او ورو ورو د روم امپراتوري د فرانسې او د جرمني شهزادگان د امپراتور او يو بل پر وړاندي ودرېدل. له دغه تقابل وروسته اروپايان ۳۰ کاله د يو بل پر وړاندي د کليسا او اشرافو تر حاکميت لاندي په ډېر شديد ډول وجنگېدل.

کړل، نو ځکه خو هر دولت باید په یو محدوده جغرافیه خپل اقتدار وساتي.

دولت ملت چې اصلاً د اروپا په عامو وگړو د کلیسا او اشرافو د زورزیاتي پایله او د اسلامي دولت د پرمختګ په برکت په اروپایي مفکرینو کې تعمق او تفکر او د هغوی له حاکمانو څخه د دوی د محلي دولتونو د یو په بل پسې سقوط له امله د هغه ځای، خلکو او وخت لپاره یوه رامنځته شوې حللاره وه، ورو ورو یې یو بشري او نړیوال تعریف پیدا کړ. تردې چې په شلمه پېړۍ کې فرانسيس بوکویاما چې د امریکایي دولت د بهرنۍ پالیسي ستراتیژیست و، د انسان د تاریخ د پای، تشنج او تشدد د ختم او انساني دور د کمال (The End of History and the Last Man) تیوري وړاندې کړه. د دې تیوري نړیوال هرکلی وشو او تر نن پورې په ډېر کم تنقید سره حاکم فکر دی. د نړۍ جغرافیه پر داسې ملتونو چې د خلکو تر منځ یې اوږدمهاله ژبنۍ، مذهبي، کلتوري، نسبي او سیمه ییزې اړیکې شتون ولري، وېشل شوه. دا چې د هغه مهال حاکمي امپراتوري او غیر ملي سیاسي واحدونه لکه عثماني دولت، شوروي اتحاد... ورو ورو پر ملي دولتونو وېشل شول، نو ملي دولت د حاکمیت د یوگونې موډل په حیث ځای خپل کړ.

ملي دولتونه یعنې څه؟

د دولت ملت مفهوم چې په اروپا کې د کلیسا د ظلم او فساد په پایله کې (په ځانګړي ځای او وخت کې د یوې ځانګړې ستونزې د حل لپاره) مطرح شوی او له هغه وروسته یې نړېواله بڼه خپله کړې، نو اړینه لیدل کېږي چې د دغه مفهوم د سیاسي او فکري ځانګړتیاوو پر تشکیلاتي ماهیت بحث وکړو.

د دولت ملت سیاسي مفهوم پر ملت ولاړ دی، نو د ملتونو د کثرت پر اساس د دا ډول دولتونو تعدد حتمي دی. نو ځکه خو په نړۍ او ګاونډ کې باید دولتونه بې له دې چې په فرهنګي او عقیدوي دلایلو تر برید لاندې ونيول شي، وزغمل شي. ځکه هر ملت د دولت په حیث د مطرح کېدلو یوه تاریخي

او فرهنګي مخینه لري او همدا مخینه د دولت د تشکیلېدو او ساتنې اصل دی. د تاریخ په اوږدو کې د یوې ځانګړې سیمې اوسېدونکي د مذهبي، ژبنيو، کلتوري او فرهنګي مشترکاتو پر اساس په سیاسي ډول له ځینو غټو لاسته راوړنو څخه خپل اثار روایت کوي او پر همدغه اساس دا خلک د یو ملت په ډول تعریفېږي، چې له امله یې له نورو خلکو څخه د بېلوالي فلسفه لیکي راکاږي.

مثلاً: افغانان وروسته له هغه چې له صفویانو بېل شول او د انګریزانو پر وړاندې یې ګډ مقاومت وکړ او بالاخره یې بریا په برخه شوه، په یو محدوده جغرافیه (افغانستان) کې د یو ملت په حیث مطرح شول او خپلواکي یې اعلان کړه. همدارنګه پاکستان سره له دې چې له افغانانو سره ډېر مذهبي، ژبني او فرهنګي مشترکات لري؛ خو په یوه ځانګړي تاریخي سیاسي واقعیت کې چې پر هند د انګلیس د شرقي کمپنۍ حاکمیت او له هندوانو سره د شخړو او جنګونو په پایله کې تشکیل شوی، د یو بېل ملت په حیث تعریف خپل کړی دی.

همداسې د نړۍ ټولو ملي دولتونه رامنځته شوي دي او په دغه سیاسي واقعیت سره د ملت پر هغه تعریف چې وایي ملت -یعنې یوه ژبه او یو مذهب- سیاسي ملاحظات راغلل او د (یو دشمن) ترکیب هم ور اضاف شو. نو ځکه هېڅ دولت هم نور خلک په خپل ملي تعریف کې نه ورشړيکوي. نو د همدغه دولت ملت مفهوم پر اساس په نړۍ کې د یو فرهنګ او عقیدې د خپرېدلو او یو حاکمیت راتللو څرګونه تر خاورو لاندې شول. د دولت ملت اوسنی مفهوم په اروپا کې د هغه ځای له واقعیت سره سم په اورګانیک ډول پیدا شوی. نو پر همدغه اساس ویلای شو چې دولت ملت د اروپا د تاریخي جغرافیې په بستر کې پیدا شوی، لوی شوی او بالاخره ځوان شوی دی، نو ځکه دغه فکر چې په اورګانیک ډول له واقعیت سره تدریجي تکامل ته اړتیا لري، په اسلامي نړۍ کې بحرانونه وژبېږول. مسلمانان نه د عیسویانو په څېر له خپل مذهبه په تېښته مجبور شوي، نه یې په ژوند کې له دین څخه د ټولنیز ژوند او سیاست د بیلتون هڅي

تعلیم، اقتصاد، سیاست، ټولنیز (نکاح، تذکره، زېږون پاڼه، کور...) وي او حتی که مذهبي چارې وي لکه خطبه ورکول، امر بالمعروف او نور، اړینه ده چې دولت یې د ترسره کولو د کیفیت او ماهیت په هکله وضاحت او جواز ورکړي.

دا چې د دولت ملت مفهوم په اروپا کې د کلیسا د ظالمانه حاکمیت، ټولنیزې ګډوډۍ او حقوقي پوتانشیل په نتيجه کې د پورته ځانګړنو په خپلولو سره رامنځته شو، نو یوازې یو جغرافیایي وېش نه و، بلکې یو نوی دین او عقیده یې جوړه کړه او خلکو ته یې له ژوند او تنظیم څخه یو نوی انځور جوړ کړ. په دې عقیده کې د قانون (شریعت) جوړول له واقعیت سره د تطابق او تشریح او همدارنګه د هغه تطبیق د خلکو په واک کې ورکړل شول. دا چې خلکو له کلیسا نه د تېښتي په نتيجه کې د ازادۍ فکر خپل کړی و، نو د ملي دولت شریعت یې هم یوازې د خوند اخیستلو او سعادت پر بنیاد وضع کړ. دا اروپایانو ته یوه لنډمهاله سیکولري او واقعي حلاره وه؛ خو په اوږدمهاله توګه یې داسې روغتیایي، رواني، ټولنیزې، اقتصادي، سیاسي ستونزې او ناورینونه وزېږول چې اروپا یې په خپل تېر تاریخ کې شاهد نه وه.

پوښتنه داده چې ولې مسلمانانو د دولت ملت داسې تود هرکلی وکړ، سره له دې چې دولت ملت الله سبحانه وتعالی د یو شارع، اسلامي عقاید د سرو کرښو، اسلامي ورورولۍ د یو هویت، د اسلام حاکمیت د قلمرو، مجتهدین او علماء د قانون د تعبیرونکو په حیث تعویض او تبدیل کړل؟

مسلمانانو وروسته له دې چې ملي دولت ته د اسلامي وروستاړو او مختاړو په ورکولو سره مشروعیت وربانښه، د هغه څخه تود هرکلی وکړ او په پوره اخلاص یې خپل ټول امکانات او منابع ورته وقف کړل.

کله چې اسلامي دولت په ۱۹۲۴ م کال کې سقوط وکړ، نو ورو ورو په مسلمانانو کې د اسلام تصویر د یو دولت په صفت تیت شو. په اسلام کې یوازې پر فردي عباداتو، اخلاقو، مطعوماتو، ملبوثاتو او معاملاتو پاندي وشوه. په دې سره د یو اسلامي

کړي او نه یې هم عقاید دا ایجابوي چې له خلکو سره له اسلام څخه په غیر لکه جغرافیه، تاریخي قدامت، نسب او ژبه خپل روابط او تعاملات تعریف کړي. ملي دولت یوه نوې عقیده او نړۍ لید لري، دا عقیده خپلو اتباعو ته د اسلامي هغو په پرتله نور متغییر نوامیس او سرې کرښې تعریفوي. کټ مټ لکه د یو دین عقاید که د ملي دولت دا نوامیس تر پوښتنه او ګواښ لاندې راشي، داسي انګېرل کیږي چې د دولت او ملت بقاء تر پوښتنه لاندې ده. په دغو ملي نوامیسو کې تر هر څه وړاندي سرحدونه ځای لري. د پولو ساتل د دولت له فرایضو څخه دي. نو یو دولت د خپلو پولو د ساتلو لپاره په اتباعو کې بې له دې چې د نورو ملتونو ژبه، مذهب او فرهنګ په نظر کې ونیول شي، د ملي بیرغ، ملي سرود، ملي منافعو او نورو ارزښتونو... پر اساس ملي احساسات او تعصبات راټوکوي. په ملي دولتونو کې د قانون وضع (جوړول)، تعبیر او تطبیق یوازې تر دولت پورې منحصر دي. او دې چارې ته بې له دې چې عقاید، عرف او فرهنګ په نظر کې ونیول شي، د ملي حاکمیت په نظر کې نیولو سره د خلکو په غوښتنه ځان رسوي. سره له دې چې تقنین او تشریع دخلکو لخوا د دوی له تمایلاتو سره سم ترسره کېږي، ملي دولتونه له خلکو څخه مردمی او قبیلوي زور اخلي او له دې لارې بیا په ډېره اسانۍ په خلکو کې ارزښت جوړونه او حاکمیت کوي. ټول قبیلوي او قومي جوړښتونه او متنفذین منزوي کوي او د قانون د حاکمیت تر عنوان لاندې خلک د فردپالنې په لور سوق کوي. په دې سره له یوې خوا پر خلکو هر رنګ راوړل شوي ارزښتونه په ډېره اسانۍ پلي کېږي او له بلې خوا خلک د تغیر او مقاومت لپاره د انسجام او ټولېدنې امکانات له لاسه ورکوي. قدرت یوازې پانې او سندونو ته ځي. حاکمیت یوازې د رسمیاتو وي او د هر ډول خدمتونو وړاندې کولو لپاره دولت بنسټونه جوړوي، چې خلک یوازې د پرزو په څېر رول پکې لوبوي. عام وګړي د هر رنګ خدمتونو وړاندې کولو لپاره باید له دولت څخه جواز ترلاسه کړي، دا خدمتونه که د روغتیا، فرهنګ،

رفع نه، بلکې داسې یوه اشباع او رفع چې امت ته د الله سبحانه وتعالی د رضایت پر لور جهت ورکړي. په داخل کې د جنت پر وړاندې خنډونه محو او په بهر کې د اسلام خپرولو او تطبیق ته لار هواره کړي.

ای مسلمانانو!

راځي چې د اسلام د حاکمیت او اسلامي امت د تېر برم او عزت د یو ځل بیا احیاء لپاره مټې راوڼغاړو، د دولت تعریف او نوامیس له اسلام څخه واخلو او په دې سره له یوې خوا دنیوي نهضت ترلاسه او له بلې خوا الهي مکلفیت ادا کړو. الله سبحانه وتعالی فرمایي:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾

(آل عمران: ۱۹)

ژباړه: د الله پر وړاندې دین همدا اسلام دی. له دغه دین پرته چې اهل کتابو کومې مختلفې لارې غوره کړي دي، د هغوی د دغه چار چلن دلیل له دې پرته بل څه نه شي کېدی چې کله به علم ورکول کېده، نو دوی به په خپلو منځو کې یو پر بل تېری کاوه. هر څوک چې د الله تعالی له حکمونو او لارښوونو څخه منکر شي، الله تعالی به له هغوی سره بې له ځنډه حساب وکړي.

همدارنگه فرمایي:

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَنْغُونُ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

(المائدة: ۵۰)

ژباړه: ایا دوی له تا څخه د جاهلیت فیصله غواړي؟ په داسې حال کې چې هغو خلکو ته چې پر الله باور لري، تر الله بل غوره فیصله کوونکی څوک دی؟

دولت موډل چې له دولت ملت سرتر پایه اساسات، ځانګړتیاوي او نوامیس لري له منځه لاړ. داسې یو وخت هم راورسېد چې مسلمانان په اسلام کې د دولت په انکار معترف شول. ځینو یې وېل چې اسلام د دولت یو ځانګړی جهاز، تشکیل او اسلوب نه لري، ځینو یې په اسلام کې د سیاست شتون رد کړ او ځینو نورو هم اسلام یوازې یوه عرفاني او روحي اړیکه معرفي کړه. د امت نسبتاً سیاسي خلک هغه شول چې د اسلامي شریعت د تطبیق لپاره یې یوازې په سیستم کې د افرادو او ځینو ارزښتونو د تغیر غوښتنه کوله خو د ډیموکراټیک او ملي دولت د محوي او پر ځای یې د یو اسلامي دولت د احیاء فکر نه شو کولای. دا هر څه د وخت په تېرېدو د اسلامي دولت د تصویر له منځه تلو او په هر نسل کې د وخت په غیر اسلامي او ملي حاکمیتو کې د درباري علماوو او مفتیانو په شتون مشروع او تایید شول. که هر څوک د دولت په اړه خبره کوي، نو لومړی د دولت ملت ځانګړتیاوي (ملي نوامیس، قانوني او فرهنګي انحصار، د ولس تاریخي قدامت او شرف، بیروکراسي، ازادي) په فکر کې راوړي او بیا قران او سنتو ته مراجعه کوي، چې هیڅکله هم په اسلام کې د دولت یو بېل او ځانګړي موډل او جهاز نه شي پیدا کولای. اسلامي دولت د حاکمیت، سرپرستي او د خپلو وګړو اقتصادي، سیاسي، تعلیمي، ټولنیزو، فردي او نورو ستونزو ته د رسېدو او حل لارو یو کاملاً متفاوت موډل او جهاز لري. داسې یو موډل چې هلته د قانون (شریعت) وضع د خلکو د نفسي غوښتنو پر ځای الله سبحانه وتعالی کوي، د قانون تعبیر اسلامي علماء او مجتهدین او تطبیق یې خپله مسلمانان کوي، هغه چې ملي نوامیس پکې سرحد، ملي بیرغ، قوم او یوه محدوده جغرافیه نه، بلکې د اسلام خپراوي، تطبیق، امت، اسلامي عقاید او د الله سبحانه وتعالی رضایت وي. داسې یو دولت چې د مسلمانانو ترمنځ د حاکمیتونو تعدد نه واجبيوي بلکه د واحد امت، واحد حاکمیت، واحد فرهنګ، واحد هویت او غیر ساکن (متحرک) سرحد معیارونه مطرح کوي. داسې یو دولت چې دنده یې یوازې د خلکو د غرابزو اشباع او عضوي حاجاتو

قرآن کریم معجزه‌ای که از نو باید شناخت

عمرخلیل بلخی



در این اواخر مناقشات زیادی میان مفکرین مسلمان و غیرمسلمان در صفحات اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی پیرامون اسلام جریان دارد. از جمله مهمترین این بحث‌ها موضوع اعجاز قرآن کریم است. مسئله‌ی اعجاز قرآن کریم توسط غیرمسلمان‌ها، مرتدین و مستشرقین مورد اعتراض قرار گرفته است. در عکس‌العمل با این اعتراضات، تعدادی از مسلمان‌ها به دفاع پرداخته که برخی از موقف‌گیری‌های شان به جا و قابل قدر می‌باشد، اما در جاهایی هست که از یک موقف ضعیف و به اسلوب نادرست به دفاع از اعجاز قرآن کریم می‌پردازند.

متأسفانه شیوه‌ی که قرآن کریم از خودش دفاع کرده و صحابه و عرب صدر اسلام را عاجز ساخته بود، آن شیوه‌ی دفاع در نظریات و موقف‌گیری‌های مسلمان‌های امروزی کمتر دیده می‌شود. آن‌ها بدون این‌که به صورت عمیق و دقیق مسئله اعجاز قرآن کریم را درک کنند نادانسته وارد میدان بحث و جدال می‌شوند، در نتیجه به جای آن‌که سوالات و اتهامات وارده را به صورت درست آن پاسخ دهند، بحث را پیچیده ساخته و از یک موقف ضعیف که شایسته‌ی قرآن کریم نیست به دفاع می‌پردازند. در این مبحث تلاش می‌کنیم تا روی ویژگی‌های بحث کنیم که چگونه قرآن کریم برای صحابه و نسل اول مسلمان‌ها معجزه بود و آنان با درک این اعجاز سر تسلیم فرود آوردند و مسلمان شدند. برای شناخت این موضوع نیاز است تا واقعیت زمان نزول قرآن کریم را درک کنیم.

الله سبحانه و تعالی در همه ادوار تاریخ برای پیامبران‌ش نظر به واقعیت و ضرورت همان زمان معجزاتی را برای آنان اعطاء نموده است. هدف معجزات این بوده تا کسانی را که در مقابل پیامبران قد علم می‌کنند ساکت و عاجز نماید. الله سبحانه و تعالی برای آخرین پیامبرش محمد صلی الله علیه

وسلم قرآن کریم را منحیث معجزه اعطاء نمود و این تنها راه به چالش کشیدن و عاجز انسان‌ها در قرن هفتم میلادی و پس از آن می‌باشد.

بدون شک قرآن کریم این ادعا را دارد که ریشه در وحی داشته و از طرف خالق کاینات نازل شده و برای ثابت ساختن ادعای خود بشر را به چالش فراخوانده است. چنانچه در قرآن آمده:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

(بقره: ۲۳)

«اگر درباره آن چه بر بنده خود (پیامبر) نازل کرده‌ایم، شک و تردید دارید، یک سوره همانند آن بیاورید، و گواهان خود را غیر از خدا بر این کار دعوت کنید، اگر راست می‌گویید.»

در نگاه اول این چالش قرآن کریم ساده به نظر می‌رسد.

نظر به واقعیت، هر متن ادبی قابل تقلید است. حتی می‌شود بهتر از آن متن نوشت. کسانی که با ادبیات سروکار دارند به خوبی می‌دانند که تقلید یک سبک نویسندگی مشخص امکان پذیر است. چون از لحاظ ادبی هرگاه یک شخص متن یا شعری را می‌نویسد متأثر از واقعیت‌ها و قواعد موجود نوشتاری می‌باشد، از این‌رو شخص دیگری نیز می‌تواند به همان سبک بنویسد. مثلاً در زبان فارسی می‌شود از سبک شعر حافظ و مولانا و بیدل تقلید کرد و همین‌طور به سبک نوشتاری نویسندگان مشهور همچو سعدی، فردوسی و عبدالله انصاری متن نوشت. اما این معیار در مورد قرآن کریم صدق نمی‌کند.

در طول چهارده صد سال گذشته، صدها میلیون عرب آمده و رفته‌اند ولی کسی نتوانسته همانند قرآن کریم بنویسد و به لهجه‌ی مثل قرآن کریم صحبت کند. تمام تلاش‌های ادیبان و مفکرین منجر به شکست شده است. زیرا هر وقت تلاش نموده‌اند تا متن همچو قرآن کریم بنویسند، متن

مانند سایر سبک‌های نوشتاری عربی نوشته‌اند؛ ولی مانند قرآن کریم نوشته نتوانسته‌اند.

با نگاه دقیق در می‌یابیم که قرآن کریم به سبک و اسلوبی با عرب قرن هفت میلادی ارتباط برقرار می‌کرد و سخن می‌زد که بسیار متفاوت از شیوه‌ی رایج آن زمان بود. چون عرب را عادت بر این بود که به سبک‌ها و لهجه‌های شناخته شده سخن می‌گفتند و در قالب‌هایی که شعر می‌سرودند، قالب‌های ثابت و مشخص بود. اما قرآن کریم به سبک نازل شده که شباهتی با سبک نوشتاری و شعر عرب نداشت و کاملاً یک استثناء در زبان عربی پنداشته می‌شود. برای این‌که این موضوع قابل درک باشد بعضی از مثال‌ها از زبان فارسی می‌آوریم تا فهم شود.

فرض کنیم شخصی متن فارسی بیاورد که از کلمات موجود زبان که در میان مردم استفاده آن رایج است طوری جمله‌بندی کند که هم دارای معنا و مفهوم بوده و در عین زمان از جذابیت لسانی برخوردار باشد که وقتی کسی آن را می‌خواند و می‌شنود احساس آرامش نموده و مجذوب آن شود. این متن نه شعر باشد و نه هم متن. با هیچ یک از سبک‌های نوشتاری و شعر در زبان فارسی همخوانی نداشته باشد. ترکیب کلمات آن طوری باشد که هیچ‌کسی در گذشته مثل آن نیاورده باشد و نه هم در آینده کسی بتواند همچو متن بیاورد. بدون شک، نوشتن در همچو قالبی برای یک انسان فارسی زبان ناممکن است. همین‌طور در زبان عربی نیز ناممکن می‌باشد.

بیاد داشته باشیم که زبان عربی وحی نیست، بلکه زبان عربی در جزیره العرب ایجاد شده، قواعد گرامری، اصول و اساسات آن توسط خود عرب‌ها بمیان آمده. قرآن کریم نیز به زبان خودشان نازل شده و آن‌ها را به چالش کشیده. حتی بخاطر این‌که قرآن کریم چالش را دقیق‌تر ساخته باشد، قرآن کریم به هفت نوع قرائت مختلف نازل شده که قبایل عرب در آن زمان بدان تکلم می‌نمودند و آن‌ها را به چالش فرا می‌خواند تا متن همانند قرآن کریم به لهجه‌ی خود بیاورند. اما عرب‌ها از

آوردن همچون چیزی عاجز بودند.

اگر بصورت واقعی به این مسئله عمیق شویم در می‌یابیم که نوشتن متن که هم از لحاظ بلاغت همه را مجذوب و مغلوب خود کند، هم مفاهیم بلند و عمیق را در دل خود جا داده باشد. اسلوب نوشتاری آن متأثر از قواعد حاکم و اسالیب نظم و نثر مروج زبان نباشد. این متن خبرهایی از گذشته‌ها را برساند و در مورد آینده به صراحت حرف بزند. در عین حال از واقعیت‌های ساینسی که قرن‌ها بعد بشر قادر به کشف آن می‌شود، خبر دهد. دارای نظم خاص ریاضیکی باشد که کلمات و جملات آن از آهنگ خاصی برخوردار بوده و تعدادی از کلمات متضاد بصورت متوازن در آن استفاده شده باشد. در مورد مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و روان انسان صحبت کند. از همه مهم‌تر پیام آن یک قوم جاهل و منحط و متفرق را وحدت بخشیده و به گل سر سبد جهانیان مبدل کند. براساس پیام همین متن این قوم تمدنی را پایه‌گذاری نمایند و قرن‌ها بر جهان حکومت کنند. تألیف چنین کتاب و نوشتن همچو متن از توانایی بشر خارج است. این مسئله تنها محدود به زبان عربی نیست، بلکه در هیچ لسانی، بشر نمی‌تواند چنین متن را نوشته کند. اگر باور ندارید، امتحان کنید!

به جرأت و صراحت گفته می‌توانیم که قرآن کریم یگانه استثناء در زبان عربی و تمام زبان‌های دنیا پنداشته می‌شود که کسی نمی‌تواند همانند آن بنویسد.

بی‌جهت نیست که عرب‌ها که خود صاحب و استاد فصاحت و بلاغت بودند وقتی قرآن کریم را می‌شنیدند درک می‌کردند که چنین ترکیب کلمات و ابراز چنین مفاهیم عمیق از توانایی بشر خارج است. آنان وقتی گفته‌های خود را با قرآن کریم مقایسه می‌کردند، می‌گفتند قرآن کریم کمال، زیبایی، شیرینی و حلاوتی دارد که دیگران فاقد آن هستند. به همین دلیل زمانی که حضرت عمر رضی‌الله عنه برای نخستین بار آیاتی چند از قرآن کریم را تلاوت نمود، درک کرد که این کلام بشر نیست، بلکه معجزه است و سر تسلیم فرود آورد و

مسلمان شد. چون وی با ادبیات عرب آشنا بود و می‌دانست که چنین شهکاری خارج از توانایی بشر است. در واقع، قرآن کریم به سبکی نازل شده که نه شعر است و نه هم نثر، تا با اشعار شاعران و نوشته‌های ادیبان مقایسه شود؛ بلکه از نظم و اسلوب ویژه‌ی برخوردار است، اسلوب تازه‌ای که زبان عربی با آن بیگانه بود و دارای سبک خاصی است که نظیر آن یافت نمی‌شود.

اعجاز و بلاغت قرآن کریم عرصه را بر شاعران و ادیبان عرب تنگ کرده و آنان را عاجز ساخته بود. چنانچه، ولید بن مغیره که یکی از رهبران بارسوخ قریش بود و در فهم شعر و شاعری دست بالا داشت پس از این که چند آیت نخست سوره غافر را از پیامبر صلی‌الله علیه وسلم شنید، چنین گفت: به خدا قسم، از محمد سخنی شنیدم که شباهت با گفتار انسان‌ها ندارد؛ گفتار او شیرینی خاص و زیبایی مخصوصی دارد. گفتاری است که بر همه چیز پیروز می‌شود و چیزی بر آن پیروز نخواهد شد. اما او برای خنثی کردن تأثیر قرآن کریم گفت: بگوئید پیامبر صلی‌الله علیه وسلم ساحر است.

بعضی از مستشرقین قرآن کریم را ساخته‌ی محمد صلی‌الله علیه وسلم می‌پندارند و استدلال می‌کنند که چون وی نابغه بوده چنین متن نوشته است. حالانکه گفتن قولی مثل قرآن کریم از سویی بشر بالاست، ولو این که به هر اندازه نبوغش زیاد باشد. در گذشته هم دشمنان پیامبر صلی‌الله علیه وسلم به انتقادات مختلف متوسل می‌شدند. بعضی‌ها قرآن کریم را رؤیاهای پیامبر صلی‌الله علیه وسلم می‌نامیدند. تعدادی دیگری آن را سندی از تمدن‌های گذشته عنوان می‌کردند. گروهی آن را افسانه‌های فارس می‌دانستند. اما نمی‌گفتند که قرآن کریم ساخته‌ی پیامبر صلی‌الله علیه وسلم است مگر در موارد خاص که به خشم می‌آمدند و لجاجت می‌کردند. زیرا آن‌ها از واقعیت زندگی پیامبر صلی‌الله علیه وسلم آگاه بودند و می‌دانستند که پیامبر صلی‌الله علیه وسلم شخص یتیم، چوپان و بی‌سواد بود که در مکه به دور از تمدن‌های موجود آن زمان زندگی می‌کرد و تا سن چهل

سالگی، شعری نسروده، متنِ ننوشته و نزد استادی برای کسب علم زانو نزده بود. پس چگونه امکان دارد که به یکبارگی متن بیاورد که همه ادیبان و دانشمندان از آوردن مثل آن عاجز باشند؟

همچنان چگونه امکان دارد که شخصی متن بیاورد که با لهجه‌ی که خودش صحبت می‌کند بسیار متفاوت باشد؟ سخن پیامبر صلی الله علیه وسلم با متن قرآن کریم بسیار زیاد تفاوت داشت. حتی امروز کسی که عربی می‌داند بسادگی می‌تواند تفاوت میان قرآن کریم و حدیث را تشخیص دهد. چون پیامبر صلی الله علیه وسلم مانند سایر عرب‌های معمولی تکلم می‌کرد. پس چگونه چنین انسانی بتواند بدور از قواعد موجود زبان و خلاف واقعیت زندگی خودش متن بسیار متفاوتی را بیاورد؟ امکان ندارد.

همچنان قرآن کریم در مدت ۲۳ سال بر پیامبر صلی الله علیه وسلم در شرایط مختلف و واقعیت‌های متفاوت نازل شده؛ ولی در اسلوب بیان آن اختلاف و تناقضی دیده نمی‌شود. در حالی که اگر یک نویسنده در طی چند سال مشغول نوشتن باشد تناقضاتی در نوشته‌ی وی به چشم می‌خورد، یا سبک نوشتاری و سطح معلومات وی با گذشت زمان دست‌خوش تغییرات می‌گردد؛ اما در مورد قرآن کریم این‌گونه نیست.

در واقع، قرآن کریم معجزه‌ای است که نمی‌شود آن را از لحاظ گرامری، زبانی، ترکیب کلمات و لهجه‌ی سخن گفتن تقلید کرد. قرآن کریم می‌تواند ادعا کند که از میان تمام متون جهان، تنها متنی است که دست‌خوش تغییرات و تحریف‌ها نشده و هنوز به حالت اولیه‌اش باقی مانده و کسی نمی‌تواند مانند آن بنویسد. این است میدان که در آن از قرآن کریم باید دفاع صورت گیرد و به همین طریقه نیز قرآن کریم به دفاع از خودش برخاسته و توانسته است که عرب و عجم را از زمان نزولش تا قیامت به مبارزه و چالش فراخواند.

اما از روزی که زمام دولت و قدرت از دست مسلمانان رفت و پیام قرآن کریم در مراسم‌ها و فاتحه‌خوانی‌ها محدود ماند و مسلمانان از این

سرچشمه زلال و حیات‌بخش غافل ماندند، حملات و اعتراضات علیه قرآن کریم شروع شد. این حملات اول از زیر سوال انداختن مفاهیم و احکام قرآن کریم آغاز شد و حالا قرآن کریم را منحیث یک کتاب و وحی زیر سوال می‌برند. متأسفانه موقف مسلمانان در مورد این اعتراضات ضعیف و شکننده بوده است. تا جایی‌که در عصر فعلی بسیاری از مسلمانان از ثابت ساختن این‌که قرآن کریم کتابی است که از جانب الله سبحانه و تعالی نازل شده، عاجز می‌باشند یا این‌که توسط اسالیبی تلاش دارند تا حقانیت قرآن کریم را ثابت سازند که زیاد قابل اعتماد نیست و معمولا در عصر حاضر ثابت ساختن قرآن کریم توسط اسلوب‌های ذیل صورت می‌گیرد.

اسلوب ساینسی: تعدادی از مسلمان‌ها اسلوب ساینسی را منحیث راهی برای ثبوت قرآن کریم در پیش گرفته‌اند. در این اسلوب آیات قرآن کریم را مورد استناد قرار داده و آن را با مسائل ساینسی ارتباط می‌دهند. آن‌ها به نمونه‌های مشهور اعجاز علمی قرآن کریم مانند: حرکت آفتاب، نیروی جاذبه، لقاح ابرها، زوجیت اشیا، ترتیب مراحل خلقت انسان و ده‌ها مورد دیگر اشاره می‌کنند. در این جای شکی نیست که قرآن کریم پاره‌ای از واقعیت‌های ساینسی را در خود جا داده و به پدیده‌های علمی اشاراتی نموده؛ اما استوار ساختن حقانیت و ثبوت قرآن کریم بر ساینس بعضی اوقات باعث ایجاد مشکلات و بی‌اعتمادی می‌گردد. چون تحقیقات ساینسی دارای چالش‌ها و مشکلات زیادی است. زیرا مسائلی که امروز غرب آن را ساینس جلوه می‌دهد، همه‌ای آن ساینس نبوده؛ بلکه بخشی از آن وهم و گمان محققین غربی می‌باشد. بعضی اوقات ساینس‌دانان گمان‌های ۷۰-۸۰ درصدی شان را صد در صد جلوه داده و منحیث یک موضوع ساینسی و تحقیق علمی ارائه می‌دارند و بعدها ممکن با تحقیقات دیگر عکس آن ثابت شود. از این‌رو در استدلال از ساینس باید نهایت احتیاط و دقت صورت گیرد. در سوی دیگر، زمانی‌که پیامبر صلی الله علیه وسلم عرب‌ها را در مورد قرآن کریم به چالش می‌کشید آنان را با موضوعات علمی و



قرآن کریم دفاع کنیم که همانا اسلوب فصاحت، بلاغت و غیرقابل تقلید بودن قرآن کریم است. این شیوه شرق و غرب را وادار می‌کند که به اعجاز قرآن کریم سر تسلیم فرود بیاورند، همان‌گونه که عرب‌ها عاجز شدند.

پس گفته می‌توانیم قرآن کریم معجزه‌ای جاویدان و ابدی است که گذشت زمان نمی‌تواند آن را از اعجاز خارج کند و دلیل اعجاز قرآن کریم نیز فصاحت و بلاغت آن است. پس چنین کتاب با اعجازی که دارد پیام‌ها و راه حل‌های بس مهمی را در دل خود برای بشر جا داده است که باید جدی گرفته شده و راهنمای امور در مناسبات زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی قرار گیرد.

ساینسی چلنج نمی‌داد؛ بلکه از آن‌ها خواستار آوردن سوره‌ی همانند قرآن کریم می‌شد.

اسلوب ریاضیکی: تعداد دیگری از مسلمان‌ها نظم ریاضیکی قرآن کریم را دنبال کرده و به نتایج قابل توجه و جالبی رسیده‌اند. این گروه به تعداد سوره‌ها، کلمات، نظم عددی قرآن کریم پرداخته‌اند این‌که یک کلمه خاص چند بار در قرآن کریم آمده. مثلاً لغت «شهر» یعنی ماه ۱۲ بار در قرآن کریم آمده. لغت «یوم» یعنی روز ۳۶۵ بار در قرآن کریم آمده. نور و تاریکی، جنت و دوزخ، زمین و آسمان و امثالهم به صورت مساوی در قرآن کریم آمده است. مشکل در این است که همه مواردی که در این اسلوب بدان پرداخته می‌شود مورد قبول همه علما نیست. چون برخی از محاسبات آن‌ها خطا بوده و یا با ذوق شخصی همراه بوده است.

اسالیب متذکره هرچند بخش‌های از اعجاز قرآن کریم را انعکاس می‌دهند، ولی دارای ضعف‌هایی نیز می‌باشند. این اسالیب، سوالات و اعتراضاتی که علیه اعجاز قرآن کریم صورت می‌گیرد، نمی‌توانند به صورت مکمل پاسخ‌گو باشند. پس به همان شیوه‌ی که قرآن کریم از خودش دفاع کرده، ما نیز به همان شیوه از

ډيورپنډ د نښلېستي سرطان يوه څرگنده بېلگه

زمری افغان



خلک يې کاروي. ډيورپنډ له شک پرته يوه استعماري، ظالمانه او وحشيانه کړنه ده، خو پايښت يې له يوې مفکورې سرچينه اخلي، چې هغه نښلېزم دی. يوازې ډيورپنډ نه، بلکې زموږ ټولې ملي پولې او همداسې په اسلامي نړۍ کې سلگونه داسې پولې شته چې د سرطاني دانو په شان يې موږ په درد او غم اړولي يو. دا سمه ده چې دې کړنې يو قوم، کورنۍ او خپلوان جلا کړي، خو که دا کړنه اټک ته ولاړه شي، بيا هم لويه برخه ستونزې دوام کوي. اصلي ستونزه دا ده چې نښلېزم چې په ۱۶۴۸ کال کې يې په اروپا کې زري وکرل شول او وروسته پر اسلامي نړۍ هم وتپل شو، نن د مسلمانانو د ټولو بدبختيو مور گرځېدلې ده. که موږ په جگړه کې يو، که غربت دی، که ناوړه تعليمي او روغتيايي سيستم لرو، که نورې ستونزې لرو، اصلي لامل يې دا دی چې موږ د نښلېزم په اړه، اړه شوي يو، ټوټه شوي

ډيورپنډ ته تل له دوو زاويو کتل شوي دي. لومړی دا چې دې کړنې يو قوم، کورنۍ، کلی او نږدې خپلوان سره بېل کړي دي. پر همدې اساس دا کړنه ناوړه، ظالمانه او د نه منلو وړ ده. دا رښتيا ده چې دې کړنې دوه وروڼه، دوې خويندې، پلار او زوی، د تره زامن، د ترور زامن او نور خپلوان سره بېل کړي دي. دوی اوس يو بل نه شي سره ليدلی او که وينې، نو په ورځو ورځو او شپو شپو به د پاکستان د سفارت يا قونسلگرۍ مخ ته د ذلت انتظار کوي، ويزه به اخلي او بيا به د خپل خپلوانو ليدو ته ورځي. له همدې امله دا کړنه ظالمانه گڼل کېږي. دويم له دې زاويې چې ډيورپنډ زموږ خاوره بېله گڼي ده. افغانان تر اټک پورې سيمه خپله خاوره گڼي، دعوا کوي او وايي چې دا خاوره بېرته بايد د افغانستان برخه شي. خو درېيمه زاويه، مهم او بنسټيز ليد دی، چې کم

خاورې اوږې، خو زوی يې له سيم دې خوا يوازې ورته گوري، نه شي کولی د خپل پلار وروستی دیدن وکړي. داسې پېښې لږ نه دي، خورا ډېرې دي. له همدې امله ډيورېنډ کورنۍ ویشلي او جلا کړي يې دي، هغه چې اسلام يې په اړه په شدت سره مخالف دی او د خپلویو په ټينگولو امر کوي او هغوی چې خپلوی پرې کوي، بد يې گڼلي دي.

اقتصادي ستونزې

ډيورېنډ د نورو ملي پولو په شان د کرښې دواړو غاړو ته د پرتو ولسونو پر اقتصاد ناوړه اغېز کړی دی. که دا کرښې نه وې، دواړو اړخو ته به د خلکو اقتصاد تر اوس ښه و، توکو ته به يې پر وخت لاسرسی پیدا کاوه. یو ساده مثال راوړو. د تلې په میاشت کې یو من رومي په کابل کې په شل ډېرش افغانۍ و، خو همدا رومي په پېښور کې کیلو په ۲۰۰ کالدارې، چې سل افغانۍ کېږي، پلورل کېدل، چې یو من يې تر اوو سوو افغانیو رسېږي. همداسې په پېښور کې ځیني توکي او میوې ارزانه وي، خو په کابل کې قیمتونه له اسمان سره خبرې کوي. په افغانستان کې هندوانې تر خاورو لاندې کېږي، ځکه بازار نه لري، خو په پېښور او پاکستان کې همدغو هندوانو ته سخته اړتیا ده. اوس که ډيورېنډ نه وې، نو د کرښې دېخوا میوې او توکي به هاخوا تلل، بازار به يې درلود، هغوی به توکو ته لاسرسی لاره او دېخوا به خلکو ته گټه راتله. همداسې د هغې خوا به دېخوا ته توکي راتلل او گټه به يې کوله. ډېری داسې منابع شته له کرښې دېخوا دي، هاخوا نشته او د کرښې هاخوا شته او دېخوا نشته، که دا سرطاني - نشنلېستي کرښه نه وای، نو دواړو اړخونو به له دغو منابعو گټه اخیسته او د خلکو پر اقتصاد به يې مثبت اغېز کړی و. له بله اړخه اوس د نړۍ لویه برخه سوداګري د اوبو له لارې کېږي، خو ډيورېنډ او نورو ملي پولو موږ په وچه کې را ګېر کړي یو، چې زموږ پر اقتصاد يې بده اغېزه کړې ده.

یو، وېشل شوي یو، ترمنځ مو دیوالونه پورته شوي او اوس خپله د استعمار ایجاد (ملي دولتونه، ملي پولې، ملتونه، ...) مقدس گڼو، ارزښت ورکوو او پالو یې. مسلمانان هر کال میلیارډونه ډالر لگوي چې له بل مسلمان سره خپله هغه پوله وساتي چې د اروپایي کفري مفکورې یعنې نشنلېزم پر اساس جوړه شوې، خو اسلام یې مردوده گڼي او اجازه نه ورکوي. همدا پولې د مسلمانانو ترمنځ د جگړې او نفرت سبب دي او همدغو پولو د مسلمانانو ترمنځ د سوداګرۍ، راکړې ورکړې، تگ راتگ او نږدېوالي مخه نیولې ده. همدا پولې مسلمانانو ته هر کال په سلګونو میلیارډه ډالره تاوان اړوي، خو یوازې د نشنلېزم اروپایي فکر موږ ته اوس دا غیر اسلامي کرښې مقدسې کړځولي دي.

زه اوس دلته د ډيورېنډ مثال ورکوم چې څه ډول يې د کرښو دواړو غاړو ته پراته مسلمانان له متفاوتو اړخونو له ستونزو سره مخ کړي دي. وروڼه او کورنۍ يې جلا کړي، اقتصادي زیانونه يې اړولي، خلک يې له نعمتونو بې برخې کړي او د یوې سرطاني دانې په شان عمل کوي.

د کورنیو او خپلوانو جلا والی

په زرګونو او آن په لسګونو زره کسان تر ډيورېنډ کرښې دېخوا ژوند کوي، چې د کورنیو نږدې غړي يې هاخوا اوسېږي.

پلار، مور، ورور، ترور، تره، د تره زوی... د کرښې هاخوا دي، خو دوی دېخوا اوسېږي. هغوی پاکستانی پېژندپانې گرځوي او دوی افغاني تذکرې. همداسې یو کس هاخوا اوسېږي، خو د کورنۍ ډېری غړي يې دېخوا دي. په میاشتو میاشتو، په کلونو کلونو دوی نه بریالي کېږي چې یو بل وويني، آن نه شي کولی یو د بل د خوشیو او خپګان په مراسمو کې برخه واخلي. آن داسې شوي چې د یو سړي پلار او مور تر کرښې هاخوا یا دېخوا وفات شوي، خو زوی او لور يې جنازې ته له دې امله نه دي پرېښودل شوي چې ویزه نه لري.

اوس خو له اغزن سيم سره داسې هم شوي چې پر پلار يې له اغزن سيم هاخوا هدیره کې

ته لمن وهلې ده. د افغانستان له خلکو سره يې دښمني کړې ده، ښځې، ماشومان او نور بې گناه وگړي يې وژلي دي. تر گردو ستره بېلگه يې د شوروي پر وړاندې له افغان جهاد سره د پاکستاني نظام خيانت دی. پاکستاني ځينو چارواکو يوازې د ډيورېنډ په خاطر ددې عظيم او مقدس جهاد پای پر فساد، مسلمان وژنې او کورنۍ جگړې بدل کړ. همداسې په افغانستان کې حکومتونو هم ددې کرښې په اړه له دښمنۍ ډک سياست چلولی دی. په دې ډول دې کرښې دښمنۍ پيدا کړي، خلک يې وژلي او مسلمانان يې سره ويشلي دي. که څه هم د ولسونو ترمنځ ستونزه نشته، د افغان جهاد پر مهال ميليونه افغانان تر کرښې هاخوا واوښتل، چې د هغه ځای خلکو يې پراخ هرکلی وکړ. اوس هم ميليونه افغانان هلته شته، خو يوازې پردې او مزدور نظامونه دي چې له دغو کډوالو سره ناوړه چلند کوي، ظلم پرې کوي او د پردیو په سترگه ورته گوري.

تر دې بله لويه ستونزه دا ده چې د پاکستان نظام، پوځ او استخبارات ددې پر ځای چې اصلي دښمن او د مسلمانانو قاتل هندي حکومت ته مخ واړوي، يا په قبایلو کې مسلمانان وژني او يا هم په افغانستان کې د بې گناه خلکو پر وژلو او ځورولو تمرکز کوي. د پاکستان پوځ اوس له هند سره د دښمنۍ فکر نه لري، اوس ورته کشمير مهم نه دی او اوس ورته د هندي مسلمانانو ازادي مهمه نه ده، بلکې پر ډيورېنډ تمرکز کوي او اصلي دښمن يې هېر دی. همداسې د افغانستان ځيني خلک د ډيورېنډ په خاطر هند ته په زړه کې مينه او پاکستان ته په زړه کې نفرت گرځوي. دا د اسلام خلاف او ناسم فکر دی چې اصلي لامل يې د ډيورېنډ تپل شوې کرښه ده.

شرعي خنډ

د کرښې دواړو غاړو ته مسلمانان پراته دي او اسلام په واضح ډول ددې کرښو د حراموالي خبره کړې ده. ملي او تحميلي کرښې په واقعيت کې د غرب ايجاد دی او اسلام د مسلمانانو ترمنځ د کرښو

په افغانستان کې روغتيايي ستونزې ډېرې دي چې ورسره زموږ روغتيايي سيستم هم کمزوری دی. له بده مرغه کله کله ساده ناروغۍ وي، خو دلته يې درملنه ستونزمنه وي. خلک پېښور ته اوږي او غواړي هلته درملنه وکړي. له ننگرهار تر پېښوره يوازې دوه - درې ساعته لاره ده، خو خلک ددغو دوو - دريو ساعتونو لارې لپاره بايد په شپو او ورځو د پاکستان د سفارت يا قونسلگرۍ مخ ته انتظار وکړي، ويزه واخلي او بيا پېښور ته ولاړ شي. که څوک د پاکستان د سفارت او قونسلگرۍ مخ ته د افغانانو حال وگوري، پوه به شي چې ډيورېنډ پر دې غريبو خلکو څه ډول عذاب را وستی دی. سپينږيري، ماشومان او ښځې چې ډېری يې ناروغان دي په دوږو، خاورو، گرمۍ، يخۍ ... کې ويزو ته انتظار کوي. په همدې انتظار کې بې نظمي وي، ښځې او نارينه سره گډوډ شي، تيلي وي، ماشومان او سپينږيري تر پښو لاندې شي او آن ځيني سپينږيري او ناروغان همدلته مړه شي. په زرگونو خلک هره ورځ د سفارت او قونسلگرۍ مخ ته همداسې را ټولېږي چې د پوليسو له خوا په ډنډو او د پاکستاني مفسدو مامورينو له خوا په بې تفاوتۍ بدرگه کېږي. اوس که ډيورېنډ سرطاني کرښه نه وي، نو يو مسلمان او بيا پښتون به په خپل څنگ کې ډاکټر ته د تللو لپاره ولې دومره له ظلم او وحشت سره مخ کېده؟! همدا سرطاني کرښې دي چې موږ يې له داسې ذلت سره مخ کړي يو.

جگړې، دښمنۍ او وژنې

ډيورېنډ او همداسې نورې تپل شوې نشنلېستي کرښې د مسلمانانو ترمنځ د جگړې، وژنو او دښمنۍ سبب شوې دي. پر همدې ډيورېنډ څو څو ځله جگړه شوې، دواړو خواوو ته پراته مسلمانان وژل شوي، تپيان شوي او زيانونه ور اوښتي دي. پاکستاني پوځ او استخباراتو کلونه کلونه ددې کرښې د رسمي کولو لپاره په افغانستان کې جگړو، وژنو او نښتو

په اړه روښانه دريځ لري. هېڅ ډول ملي، قومي او نورې پولې مسلمانان نه شي ویشلې او جلا کولې. څوک چې دا کار کوي د اسلام خلاف گام اخلي او موږ ته جواز نه لري چې دا ډول کرښې ولرو. له همدې ډېورېډ او نورې کرښې د مسلمانانو منځ کې حرامي دي چې باید له منځه یووړل شي.

پایله

ډېورېډ یوه ظالمانه او سرطاني کرښه ده، خو له درېیمې زاوېې ورته کتل پکار دي. دا یوازینی کرښه نه ده، د مسلمانانو ترمنځ ټولې کرښې همداسې ظالمانه او سرطاني دي. نشنلېزم د مسلمانانو په منځ کې دیوالونه درولي دي، موږ یې یو له بل سره پر دښمنۍ اړولي یو او اصلي دښمن یې را نه هېر کړی دی. دغو کرښو زموږ واک او ځواک اوبه کړی او ښکېلاکرو ته یې زمینه برابره کړې ده چې د اسلامي امت هره ټوټه جلا جلا لاندې کړي او خپل واک پرې وچلوي. دغو نشنلېستي سرطاني کرښو زموږ پر اقتصاد منفي اغېز کړی، موږ ددې کرښو د ساتلو لپاره هر کال میلیارډونه ډالر لگوو. دغو کرښو زموږ پر سوداګرۍ منفي اغېز کړی چې له امله یې مسلمانان هر کال میلیارډونه ډالر زیان کوي. دغو

کرښو زموږ کورنۍ یو له بل نه بېلې کړې دي او موږ یې سره ویشلي یو. دغو سرطاني کرښو زموږ د ژوند پر هره برخه منفي اغېز کړی او یوازې درد، غم او عذاب یې را کړي دي. دا کرښې باید ختمې شي، خو د اساسي ختمولو لپاره یې باید د نشنلېزم مفکوره په خپلو زړونو او ذهنونو کې ووژنو. ملي دولتونه او ملي پولې یوه اروپايي مفکوره ده چې په اوولسمه پېړۍ کې را پیدا شوې ده. دا فکر نه یوازې اسلامي نه دی، بلکې د اسلام ضد او دښمن فکر دی. له همدې امله دا فکر او مفکوره باید ختمه شي او باید مسلمانان پر یو واحد دولت را ټول شي چې ورسره به زموږ عزت او سرلوري بېرته را وگرځي. بیا به موږ نه په خپلو منځو کې کرښې ولرو، نه به پېښور او کوټې ته ویزې اخلو او نه به هم د حج فرضي مراسمو لپاره د سعودي د وحشي رژیم شرطونه منو. همدا زموږ د ژغورنې لاره ده او همدا زموږ د سیاسي، اقتصادي، نظامي او اېډیولوژیک قوت هغه لاره ده چې الله تعالی راته ټاکلې او د دنیا او آخرت نیمرغي مو ورسره تړلې ده.

څو دې توان رسي په لوی دریاب کې ګرځه
په ویا له کې دې زوال وینم نهنګه
(خوشالخان خټک)



صفحه 2000

حرف‌های به‌جای مقدمه

روزنامه‌ی واشنگتن‌پست

پنهان‌کاری تلفات

در خلال جنگ ویتنام یکی از کارهایی که جنرال‌های امریکایی کردند این بود که با ایجاد شک و شبهه در ارقام تعداد کشته‌شدگان جنگ را موفق جلوه دهند. جنرال‌ها این کار را در جنگ افغانستان نیز انجام دادند و بارها ارقامی را اعلام کرده‌اند که یا کاملاً غلط بوده‌اند یا برای فریب مردم عام دست‌کاری شده بودند.

2000 صفحه اسناد محرمانه را

درباره جنگ افغانستان منتشر نموده، که نشان می‌دهد رؤسای جمهوری امریکا، وزرا، دیپلمات‌ها و جنرال‌های امریکایی حقایق جنگ افغانستان را پنهان نموده و به مردم امریکا دروغ گفته‌اند، تا جنگ ناکام‌خویش را مؤفق جلوه دهند.

عدم شناخت دقیق افغانستان

بسیاری از سیاست‌ها و برنامه‌های امریکا - از آموزش پولیس و نظامیان افغان گرفته تا جنگ با کشت و تجارت تریاک - از ابتدا محکوم به شکست بود چرا که بر اساس مفروضات خام و بدون درک و شناخت این کشور طراحی شده بود. «ما از فهم بنیادین در مورد افغانستان تهی بودیم. نمی‌دانستیم داریم چه کار می‌کنیم.»

جنرال‌های مغرور امریکایی

واشنگتن‌پست خشک مغزی و یک دندگی مقام‌های امریکایی را یک دلیل اساسی شکست در افغانستان برشمرده است. این روزنامه افزوده در میان امریکایی‌ها فراوان بودند کسانی که از خود متشکر و بسیار مغرور و مطمئن از دانسته‌های خود بودند.

امریکا: سرچشمه‌ی فساد در افغانستان

امریکا پول‌های هنگفتی به افغانستان سرازیر کرد و آن را به دسترس کسانی قرار داد که پیشینه فساد داشتند. این امر باعث گسترش فساد در افغانستان شد. همچنان مقام‌های امریکایی چشم‌خود را به روی گسترش فساد مالی و تضعیف دولت مرکزی بسته‌اند.

سردرگمی استراتژیک

برخی مقام‌های امریکایی می‌خواستند افغانستان را به یک دموکراسی تبدیل کنند. برخی دیگر می‌خواستند فرهنگ افغانستان را متحول کرده و حقوق زنان را ارتقاء دهند. برخی دیگر هم می‌خواستند موازنه قدرت منطقه‌ای میان پاکستان، هند، ایران و روسیه را دستخوش تغییر کنند.

حرف آخر

امریکا از همان اوایی که قصد اشغال افغانستان را نمود اولین قدمش با دروغ‌های بزرگ گره خورده بود. دروغ محو فساد و مواد مخدر دیروز با وعده‌های دروغین صلح و خاتمه جنگ فردا هیچ تفاوتی ندارد. پس بر جبین او تاپه‌ی نفاق و فریب زده شود؛ نه دوست استراتژیک.

امریکا: امپراتوری دروغ‌ها

«باب کرولی» مشاور ارشد اردوی امریکا گفته: «در اردوی امریکا به ندرت از واقعیت استقبال می‌شود و همواره تلاش می‌شده است تا از انتشار اخبار بد در مورد روند جنگ جلوگیری شود.»

بازار شکوفای مواد مخدر

حمله امریکا به افغانستان باعث رونق کشت و قاچاق مواد مخدر شده است. «ما اعلام کردیم که هدف ما ایجاد یک اقتصاد شکوفای بازار است. با خودم فکر می‌کردم که ما باید مشخصاً می‌گفتیم که یک بازار شکوفای مواد مخدر. چون این تنها بخش از بازار بود که داشت کار می‌کرد.»

جنگ یک تریلیون دلاری

واشنگتن‌پست گفته جنگ افغانستان را یک ضربه مالی برای امریکا است که ارزش ادامه دادن را ندارد. «در آزای این تلاش یک تریلیون دالر چه چیزی نصیب مان شد؟ یک تریلیون دالر می‌آرزد؟ بعد از کشتن اسامه بن لادن، من گفتم اسامه احتمالا دارد در گورش در زیر آب، به ما می‌خندد که این همه در افغانستان خرج کردیم.» جفری ایگرز، کارمند اسبق وزارت دفاع و کاخ سفید

"ما در افغانستان شکست خوردیم!"

در مقر اردو امریکا در کابل و کاخ سفید، آمارهای جنگ به نحوی دست‌کاری می‌شده تا طوری به نظر برسد که امریکا در حال پیروزی در جنگ افغانستان است، در حالی‌که امریکا درین جنگ شکست خورده.

مایکل فلین، جنرال سه ستاره اردوی امریکا در یکی از مصاحبه‌هایش گفته: «از سفیر گرفته به پایین همه دارند می‌گویند [عملکرد فوق‌العاده‌ای داریم. واقعا؟ اگر عملکرد ما آنقدر فوق‌العاده است، پس چرا احساس می‌شود که داریم می‌بازیم؟]

آدم‌های خوب، آدم‌های بد

نیروهای امریکایی حتی نمی‌دانسته‌اند که باید با چه کسی و چه گروهی بجنگند و کدام نیروها خودی هستند و کدام دشمن. دونالد رامسفلد، وزیر دفاع امریکا در دوره بوش پسر هم در یکی از یادداشت‌هایش سؤالی مطرح کرده است: «من در مورد این که آدم‌بدها چه کسانی‌اند، دنب روشتی ندارم.»

نگاه تحقیرآمیز امریکا به اردوی افغانستان

در مصاحبه‌های صورت گرفته از سوی واشنگتن‌پست، مقام‌های امریکایی با الفاظی توهین‌آمیز از نیروهای نظامی و پولیس افغانستان یاد کرده‌اند و آن‌ها را «احمق‌های دزد» خطاب کرده‌اند.

سوره آل عمران

(اول) اهمیت فهم محکمت و متشابهات در اسلام:

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾

(آل عمران: ۶)

ترجمه: اوست که این کتاب را بر تو نازل کرد. بعضی از آیه‌ها محکمت‌اند، این آیه‌ها ام‌الکتاب‌اند، و بعضی آیه‌ها متشابهات‌اند. اما آنها که در دل‌شان میل به باطل است، به سبب فتنه‌جویی و میل به تأویل از متشابهات پیروی می‌کنند، در حالی‌که تأویل آن را جز الله نمی‌داند و آنان که قدم در دانش استوار کرده‌اند، می‌گویند: ما بدان ایمان آوردیم، همه از جانب پروردگار ماست. و جز خردمندان پند نمی‌گیرند.

فهم محکمت و متشابهات یک قاعده اساسی در فهم اسلام است، درک این قاعده به مخاطب می‌فهماند که اسلام یک برنامه عملی برای نظم امور دنیا و سعادت آخرت است و امکان تعبیر و تطبیق در هر شرایط را دارد. محکمت مجموعه‌ای از آیاتی‌اند که به شکل قطعی شرف نزول یافته و در برگرفته مفاهیم مرتبط به عقیده، افکار و احکام عملی می‌باشند، موضوع آیات محکمت واضح و روشن است و امکان چند تعبیر در آن وجود ندارد، آیات محکمت در قرآن کریم به تناسب آیات متشابهات اندک‌اند.

پس از ۱۳ سال کارزار فکری و سیاسی در مکه، الله سبحانه و تعالی رسولش صلی الله علیه و سلم و مسلمانان را نصرت نصیب نمود که نتیجه آن ایجاد دولت در مدینه بود. حال دیگر وضعیت مسلمانان شبیه زمان مکه نیست، بلکه یک امت واحد با دولتی نسبتاً با اقتدار در بین اعراب ظهور نموده است؛ برای کفار جزیره‌العرب قابل تصور نبود که این امت، صاحب عزتی می‌شوند که با مرگ آن‌ها عرش معلا تکان می‌خورد، با تدبیر آن‌ها حکم الله در زمین جاری می‌شود و تبدیل به مقتدرترین قدرت تاریخ می‌شوند.

زمانی‌که دولت مسلمانان در مدینه ظهور نمود، با تهدیدهای بالفعل و بالقوه‌ای فراوانی روبه‌رو بود، یکی از تهدیدهای بالقوه در برابر مسلمانان و دولت نوپای آنان اهل کتاب (یهود و نصاری) ساکن در جزیره‌العرب بود. دقیقاً سوره‌های بقره و آل عمران از جمله سوره‌هایی‌اند که در اوایل دوره مدنی نازل می‌شوند، چون قبلاً مسلمانان با مشرکین مواجه بودند، اما حالا با اهل کتاب مواجه هستند.

در سوره آل عمران الله سبحانه و تعالی اهل کتاب، مخصوصاً عیسویها را مخاطب قرار داده و انحرافات آن‌ها را در دین بیان می‌کند، در عین حال موقف امت مسلمه را نیز واضح می‌سازد. بدون شک تفاوت‌های بسیاری میان واقعیت‌های اهل کتاب آن زمان تا واقعیت اهل کتاب این زمان وجود دارد. با فهم سوره آل عمران انسان صاحب حکمت می‌داند که قرآن در هر زمانی قابل تطبیق است؛ محتوای این سوره در گذشته، حال و آینده نیز قابل فهم و تطبیق می‌باشد.

مبنی بر این و با در نظر داشت وضعیت فعلی امت مسلمه به پیام‌های چندی از سوره آل عمران می‌پردازیم.

آمدن این شریعت در حقیقت انسان تکلیف خود را در دنیا درک می‌کند. بناً تطبیق این شریعت در زندگی در حقیقت زمینه‌آن را مساعد می‌سازد تا انسان محدوده‌ی تکلیف خود را در هر عرصه‌ی حیات، در هر عمل و فکری که در دایره‌ی اختیار او قرار دارد، بداند. مسلمانان در طول تاریخ با در نظر داشت قاعده‌ی اساسی که رضایت الله است، تمام افکار و اعمال خود را بنا می‌نهند. بر مبنای همین قاعده‌ی اساسی (رضایت الله) زیرمجموعه‌ی اساسات دیگری بنا نهاده شده که محکمت‌ها هستند. متشابهات بر اساس همین قواعد اساسی قابل تفسیر و تطبیق هستند. این خود یک قاعده در اسلام است که امکان تطبیق اسلام را در هر زمان با در نظر داشت واقعیت عصر مساعد می‌سازد.

با این طرز دید اسلام ۱۳۰۰ سال من حیث برنامه‌ی زندگی در زمین حاکمیت داشت، این حاکمیت همانند حاکمیت نظام‌های بشری با فریب و نیرنگ پیش نمی‌رفت؛ بلکه با دید وسیعی که مسلمانان از فهم شریعت داشتند، ارزش‌های اسلام نه تنها با شمشیر بلکه با ذوب قلوب نیز جهان را تسخیر کرده بود.

دوم) امت اسلامی و انحراف در اساسات:

توقع می‌رفت که اهل کتاب (یهود و نصارا) نسبت به دیگران زودتر به اسلام گرایش پیدا کنند، اما برعکس اهل کتاب یک تهدید بالقوه به مسلمانان تمام شدند؛ در کنار دسیسه‌سازی، همواره در صدد آن بودند تا اسلام را زیر سوال ببرند. الله سبحانه و تعالی در سوره آل عمران اهل کتاب را مخاطب قرار داده می‌فرماید:

﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

(آل عمران: ۶۷)

ترجمه: ابراهیم نه یهودی بود نه نصرانی، بلکه مسلمان حنیفی بود و از مشرکان نبود.

الله سبحانه و تعالی هویت یهود و نصاری را که

همان‌گونه که قرآن دارای آیات محکم است، در برگرفته‌ی آیات متشابه نیز می‌باشد که تفسیربردار بوده و در این آیات امکان تعبیر متعدد وجود دارد. آیات متشابه برعکس تصور بعضی‌ها نه تنها این‌که گمراه کننده نیست؛ بلکه یکی از بخش‌های اعجاز قرآن می‌باشد. چون برداشت‌ها از آیات متشابهات نظر به شرایط و زمان و کاربرد تفسیر این آیات در هر زمان و مکان، خود بیانگر اعجاز قرآن است، اما تفسیر و برداشت آیات متشابهات کاریست دشوار و درخور شأن هرکسی نیست. بلکه الله سبحانه و تعالی آن را در عالم انسانی، برای کسانی که عالم «وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» هستند، داده است؛ کسانی که عالم نیستند و یاهم عالم کج اندیش و دارای قلب مریض اند، بدون شک آیات متشابه برای آنها گمراه کننده است.

به همین منظور است که ما در اسلام قطعیات داریم که واضح و روشن است و متشابهاتی داریم که مبهم است. «راسخون فی العلم» همان مجتهدینی هستند که با در نظر داشت آیات محکمت (قطعیات) متشابهات را تفسیر و تعبیر می‌کنند. این قاعده زمینه را مساعد می‌سازد تا اسلام جنبه‌ی عملی پیدا کند؛ زیرا تمام احکام و افکار اسلامی قطعی نیست، پس اسلام دید مطلق‌گرایی نسبی را مطرح می‌کند که با در نظر داشت موضوعات قطعی موضوعات غیر قطعی تفسیر و تعبیر می‌شود.

اسلام اساساً هدف خلقت بشر را «ابتلاء» و هدف زندگی او را در دنیا کسب رضایت الله تعریف می‌کند. مبنای این قاعده را، فکر مستنیر در مورد حیات، انسان و کاینات شکل می‌دهد. زمانی یک انسان به این نتیجه می‌رسد که خالق در ماورای هستی وجود دارد و این خالق الله متعال است، پس این انسان بر اساس فطرتش نیاز به برقراری روابط با خالق خویش دارد؛ بناً الله متعال برای حل این مشکل انسانی توسط پیامبران علیهم السلام از جنس خود انسان‌ها، وحی ارسال نموده است. این وحی با ظاهر شدن معجزه تایید می‌گردد و این وحی چیزی نیست جز شریعت الهی برای نظم زندگی دنیوی و سعادت اخروی انسان‌ها. پس با

در تناقض با ارزشهای اساسی‌ای که توسط پیامبران به آن‌ها وحی شده بود، زیر سوال میبردند؛ چون اهل کتاب انحرافات را که در اساسات برای خود تعریف کرده بودند، در تناقض آشکار با شریعتی قرارداشت که به آنها وحی شده بود. بنأ الله سبحانه وتعالی اساسات اهل کتاب را که بندگی به الله است، زیر سوال نمیرد؛ بل انحرافات را که در تناقض با اساسات قرارداد، زیر سؤال می‌برد؛ چون اگر اهل کتاب به اساسات خود بر می‌گشتند، همین اساسات، آن‌ها را به اسلام می‌رساند.

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

(آل عمران: ۶۳)

ترجمه: بگو: ای اهل کتاب، بیایید از آن کلمه‌ای که پذیرفته ما و شماست پیروی کنیم آنکه جز الله را نپرستیم و هیچ چیز را شریک او نسازیم و بعضی از ما بعضی دیگر را سوای الله به پرستش نگیرد. اگر آنان رویگردان شدند، بگو: شاهد باشید که ما مسلمان هستیم.

اما برعکس اهل کتاب اساسات را فراموش نموده و تعصب خود را بر مبنای انحرافات خود جهت می‌دادند. در میان امت مسلمه نیز در شرایط کنونی انحراف در اساسات وارد گردیده که نتیجه آن ذلت و خواری چیزی کمتر نیست. افکار بیگانه همانند: دموکراسی، حاکمیت مردمی، حقوق بشر، اعتدال‌گرایی در اسلام، مفکوره مساوات میان زن و مرد، شکست اسلام سیاسی در برابر غرب، تقلید از کفار و دهها مفکوره دیگری من حیث اساسات در میان امت حاکم گردیده که ساحة تخریب آنان برای یک امت کمتر از صدها بمب اتم نیست. درحالی‌که اسلام در تناقض آشکار با این مفکوره‌هایی که انحراف در اساسات است، قرارداد. اما انحطاط باعث این گردیده که بالای این

اساسات کاذب وارده از غرب غور صورت نگیرد و این مفکوره‌ها با اساسات اسلام سنجش نگردد.

بدون شک انحراف در اساسات انتحار سیاسی است که یک امت خود را از بین می‌برد. تخریب انحراف در اساسات به مراتب بزرگ‌تر از تخریب بمب اتم است؛ چون جاپان تنها کشوری است که بمب اتم بالای آن پرتاب گردید؛ اما بعد از گذشت چند دهه جاپان دوباره به پای خود ایستاده و یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های اقتصادی جهان است؛ اما برعکس انحراف در اساسات در میان امت سبب گردیده تا این امت در بیش‌تر از یک قرن دوباره به پای خود ایستاده نشود. بنأ تخریب انحراف در اساسات به مراتب بزرگ‌تر از تخریب بمب اتم است.

مشکل مسلمانان برعکس تصور بسیاری، در اختلاف میان فروعات که مذاهب نمونه بارز آن است نیست، بلکه مشکل اساسی امت مسلمه انحراف در اساسات است. هرگاه اساسات به شکل واقعی در میان امت حاکم گردد، فروعات یا بحث اختلاف فقهی نه‌تنها در میان امت مشکل‌زا نمی‌باشد، بلکه زمینه نهضت فکری و پویایی فقهی را نیز مساعد می‌سازد.

سوم) وحدت امت:

در سورة آل عمران الله سبحانه وتعالی اهل کتاب را من حیث امت‌هایی که گمراه شده و مورد غضب الله متعال قرار گرفته‌اند، برای امت مسلمه معرفی می‌کند. هدف از این معرفی اهل کتاب این است که امت مسلمه به حیث یک جمع از گذشته و واقعیت اهل کتاب پند و عبرت بگیرند، چون برای اهل کتاب نیز همانند امت مسلمه پیامبر و وحی ارسال گردیده بود.

یکی از ارزش‌های اساسی را که الله سبحانه وتعالی در سورة آل عمران بالای آن تأکید می‌کند، وحدت امت مسلمه است. این وحدت ممکن نیست؛ مگر با چنگ زدن بر اساسات تعریف شده از سوی اسلام.



ترجمه: شما بهترین امتی هستید از میان مردم پدید آمده، که امر به معروف و نهی از منکر می‌کنید و به الله ایمان دارید.

در شرایط کنونی تعریف وحدت امت را تحریف می‌نمایند، چنانچه وحدت را تنها در عقیده تعریف می‌کنند، در حالی‌که همان عقیده که قاعده اساسی اسلام است، وحدت سیاسی امت را نیز در بر می‌گیرد؛ چون اگر امت وحدت سیاسی نداشته باشد، درکنار این که در دنیا ذلیل می‌شود و اسلام را در زندگی خود تطبیق کرده نمی‌توانند، در آخرت نیز مورد عذاب قرار می‌گیرند، پس وحدت سیاسی امت اختیاری نبوده بلکه واجب و اجباری است و یکی از اساسات محکم اسلام است که در صورت عدم وحدت، امت در آخرت عذاب می‌بیند.

﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾

(آل عمران: ۱۰۵)

ترجمه: همانند آن کسان مباشید که پس از آن‌که آیات روشن الله بر آن‌ها آشکار شد، پراکنده گشتند و با یکدیگر اختلاف ورزیدند، البته برای اینان عذابی بزرگ خواهد بود.

﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

(آل عمران: ۱۰۳)

ترجمه: و همگان دست در ريسمان الله زنيد و پراکنده مشويد و از نعمتی‌که الله بر شما ارزانی داشته است یاد کنید: آن هنگام که دشمن یکدیگر بودید و او دل‌های‌تان را به هم مهربان ساخت و به لطف او برادر شدید. بر لبه پرتگاهی از آتش بودید، الله شما را از آن برهانید. الله آیات خود را برای شما این‌چنین بیان می‌کند، شاید هدایت یابید.

چنگ زدن به ارزش‌های اساسی نه‌تنها دستور الله متعال است، بل تضمین کننده نظم جمعی مسلمانان و امید خیر برای تمام بشریت نیز است.

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾

(آل عمران: ۱۱۰)

عذاب تفرقه تنها در آخرت نیست، بلکه در دنیا نیز یک قوم از آن در امان نمی‌ماند. چنانچه دیده می‌شود که امت به بیشتر از ۵۰ جبههٔ سیاسی متفرق گردیده که مسئولیت هر جبهه مربوط به یک دست‌نشاندهٔ دشمن است، هر قدر که مسلمانان تلاش می‌کنند تا از این وضعیت رهایی یابند، اما چون به شکل مستنیر به اساسات فکری رجعت نمی‌کنند، ماحصل و نتایج آن نیز هیچ و پوچ است. امت برای تغییر قربانی می‌دهد، اما به دلیل این که بر محور اساسات اسلامی متحد نمی‌شوند، غرب با تغییر چهره‌های نوکران خود (حکام دست‌نشانده) خیزش‌های امت را منحرف می‌سازد. در حقیقت غرب همواره ظرفیت تغییر امت را می‌دزد.

امت وحدت نمی‌یابد مگر این که دوباره به اساسات خود رجعت کند و اسلام را در عرصهٔ سیاسی حاکم بسازد تا قدرت سیاسی اسلام مثل تطبیق شریعت الهی، وحدت امت، مظهر غیرت اسلامی، نمادی از یک میدئی نظام کارا برای بشر، مدافع حقوق انسانی و پیام سعادت برای بشریت گردد. این امت، امت پیامبر آخر زمان است، مسؤولیت‌های بزرگی دارد که قبلاً پیامبران داشتند. این امت سزاوار این نیست که متفرق باشد، بالای اساسات آن حمله صورت گیرد، به پیامبر آن توهین شود، مرد آن تحقیر، زن آن مورد تجاوز و طفل آن مظلوم قرار گیرد، مبارزان آن تروریست گفته شوند و دعوت‌گران آن در عقب میله‌های زندان‌های کفار در محاصرهٔ حیوانات بسر ببرند.

در این امت رحمت است، چنانچه رهبر و قاید آنان رحمت برای عالمیان بود، این امت سزاوار بهترین‌هاست و ارزش خون یک فرد آن بالاتر از خانهٔ کعبه نزد صاحب کعبه است. این امت تا آخر زمان سنگردار حق است. در این امت مجاهد و غرباء است که در روز حشر پیامبران و شهداء به موقف آن‌ها غبطه می‌خورند. در این امت قهرمانان زمان (دعوت‌گرانی) هستند که با رُب خود تجارت خسران ناپذیری کرده‌اند که به وسیلهٔ آن امید است به اقتدار خویش دست یابند. در این امت زنانی

هستند که همتی به بلندی کوه‌ها دارند و در این امت اطفال با غیرتی هستند که با سنگ در برابر تانگ‌های دشمن می‌ایستند. در صورتی که این امت متفرق گردد، دلیل می‌گردد که به شأن این امت مناسب نیست. حالت فعلی امت مناسب حالش نیست. **ما باید امت شویم؛ امت واحد!** ما هیچ دلیلی برای تفرقه جز پیروی از مفکوره‌های غربی کفری همانند نشنلیم و قوم‌گرایی نداریم. اما در عین حال دلایل زیاد برای وحدت داریم. رب ما یکی، قاید ما یکی، قرآن ما یکی، شریعت ما یکی، ارزش‌های ما مشترک، تاریخ ما یکی و عزت ما یکی. پس چرا باید متفرق باشیم؟!

چهارم) دیگران باید از ما تقلید کنند:

یکی از دلایلی که در سوره‌های بقره و آل عمران الله سبحانه و تعالی در مورد اهل کتاب به شکل تاریخی یاد می‌کند و در عین حال مشکلات این اقوام را بیان می‌کند، این است که امت نباید به دلیل این که در بعضی اساسات مشترکات میان اهل کتاب و امت مسلمه قرار دارد، این امت را غافل بسازد. هم‌چنان هشدار جدی برای امت است که نباید از اهل کتاب پیروی کنند. چنانچه الله متعال می‌فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ﴾

(آل عمران: ۱۰۰)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر از گروهی از اهل کتاب اطاعت کنید، شما را از ایمان‌تان به کفر باز می‌گردانند.

هرچند در این آیت الله سبحانه و تعالی تقلید از اهل کتاب را منع می‌کند. اما این منع مختص به اهل کتاب نیست، بلکه یک قاعدهٔ اساسی است: هر قومی که ارزش‌های خود را رها کرده و از قوم دیگری تقلید کند، در نهایت از بین می‌رود. امت مسلمه بدون ارزش‌های خود برده‌های هستند که غرب از آن‌ها و منابع آن‌ها من‌حیث

مواد خام استفاده می‌کند. زمانی‌که بحث تقلید مطرح می‌شود، بعضی از سطحی‌نگران این پرسش را مطرح می‌کنند که چرا نباید از موتر، طیاره و سهولت‌های غرب استفاده نکنیم؟

در پاسخ به این سوال باید گفت که این قشر از افراد فرق میان تمدن و فرهنگ را نمی‌دانند. دست‌آوره‌های مادی غرب تمدن غرب است. موتر، طیاره، بایسکیل، موبایل، تیلیفون، کامپیوتر، اینترنت و غیره موارد دست‌آوره‌های مادی غرب اند که در شریعت استفاده از اشیاء مباح گفته شده است و ما هیچ مشکلی در استفاده از تمدن بیگانه نداریم. چون این تمدن دست‌آوره‌های مادی است که بشر در طول تاریخ به شکل جمعی به آن دست یافته است.

اما زمانی‌که بحث از فرهنگ می‌شود، بدون شک فرهنگ مجموعه‌ای از افکار و مفاهیمی است که زندگی یک قوم را نظم می‌دهد. اسلام و غرب دارای دو فرهنگ متفاوت و جداگانه‌اند، بدین معنی که اسلام مفکوره‌های خاصی برای تنظیم زندگی پیروان خود و غرب مفکوره‌های مختص به خود را دارد. چنانچه محور مفکوره غربی در مورد دنیا کسب سعادت در دنیا است؛ اما اساس اسلام در مورد نظم دنیا با در نظر داشت وحی به هدف کسب رضایت الله می‌چرخد. پس این دو ایدیولوژی در تناقض آشکار با یک‌دیگر قرار دارند. یکی تنها تمرکز بالای لذت‌های دنیا دارد و این را سعادت می‌پندارد، دیگری بدین تأکید دارد که دنیا مکانی برای درجات بلند جنت و بهروزی در آخرت است. پس مفکوره‌هایی که از این دو ایدیولوژی بر مبنای قاعده اساسی آن‌ها نشأت می‌کند، در تناقض‌اند.

چگونه ممکن است که قاعده اساسی ما اسلام باشد، اما مفکوره‌های عملی زندگی ما متأثر از غرب. در این صورت ما با یک قاعده اساسی غیرمستحکم میدان اسلام را رها کرده و داخل میدان مبارزه غربی با غرب می‌شویم؛ میدانی که همه اصول و قواعد غربی است؛ بدون شک ما بازنده این بازی می‌باشیم. چنانچه مجاهدین در افغانستان تا زمانی‌که در میدان اسلام قرار داشتند، با امکانات

کم در برابر قدرت‌های بزرگ مبارزه می‌کردند و الله سبحانه و تعالی آن‌ها را نصرت می‌داد؛ اما زمانی‌که میدان اسلامی را رها کردند و در میدان غرب (سیاست غربی) داخل مبارزه با غرب شدند، به دلیل این که میدان از غرب بود، بازی را باختند. حال اگر افرادی به نام مجاهد به نمایندگی از مجاهدین در میدان غربی به مبارزه بپردازد، هرچند برنده میدان هم گردد، باز هم بازنده است؛ چون بر مبنای اصول و قواعدی بازی غرب پیش رفته و برای غرب هر فردی که در میدان غربی پیروز باشد، قابل قبول است. چون با در نظر داشت اصول و قواعد بازی غرب این بازی را برده. چنانچه اگر یک قهرمان بزمی در میدان فوتبال بازی کند، بدون شک ریشخند و مسخره می‌شود؛ چون بازی فوتبال را بلد نیست؛ در صورتی که تلاش نماید تا فوتبال را بیاموزد و قهرمان فوتبال شود، دیگر وی بزمی نیست. چون ایجاد شخصیت جدید، شخصیت قبلی را از بین می‌برد.

برعکس دیگر ملت‌ها باید از مسلمانان تقلید کنند. آیا مفکوره‌های اسلامی کمتر از مفکوره‌های مفکرین بد اخلاق غربی هست؟! آیا مسلمانان بدتر از همجنس‌بازان غربی هستند؟! آیا امت مسلمه از لحاظ امکانات مادی و منابع مادی نسبت به غرب فقیرتر هستند؟!

پنجم) تقوای جمعی:

در کنار این که الله متعال در سوره آل عمران تأکید بر وحدت مسلمین می‌کند؛ امت مسلمه را من حیث امت میانه و میراث‌دار وحی رب العالمین، به تقوا تشویق می‌کند. تقوا به مفهوم کاربردی آن در لغت عربی هوشیاری و بیداری را می‌گویند که انسان را از ضرر متصور وقایه کند، نجات دهد و به عنوان سپر مدافع متقی قرار گیرد؛ بدین معنی که امت مسلمه باید هوشیار باشد؛ خصوصاً در برابر دشمنان خود.

﴿إِنْ تَمَسَّكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ﴾

(آل عمران: ۱۲۰)

ترجمه: اگر خیری به شما رسد، اندوهگین شوند و اگر به مصیبتی گرفتار آیید، شادمان گردند؛ اگر شکیبایی ورزید و پرهیزگاری کنید، از مکرشان به شما زبانی نرسد، که الله بر هر کاری که می‌کنند، احاطه دارد.

در این آیت الله متعال از صبر و تقوا یاد کرده است که صبر در لغت به معنی بند کردن است و در اصطلاح شرع به مفهوم بند کردن نفس از هواپرستی و پابندی به ارزش‌های اساسی. یک گروه هوشیار همواره متوجه ارزش‌ها و اساسات خود می‌باشد. اگر امت توشه سفر خود را تقوا نگیرد، در ادامه مسیر با مشکلات گوناگونی مواجه خواهد شد.

موضوع محوری سوره بقره نیز تقوا است. ثلثی از سوره بقره در مورد تاریخ اهل کتاب، اهمیت درک ارزش‌های دشمن و تاریخ آن بیان شده است. در شرایط فعلی تقوا تنها دید حکم و فردی را ارایه می‌کند و مفکوره‌ها جدی گرفته نمی‌شود؛ به همین لحاظ است که ما احکام را با مفکوره‌های بیگانه خلط می‌کنیم، احکام را از اسلام و مفکوره‌های جمعی و زندگی خود را از غیر اسلام اتخاذ می‌کنیم؛ چنانچه مسلمانان احکام فردی را در زندگی خود تطبیق می‌نمایند؛ اما مفکوره‌های بیگانه زندگی آن‌ها را جهت می‌دهد.

یکی از برداشت‌ها از تقوا در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم این است که تقوا در آن زمان، شناخت ارزش‌های اساسی اسلام و وضعیت مردم عرب در آن زمان را در بر می‌گرفت. تدابیر جنگی در غزوات، مفهوم ذکر تقوا را در این آیت افاده می‌کند. شناخت اهل کتاب و مشرکین در آن زمان، مفهوم ذکر تقوا را در این آیت افاده می‌کند. بنابر شرایط کنونی امت مسلمه باید ارزش‌های اساسی

اسلام را بداند؛ هم‌چنان با دشمنی که روبرو است، باید در مورد دشمن به شکل عمیق معلومات داشته باشد. فهم در مورد دشمن، تاریخ دشمن، مفکوره‌های دشمن، امکانات دشمن و تدابیر در برابر دشمن در شرایط فعلی یک نوع تقوا است. تنها علم به اسلام در شرایط کنونی در برابر دشمن کافی نیست. شناخت خود دشمن نیز با در نظر داشت این آیت مفهوم تقوا را افاده می‌کند. دقیقاً این همان تقوای سیاسی است که در این آیت الله سبحانه و تعالی بعد از صبر (پابند بودن به اساسات اسلام) آن را از امت مسلمه تقاضا می‌کند.

هر قومی که پابند به ارزش‌های اساسی خود نبوده، دشمن خود را به شکل درست نشناخته، تدابیر در برابر دشمن نداشته و در حقیقت تقوا پیشه نکرده؛ پس آن قوم ذلیل شده و این سنت الهی است، حتی اگر پیامبر نیز در آن قوم باشد.

ششم: وَهْن و حُزْن

﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

(آل عمران: ۱۳۹)

ترجمه: سستی مکنید و اندوهگین مباشید، زیرا اگر مؤمن شده باشید، شما برتری خواهید جست.

در غزوه احد زمانی که مسلمانان شکست می‌خورند، همه اندوهگین می‌شوند؛ این زمانی است که این آیت نازل می‌شود. در این آیت افعال «تهنو و تحزنو» و ایمان قابل بحث است. • وَهْن حالت ضعف، سستی و بی‌مایگی داخلی انسان است، یعنی یک گروه به دلیل مشکلات داخلی خود، قدرت عملش کاهش پیدا کرده و یاهم از دست می‌رود.

• حُزْن به حالتی اطلاق می‌شود که یک گروه از ناحیه پیشرفت دشمن ضعیف می‌شود؛ یعنی امکانات و پیشروی دشمن آن‌ها را ضعیف می‌کند. الله سبحانه و تعالی هردو حالت را نکوهش می‌کند؛ یعنی مؤمنین در هردو حالت: چه مشکلات داخلی

﴿مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمِهَادُ﴾

(آل عمران: ۱۹۷)

ترجمه: این برخورداری اندکی است؛ پس از آن جایگاهشان جهنم است و جهنم بد آرامگاهی است.

نتیجه

در این نبشته تلاش بر این شده تا برداشت‌هایی از سوره آل عمران را با برادران و خواهران مسلمانان شریک بسازیم. بدون شک آیات قرآن معجزه است و امکان بحث زیادی در شرایط مختلف را دارد. اما عناوین انتخاب شده در این نبشته براساس مشکلاتی بوده که امت با آن روبرو است. درست است که قرآن در یک زمان خاص نازل شده؛ اما بر یک زمان خاص نیامده و درس‌های آن برای همه زمان‌ها الی روز قیامت است؛ در صورتی که تفسیر و برداشت دقیق صورت بگیرد. اما جای ناامیدی نیست، زیرا هستند کسانی که در عهد با الله پابند هستند، از ملامت هیچ ملامت‌گری هراس ندارند و در راستای تطبیق اسلام هیچ‌گونه مصلحت را نمی‌پذیرند، چون می‌دانند که اسلام قربانی می‌خواهد. الله متعال در آخرین آیه سوره آل عمران می‌فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

(آل عمران: ۲۰۰)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، شکیبا باشید و دیگران را به شکیبایی فراخوانید و در جنگ‌ها پایداری کنید و از الله بترسید، باشد که رستگار شوید.

باشد و یاهم افزایش قدرت دشمن، خود را از دست ندهند؛ هردو حالت به یک مؤمن مبتلا است. در صورتی که مؤمن باشد، چون می‌داند که در هردو حالت انسان در برابر رب خود مبتلا می‌شود. چنانچه به ادامه آیت ذکر شده الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

﴿إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ ۚ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

(آل عمران: ۱۴۰)

ترجمه: اگر بر شما زخمی رسید، به آن قوم نیز همچنان زخمی رسیده است و این روزگار است که هردم آن را به مراد کسی می‌گردانیم تا الله کسانی را که ایمان آورده‌اند، بشناسد و از شما گواهان گیرد و الله ستمکاران را دوست ندارد،

در شرایط کنونی بدون شک امت با انحطاط عمیقی دست و پنجه نرم می‌کند. امت مسلمه از هردو ناحیه (داخلی و خارجی) به مشکلات متعددی گرفتار است. پس امت نباید امید خود را از دست بدهد و میدان مبارزه را رها کند. هرچند امت از داخل مشکلات متعددی دارد، اما این مشکلات بزرگ‌تر از راه‌حلی است که ارزش‌های اسلامی نیست. همچنان دشمن نیز از لحاظ تمدن پیشرفت نموده؛ اما این تمدن بزرگ در حال زوال است. میدان بعدی از اسلام است؛ پس باید امت آماده برای رهبری جهان باشد، این جهان خسته و رنج دیده چشم به امید امتی است که مبدأ آنان نظم دنیوی و سعادت اخروی را تضمین می‌کند.

﴿لَا يَغْرَنَكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ﴾

(آل عمران: ۱۹۶)

ترجمه: جولان کافران در شهرها تو را نفریبند.

اسلامي امت ته

له آل عمران سورې څخه درسونه



۱

په اسلام کې د محکमतو او متشابهاټو د پوهاوي اهميت

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ...

الله هغه ذات دی چې نازل کړی یې دی پر تا باندې کتاب (قرآن)، چې ځینې له ده نه آیات محکمت دي (چې معاني یې ښکاره دي)، دا (محکم آیات) اصل د کتاب دي او نور متشابهاټ دي (چې معنی یې معلومه او معینه نه ده)...

۲

اسلامي امت او په اساساتو کې انحراف

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

نه وو ابراهيم يهودي او نه نصراني، وليکن وو دی حنيف (په حق ټينګ ولاړ، او له باطل څخه بيزاره) مسلمان (حکم منونکی د الله) او نه وو (ابراهيم) له مشرکانو نه.

۳

نور بايد زموږ تقليد وکړي

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ

ای هغو کسانو چې ایمان یې راوړی دی! که تاسې حکم ومنئ د یوه فریق له هغو کسانو چې ورکړی شوی دی دوی ته کتاب، نو بیرته به وگرځوي تاسې وروسته له ایمانه ستاسو کافران.

۴

د امت وحدت

وَاغْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا...

او منګولې ولګوئ (ای مومنانو!) په رسې د الله (چې قرآن دی) ټول او تفرقه مه سره کوئ

۵

تقوای جمعی

إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِن تَصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوا بِهَا وَإِن تَصِبرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرَّكُمْ كَيْدُهُمْ سَيِّئًا...

که ورسپړي تاسې ته کومه ښېګڼه (لکه فتح یا غنیمت) نو خپه کوي دوی، او که ورسپړي تاسې ته کومه بدې نو خوشالېږي دوی په سبب د هغه، او که صبر وکړئ تاسې او ځان وساتئ تاسې (له دوستی د دوی) نو ضرر به ونه رسوي تاسې ته مکر، فریب د دوی هیڅ شی...

وهن او خزن

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

او مه سستېږئ تاسې! او مه خپه کېږئ تاسې! او هم دا تاسې غالبان یئ که یئ تاسې مؤمنان.

اخلاقي فساد؛ ولس ته د ديموکراتيک نظام د حاکميت دالۍ

محمد خالد عمر

گډوډ کړی دی. په دې لیکنه کې هڅه شوې چې د دغو ستونزو اصلي رېښې درک او ثابته شي، چې دا ټول ناورینونه د پانګوالي ایډیولوژۍ د تطبیق پایله ده، هغه ایډیولوژي چې امریکا یې د یو مرفع او ارام ژوند تر سرلیک لاندې نړۍ ته لیږدوي.

اسلام د یو نړۍ لید یا ایډیولوژي په توګه د انسان د فطرت مطابق هغو ټولو ستونزو ته حللارې لري. الله سبحانه وتعالی لطیف او خیر ذات دی، انسان ته یې د الله سبحانه وتعالی د رضایت کسبول د ژوند هدف ګرځولی دی. هغه هدف چې یوازې او یوازې د الله سبحانه وتعالی لخوا د رالېږل شوو احکامو په بشپړ او هر اړخیز تطبیق کې ترلاسه کیدای شي. پر همدغه اساس انسان له یوې خوا د الله سبحانه وتعالی رضایت (جنت) او له بلې خوا په دنیا کې یو نیکمرغه او ارام ژوند ترلاسه کولای شي. مثلاً: په اسلام کې د ښځې او خاوند ترمنځ د رابطې اصل د نسل بقا او د راتلونکي نسل روزل دي. نو د همدغه مکلفیت پر اساس نارینه او ښځینه له یو بل سره د رابطې عقد (نکاح) کوي او د اولاد روزلو تکلیف پر غاړه اخلي، چې له یوې خوا د نسل بقا کېږي او له بلې خوا انسان د خپل ژوند هدف، چې د الله سبحانه وتعالی رضایت دی، ترلاسه کوي. داچې په غرب کې د ټولنیز نظم اساس پر خوند ولاړ دی، نو ځکه خو ښځې ته یوازې په جنسي نظر ګوري. له ښځې سره د نارینه رابطه هم یوازې د جنسي خوندونو تر شتون پورې محدوده ده. هر کله چې دا خوند محسوس نه شي نو بې له دې چې د کوم اړخ (مېړه یا ښځې) په ارتباط کوم انساني ارزښتونه په پام کې ونیول شي، د دوی ترمنځ تړون او رابطه پرې کېږي. الله سبحانه وتعالی ټول اسلامي احکام او مشخصاً د اسلام ټولنیز نظام

د هوا دککړتیا زیاتېدنه، لاعلاج ناروغۍ لکه شکر، چاغښت، د زړه حمله، رواني ستونزې، په انفرادي او دولتي کچه اقتصادي درځ او داسې نور هغه نړېوال ناورینونه دي، چې انسانان یې لومړي ځل تجربه کوي. داټول بحرانونه د انسانانو په تاریخ کې مخینه نه لري. دا ناورینونه انسانان په داسې ډول راښکېلوي، چې د خلاصون یوازینی لاره یې ځانورنه پاتې کېږي. سره له دې چې په نړۍ کې حاکم ارزښتونه د سعادت او خوشحالی مدعیان دي، خو د څېړنو پر اساس له ۱۹۵۰ م کال راهیسې یوازې په امریکا کې د خلکو د ژوند کچه سره له دې چې د امکاناتو او تمدن پر اساس شپږ برابره لوړه شوې، خو د رضایت او خوشحالی له پلوه درې برابره راټیټه شوې ده. تر بل هر وخت بشریت اوس زیات په ژور خفګان (Depression) اخته دی. او دا نسبت په هر هغه ځای کې زیات دی چې څومره زیات غربي ارزښتونه حاکم وي. د احصایو پر اساس د نړۍ د نیمو خلکو پانګه یوازې له څو محدودو کسانو سره ده، په داسې حال کې چې اکثریت انسانان له شدید فقر سره مخ دي. د مالي امکاناتو او د ژوند د سهولتونو دا ناعادلانه وېش په نړۍ کې د غذايي موادو او ذخیرو د کمښت له امله نه دی، بلکې د یو ظالم او فاسد اقتصادي نظام د حاکمیت تولید دی. له امریکا نیولې بیا تر اروپا، روسیې، هند او حتی اسلامي نړۍ پورې د خلکو شاګي تظاهرات او نه اعتماد د بېکاره سیاسي نظامونو او معیارونو پایله ده. د ښځې او خاوند ترمنځ او همدارنګه په ټولنه کې د خلکو په تعاملاتو کې د اعتماد، اطاعت، یو بل ته له حق تېرېدنې (عفوې او ایثار)، لاسنیوي، صداقت، امانتداری... نشته ټولې هغه ستونزې دي چې د مسلمانانو او غیر مسلمانانو ټولنیز ژوند یې



لویونه او د خاوند د کور په سمبالونه مکلفه کړې. په دې توګه هر جنسیت له یوې خوا د خپل فطرت سره سم خپل ژوند مخ ته وړي او له بلې خوا په خپلو ځانګړو برخو کې د اطاعت پر اساس د دوی په ژوند کې د ابتلاء حقیقت تحقق مومي.

د افغانستان په ګډون په ټوله اسلامي نړۍ کې له هغه وروسته چې غربي کلتور او فرهنگ پېښې ټینګوي، په ځوانانو کې د اخلاقي ارزښتونو رېښې له منځه ځي. له هغه وروسته چې ځوانان له اسلامي هویت څخه پردي شي، له خپل مخالف جنس سره له تعاملاتو یو بل لید پیدا کوي، داسې لید چې یوازې پر خوند او اشباع ولاړ وي. دا فرهنگ غرب د شته حکومتونو او مبتدلو هندي او ترکي سریالونو پر اساس خپروي.

د ښځو پر وړاندې تاوتریخوالی، د نجونو د اختطاف، له کوره د تښتېدنې، نامشروع اړیکې او د هغوی سره د جنسیتي تبعیض پېښې په طبیعي ډول ورسره زیاتېږي. دا هر څه کوم تصادف نه دی او نه هم په غیرمتموقع ډول رامنځته شوي، بلکې د شته دولتونو د موجودیت د فلسفې پر اساس د طرحه شوو پروګرامونو پایله ده، چې امریکا یې له فکري او مادي اړخه تمویلوي او لاسپوڅي دولتونه او چارواکي

د انسان د فطرت مطابق د انسان د ستونزو د حل او غوښتنو د اشباع لپاره نازل کړي دي. اسلامي نظم له یوې خوا د انسان ژوند ته نظم ورکوي او له بلې خوا انسان ته د اخرت سعادت وربښي. سړی او ښځه په اسلام کې د اخروي سعادت او اجر له مخې یو پر بل هېڅ غوره والی نه لري. هغه احکام چې اسلام د سړي او ښځې لپاره بېل کړي، په نارینه او ښځینه کې د جنسیتي تمایز پر اساس دي. دا تمایز او د احکامو بېلوالی هېڅکله هم یو پر بل نه بهتر کوي، مګر هغه وخت چې هر جنسیت ته د الله سبحانه و تعالی منسوب احکام د هغه پر اساس په پابندۍ سره ترسره شي. که د اسلام د ټولنیز نظم مربوط ټول احکام لکه حجاب، عدم خلوت او اختلاط په سم ډول تطبیق او په پام کې ونیول شي، له یوې خوا د راتلونکي نسل بقا او سمه روزنه کېږي او له بلې خوا ښځه او خاوند له خپل فطرت سره سم ټول جنسي او ټولنیز حقونه ترلاسه کوي. نارینه د خپل فطرت له مخې پر ناموس غیرت کوي، د نارینه دې ځانګړنې ته په پام اسلام پر هغه د ښځې او اولاد ساتنه او سرپرستي مکلفیت ګرځولې. همدارنګه ښځه د خپلې عاطفې او نسبتاً کمزوري فطرت پر اساس اسلام د اولاد په

کې داخل شو او د الله سبحانه وتعالی له هغه نص خڅه خپلي غاړې خلاصې کړو، چې وايي تاسو د الله سبحانه وتعالی ځيني احکام پر ځان تطبیقوئ او ځيني نور بيا پرېږدئ. نو ځکه خو الله سبحانه وتعالی هر هغه چاته سزا ورکوي، چې د هغه له احکامو تېری کوي.

د اسلامي دولت ریس (خلیفه) ددې لپاره چې د الله سبحانه وتعالی رضایت ترلاسه کړي، مکلف دی چې ځوانانو ته د نکاح لاسرسی اسانه کړي. الله سبحانه وتعالی د نور سورې په ۳۲م آیت کې فرمايي:

﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأِمَائِكُمْ ۚ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾

(نور: ۳۲)

ژباړه: خپلو مجردو سړيو او ښځو ته نکاح وکړئ، همدارنگه خپلو نېکو او صالحو مينځو او مريانو ته هم نکاح وکړئ. که هغوی بېوزلي وي، نو الله به په خپلي مهرباني سره هغوی شتمن کړي. الله ښه پراختيا راوستونکی او د علم څښتن دی.

يې په لارورکي او ويده ملت تطبیقوي. د ډيموکراتيکو غیر مشروع ارزښتونو د ترویج له امله ډېری ځوانان له نجونو سره په نامشروع اړیکو کې په داسې ډول ښکېلېږي چې حتي ځيني خو يې يو ټولنيز جبر بولي او مخکي له دې چې تر نکاح او مشروع عقد پوري رسېږي، د غیرمشروع اړیکي شتون حتمي محسوسوي. نو له همدغه امله د امت علماء او نور مخلصين پر طبقه ځوانانو انتقاد کوي، رڼي يې او حتی د اړیکو پرېکون ورسره اعلانوي؛ په داسي حال کې چې په ځوانه طبقه کې د دې غیر اسلامي فضاء حاکمیت په پر ټولنه د ډيموکراتيک نظام د حاکمیت پایله ده. نو ځکه خو تر هغې ورڅخه خلاصون محال دي، تر څو چې د دا ډول ارزښتونو تولیدونکی ډيموکراتيک نظام پر اسلامي نظام بدل نه شي. که پر نجونو جنسي تجارت کېږي او که پر موقوفونو په جنسي معيارونو ګومارل کېږي، د اخلاقي فساد دا ټول موارد تر هغو نه محو کېږي، څو چې د الله سبحانه وتعالی له خوا رالېږل شوي احکام په هر اړخيز ډول د اسلامي دولت (خلافت) تر چتر لاندې تطبیق نه شي. انسان ته دا ادعا هغه وخت ثابتېږي، چې له نن څخه يوه پېړۍ وړاندې تر اومې ميلادي پېړۍ (اسلامي دولت له تاسيسه تر سقوط) پورې د مسلمانانو تاريخ او ټولنيز نظام په غور سره وکتل شي.

نو اې د افغانستان علماوو، مشرانو او مسلمان ملتۀ!

راځئ چې دغو اخلاقي ناورینونو او غیرمشروع ټولنيزو تعاملاتو ته د پای ټکی کېږدو، خپل ناموس خوندي کړو او د دویم راشده خلافت په راتګ سره په خپل ژوند کې د الله سبحانه وتعالی د احکامو د تطبیق خوند وڅکو. د انسان په عقل د جوړ شوي او امریکایانو په لاس د راوړل شوي نظام پر ځای د الله سبحانه وتعالی په رالېږل شوي او صحابه کرامو په لاس راوړل شوی نظام احیاء کړو. داسې يو نظام چې له مسجد، لمونځ او روژې ورهاخوا اسلام زموږ په کور، کلي، کارځای، اقتصاد، سیاست، تعلیم، تقنین او نورو ټولو برخو کې راوړي. موږ ته هغسې واقعیعت راکوي چې په بشپړ ډول په اسلام

دولت در درون دولت‌ها؛ ارزش‌ها چگونه بیگانه می‌شوند؟

احمد صدیق احمدی

گروگان خود گرفته است. چنانچه در ابتدا غرب به بهانه‌ی حاکمیت مطلقه و نیز ظلم و بی عدالتی، ساختار دولت‌داری را به سه قوه -اجرائیه، مقننه و قضائیه- تقسیم‌بندی کرد. به دنبال آن سازمان‌های فرا دولتی و فرا قاره‌یی را بوجود آورد تا قوای سه‌گانه بتواند از ظلم و بی عدالتی یک شخص که همانا پادشاه و یا امپراتور باشد جلوگیری کند، و سازمان‌های فرا دولتی و فرا قاره‌یی بتوانند در میان کشورهای جهان، صلح و عدالت را تأمین نمایند.

یکی از عوامل اساسی که امروزه اکثر کشورهای جهان، ساختار سه قوه را یگانه‌گزینه برای دولت‌داری می‌دانند و نیز پیوستن به پیمان‌های بین‌المللی را صلح و تأمین عدالت در نظم جهانی تصور می‌کنند، همین مسئله است. در حالی که با این قاعده نه تنها در سطح بین‌المللی هیچ‌گاه صلح و عدالت -آن گونه که شعار سر داده می‌شود- تأمین نشده است، بلکه در اکثر کشورها حتا دهه‌ها است برای یک‌بار هم که شده نه صلحی بوجود آمده و نه هم به ارزش‌های آن احترام شده است. مثال واضح آن را می‌توان در تاریخ یک‌صدسال پسین قاره افریقا و آسیا، به ویژه خاورمیانه و افغانستان مشاهده کرد که هیچ‌گونه صلح و عدالتی جهانی برای آن‌ها سایه نیافکنده است. در حالی که قدرت‌های بزرگ به ویژه غرب، همواره در این جغرافیا بروکراسی و نظم‌جهانی‌اش را به تجربه گرفته است.

با توجه به این، بی‌ربط نیست که گفته شود یکی از سازمان‌های کلانی که پس از جنگ جهانی دوم ایجاد گردید سازمان ملل متحد است، که ظاهراً به عنوان سازمان جهانی توسط کشورهای

«هر دولت و قدرت می‌تواند تاریخ‌ساز باشد، اما فقط یک مفکوره می‌تواند آن را طوری دیگری جهت دهد.» بسیاری اوقات انسان زمانی که از آگاهی و قضاوت خویش پیرامون گذشته و حال چیزی می‌گوید، فکر می‌کند همه چیزهای گذشته با حال یکسان است. چنین دیدگاه به ویژه در مسئله‌ی شناخت دولت‌ها می‌تواند بحران‌زا باشد. واقعیت تاریخی اما نشان می‌دهد که در گذشته ساختار دولت‌ها آن گونه که اکنون ما شاهد آن هستیم، نبوده است. زیرا هر مفکوره بستر شکل‌گیری و ویژه‌گی‌های متفاوت خود را دارد.

ساختار «دولت-ملت» که امروزه در میان کشورها به یک امر معمول مبدل شده، بروکراسی و یا نهادها در آن چنان اهمیت پیدا کرده که فرد اگر تأثیرش فوق‌العاده هم باشد در برابر نهادها خود را بی‌اهمیت می‌ابد؛ تا جایی‌که حتا نهادها و سازمان‌ها برای دولت‌ها مشروعیت می‌بخشند.

هرچند غیر از ساختار دولت-ملت، در سایر ساختارهای دولت‌داری، پیشبرد امور بدون بروکراسی و نهادها دشوار و حتا ناممکن به نظر می‌رسد، اما آن گونه که در دولت-ملت، به دلیل تعبیر از جلوگیری ظلم و بی عدالتی فرد در رأس دولت، بیشتر به نهادها اهمیت داده شده است. در حالی که اگر به ماهیت آن نگریسته شود نهادها ابزاری شده برای مهار انسان و بهره‌جویی قدرت‌های بزرگ.

در حال حاضر آنچه را که به عنوان نهادهای بین‌المللی، جامعه جهانی، سازمان‌ها، کنوانسیون‌ها و نیز روابط مشترک ملت‌های آزاد می‌شناسیم، در واقع ارزش‌ها و یا هم وسیله‌ی ترویج ارزش‌های اند که غرب زیر عنوان بروکراسی، ملت‌ها را

پیروز در جنگ به منظور تامین صلح، عدم تجاوز بر دیگران، رعایت حقوق بشر که بر مبنای آن حقوق تمام دولت‌های جهان بگونه‌ای یک‌سان رعایت گردد، بوجود آورده شد. مگر هیچ‌گاهی این سازمان -جز در حمایت و مصلحت از قدرت‌های بزرگ- قادر نشده است که بحران سیاسی، امنیتی، اقتصادی، صحتی، محیط زیست و حتی نسل‌کشی را جلوگیری و یا حداقل به آن به عنوان یک سازمان بی‌طرف، رسیدگی نماید.

البته این کل ماجرا نیست، بل خطرناک‌تر از آن این‌که در عقب سازمان ملل و سایر نهادها و ساختارهای خورد و بزرگ آن قدرت‌های بزرگ به ویژه امریکا خود را پنهان نگهداشته است تا از آن‌ها بهره‌جویی نمایند. چنانچه هر تجاوز و بی‌حرمتی را که بر ملت‌ها و حتی جهانیان روا می‌دارند، با استفاده از این نهادها و سازمان‌ها توجیه می‌کنند. به عنوان مثال در موجودیت سازمان ملل متحد و در همان وهله‌ی نخست کشورهای مؤسس از جمله اتحاد جماهیر شوروی با چشم‌پوشی از اصول سازمان ملل، بر هر کشوری که خواست آن را مورد تهاجم نظامی قرار داد که در نتیجه میلیون‌ها انسان کشته و بیشتر از این آواره شدند. به دنبال آن ایالات متحده امریکا با دور زدن سازمان ملل هر کشور و ملتی را که خواسته تهدید و یا تروریست قلمداد نموده یا آن را مورد تهاجم نظامی قرار داده و یا هم با شدیدترین تحریم‌های اقتصادی مردم‌اش را نسبت به دولت، عذاب داده است. از این‌رو یکی از اهرم‌های فشار که برخلاف گذشته، در عصر حاضر قدرت‌های غربی با بروکراسی پیچیده‌اش همواره از آن بهره‌جویی می‌نمایند، سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی می‌باشد. در این میان امریکا به ویژه پس از پیروزی‌اش در جنگ سرد بر همه‌ی سازمان‌ها و نهادهای جهانی، به شمول سازمان ملل سیطره نموده همواره از آن‌ها بهره‌جویی می‌نماید.

اگر به واقعیت نظم کنونی جهان نگریسته شود هیچ کشوری نیست که بر یکی از میثاق‌ها و یا کنوانسیون‌های بین‌المللی وابسته نباشد. این در

حالیست که هویت و ارزش‌های مردمان هر جغرافیا و کشور از همدیگر متفاوت است، که نمی‌توان بدون جورآمد و یا برخورد در چنین سازمان‌ها و خطرناک‌تر از آن ارزش‌ها، با هم آمیخته شوند. به لحاظ تاریخی اگر بر مبنای شکل‌گیری کنوانسیون‌ها و میثاق‌های بین‌المللی دیده شود آشکار می‌گردد که مبنای آن بر چگونگی جلوگیری از گسترش اسلام در قلمروهای اروپا که توسط عثمانی‌ها با قوت و نیروی فکری-نظامی به پیش برده می‌شد، استوار است. این خود نشان‌دهنده‌ی آن است که کنوانسیون‌های بین‌المللی در واقع در دشمنی با ارزش‌های یک ملت و یا یک ایدئولوژی بوجود آمده است. افزون بر این، غرب از یک‌سو دشمنی با مسلمانان را در تاریخ خود دارد، در کنار آن قرن‌ها با عیسویت به عنوان آئین آسمانی به جنگ و کشتار پرداخته، و سرانجام بر مصحلتی تن داده که عیسویت به عنوان دین، مسوولیت جداگانه‌ی خود و بشر مسوولیت جداگانه‌ی خود را داشته باشد.

پس از غلبه بر عیسویت، غرب جهان‌بینی خود را بر دیگران در قالب استعمار تحمیل نمود که در نهایت منجر به جنگ جهانی اول و دوم گردید. به دنبال آن سازمان‌ها و نهادهایی را بوجود آورد که گویا می‌خواهد با این سازمان‌ها از یک‌سو مانع جنگ و کشتار شود، و از سوی دیگر صلح و عدالت را در جهان تامین نماید. اما رفته رفته سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی وسیله‌ی شدند برای نفوذ قدرت‌های بزرگ و در رأس امریکا که خطرناک‌تر از استعمار قدیم، کشورها و ملت‌ها را اسیر خود کرده است. موارد زیادی وجود دارد که امریکا آنچه را فیصله‌ی سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی در تضاد با منافع‌اش بوده نخست آن را فاقد اعتبار دانسته و بعد از آن که این اسلوب کارا واقع نشده، نهاد مربوطه را تهدید به قطع کمک‌های مالی کرده و این شیوه هم که کارا نبوده، سرانجام از پیمان و یا کنوانسیون فوق خارج شده است. چنانچه در سال ۲۰۰۳ در حمله به عراق، امریکا بدون در نظر داشت فیصله‌ی سازمان ملل به آن کشور حمله نموده آن را مورد اشغال داد که تاکنون بحران از پس بحران در



کرده است. چنانچه امریکا زمانی که افغانستان را مورد اشغال قرار داد، به دنبال آن «یوناما» یا هیئت معاونیت سازمان ملل متحد را ظاهراً به نمایندگی از شورای امنیت سازمان ملل به درخواست دولت افغانستان، به هدف «تثبیت صلح پایدار» تقاضا کرد. در دو دهه‌ی پسین همواره دیده شده که این نهاد ظاهراً بین‌المللی، با مداخلات مستقیم در امور انتخابات، صلح و سایر برنامه‌های بزرگ افغانستان یک طرف قضیه قرار گرفته است، که در بسیاری موارد همخوانی با سیاست سفارت امریکا در کابل داشته است. چنان که در آخرین انتخابات ریاست‌جمهوری (۱۳۹۸) آنچه را که سفیر امریکا از کمیسیون‌های انتخاباتی تقاضا نمود که به آن پابند باشند، «یوناما» یا هیئت موانیت سازمان ملل متحد طی اعلامیه‌ای خواستار آن گردید.

در بحث اقتصادی صندوق بین‌المللی پول (IMF) از جمله نهادهای مهم بین‌المللی به شمار می‌رود. این نهاد ظاهراً یک نهاد بین‌المللی نزد جهانیان مطرح است، در حالی که همواره با سیاست‌های اقتصادی و پولی امریکا، مستقیماً در امور کشورها مداخله می‌نماید. چنانچه این صندوق زیر عنوان «برنامه اصلاحات اقتصادی، مبارزه با

آن کشور جریان دارد. همچنین در پیوند به شکایت ایران از امریکا در محکمه‌ی بین‌المللی «لاسه»، جان بولتون مشاور امنیت ملی اسبق آن کشور فیصله‌ی محکمه را «سیاسی و غیر مؤثر» اعلام داشته قضات آن را تهدید به تحریم نمود. در مورد دیگر امریکا در سال ۲۰۱۸ به دلیل انتقاد از تجاوز و اشغال دولت یهود (اسرائیل) بر خاک فلسطین از شورای حقوق بشر سازمان ملل خارج شد. همچنین به دلیل پذیرفتن فلسطین به عنوان عضو کامل «یونسکو» یا سازمان علمی و فرهنگی ملل متحد، از آن خارج گردید. به دنبال آن دولت اوباما، ۲۲ میلیون دالر از کمک‌های امریکا به سازمان یونسکو را متوقف نمود. دردآورتر از همه این‌که ترامپ اراضی اشغالی فلسطین، به شمول بیت المقدس که سازمان ملل، دولت‌ها و حتا نهادهای بین‌المللی آن را مناطق اشغال‌شده توسط دولت یهود به ثبت رسانیده‌اند، مگر امریکا با نادیده گرفتن همه‌ی این‌ها از دولت یهود حمایت نموده و قتل عام و اشغال آن را مشروعیت داده است.

در جانب دیگر، امریکا همواره از سازمان‌های بین‌المللی به عنوان مهره‌ای نفوذ در دولت‌هایی که طمع مداخله و بهره‌جویی در آن‌ها را دارد، استفاده

فساد، زمینه‌سازی مناسب برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و نگه‌داری ثبات مالی و اقتصادی افغانستان» میلیون‌ها دالر پول را برای این کشور قرضه سپرده است. سیاست آن بگونه‌ای است که اگر برنامه‌های اقتصادی کشور مورد نظر، مطابق معیار صندوق برآورده نشد، دوباره خواستار قروض صندوق می‌گردد، و در صورت ناتوانی پرداخت قروض، چند درصد از مجموع مقدار پول بر کشور مقروض افزود می‌شود؛ رفته رفته بنیاد اقتصادی آن در گروه سازمانی می‌افتد که در واقع ماموریت‌اش بر سیاست پولی امریکا استوار می‌باشد.

در بحث معارف «یونیسف» یا سازمان حمایت از کودکان سازمان ملل ظاهراً در چارچوب «اصلاح معارف» همکاری می‌نماید. در اصل اما مهم‌ترین بخش اصلاح سکتور معارف افغانستان را اداره‌ی انکشاف بین‌المللی امریکا (USAID) در قبضه‌ی خود دارد. در اینجا شاید گفته شود که کمک برای اصلاح معارف چیزی خوبی باشد، اما بحث تنها همکاری مالی نیست؛ بلکه مهم‌ترین مسئله در بحث معارف پالیسی‌هایی اند که در اساسات با ارزش‌های اسلامی سازگاری ندارند، اما بگونه‌ی سازمان‌یافته درج کتب و نصاب آموزشی معارف می‌شوند تا نسل بعدی آنچه را که مبنای ارزش‌های بیگانه است، آموزش یابند. این در حالیست که معارف در واقع زیربنای آموزش یک جامعه و یک نسل را تشکیل می‌دهد.

در بحث مالی باید گفت، بر مبنای پالیسی وزارت معارف آنچه را که وزارت معارف افغانستان برای مصرف سالانه‌ی یک شاگرد در نظر گرفته مبلغ ۷۰ دالر امریکایی است، اما مصرف سالانه‌ی موسساتی بین‌المللی که برای پیشبرد پروژه‌ها از بودجه‌ی کمک‌های وزارت معارف پول می‌گیرند ۶۳۰ دالر در نظر گرفته شده است. آخرین آمار رسمی ارائه شده نشان می‌دهد که در حال حاضر ۳/۷ میلیون اطفال در سراسر افغانستان تحت پوشش مکاتب نیستند، که ۷۰ درصد آن را دختران تشکیل می‌دهند. این آمار نزدیک به دو دهه پس از مصارف میلیون‌ها دالر ارائه می‌شود. پرسش اساسی این است که

موسسات خارجی با اخذ مصارف سالانه برای هر شاگرد ۶۳۰ دالر که تطبیق کننده‌ای اکثریت پروژه‌ها موسسات خارجی اند، این همه پول را در کجا و برای چه به مصرف می‌رسانند که در حال حاضر ۳/۷ میلیون طفل تحت پوشش معارف نیستند؟ واقعیت مصارف میلیون‌ها دالر پول در معارف نشان می‌دهد که اکثریت این پول‌ها صرف معاشات، کرایه‌ی خانه، سفر، مصارف هتل، سمینارها و رفت و آمد کارمندان موسسات خارجی می‌شود، و فیصدی اندکی آن مصرف چاپ کتب، معاشات معلمان و کارمندان وزارت معارف می‌گردد. گویی آن‌ها آنچه را که کمک برای ما منت نهاده‌اند، با بروکراسی و ترویج خطرناک‌ترین ارزش‌ها، دوباره آن را با خود می‌برند.

این‌ها همه نشان‌دهنده‌ی آن است که گویی امریکا به گونه‌ای غیرمستقیم در عقب سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی خود را پنهان نگه‌داشته و از آن‌ها بهره‌جویی می‌نماید؛ اما بگونه‌ای مستقیم از طریق ده‌ها سازمان و نهاد افکارش را بی‌پاکانه ترویج می‌دارد. به عنوان مثال دانشگاه امریکایی-افغانستان در سال ۲۰۰۶م ظاهراً به هدف آموزش عالی ایجاد گردید. دانشگاه فوق باوجود این‌که بیشترین پول را در بدل درس از دانشجویان اخذ می‌نماید، مصارف سالانه‌ی آن مبلغ ۲۸ میلیون دالر در نظر گرفته شده که بیشتر آن را «اداره‌ی انکشاف بین‌المللی امریکا (USAID)» پرداخت می‌نماید. این دانشگاه در واقع بخش از دانشگاه امریکایی-بیروت است که در سال ۱۸۴۲م به هدف آموزش افرادی که بتوانند افکار اسلامی را تخریب و یا در برابر آن دیدگاه انتقادی داشته باشند در لبنان تاسیس گردید. در ابتدا دانشگاه امریکایی-بیروت هیچ مؤثریتی از خود نداشت، اما بعدها رفته رفته با حمایت مستقیم امریکا، به الگوی تحصیل و ترویج خطرناک‌ترین افکار و ارزش‌ها در خاورمیانه مبدل شد. افرادی همچون زلمی خلیل‌زاد و خانمش «شرل بنارد» و نیز اشرف غنی و همسر عیسوی‌اش «رولا غنی» از کسانی اند که در دانشگاه امریکایی-بیروت درس خوانده‌اند. در این میان «شرل بنارد»

خطرناک‌ترین کینه علیه اسلام، ارزش‌ها و ثقافت اسلامی دارد، دیگران اما کمتر از نیستند.

این‌ها گوشه‌های از بروکراسی غرب و در رأس امریکا است که از این آدرس ارزش‌هایش را در چارچوب سازمان‌ها، نهادها و برنامه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی، استخباراتی و فرهنگی عملاً ترویج می‌دارد که در بسیاری موارد این نهادها به تنهایی حتی دولت‌ها را چلنج داده و به چالش می‌کشند. مثال آشکار آن را می‌توان در نفوذ مستقیم سفارت امریکا و بعد اداره‌ی انکشاف بین‌المللی آن بر تمام ادارات دولتی و سازمان‌های بین‌المللی در افغانستان، مشاهده کرد.

برخی‌ها شاید به بهایی نیازمند بودن افغانستان به همکاری‌های مالی کشورها این همه ذلت و حقیر شدن را توجیه نمایند، اما واقعیت مسئله این گونه نیست که تنها بحث همکاری مالی در میان باشد. بل واقعیت افکارسیاسی و ایدیولوژیک غرب نشان می‌دهد که امریکا هیچ کشور و ملتی را یاری نمی‌رساند، مگر این‌که منافع‌اش در آن تامین نباشد. از این‌رو اگر همکاری سیاسی و اقتصادی می‌نماید به دلیل وجود منافع سیاسی و یا هم اقتصادی‌اش است. این مسئله را می‌شود در کشورهای عربی خاورمیانه، به سان عربستان سعودی، کویت، قطر، امارات و سایر کشورهای دیگر به سادگی مشاهده کرد که قدرت‌مندتر از افغانستان هستند، اما در برابر حمایت نظامی و سیاسی امریکا، علاوه بر سپردن پایگاه و حضور نظامی نیروهای امریکایی در خاک شان، سالانه میلیاردها دالر پول به امریکا پرداخت می‌کنند.

همه‌ی ماجرا به اینجا هم پایان نمی‌آید، بلکه غرب زمانی متوجه شد ارزش‌های وجود دارد که بر خلاف ارزش‌های آن، ملت‌ها را بیدار می‌نماید، در چنین کشورها و جغرافیا افزون به برآورده کردن هزینه‌ی مداخله و حضور، برای نابودی آن پالیسی‌هایی را بوجود می‌آورد تا آرام آرام ارزش‌های ملت‌ها، به آنچه که ارزش‌های غربی معروف است، مبدل شود. در افغانستان پس از دو دهه حضور امریکا و غرب دیده می‌شود که بسیاری از ارزش‌ها آرام آرام

از جامعه رخت بسته است. غرب علیه ارزش‌های بیگانه و مخالف چنان کینه دارد که حتی اگر ارزش‌های بیگانه ناتوان‌تر از ارزش‌های ایدیولوژیک آن بوده باشد، در برابر آن می‌ایستد. امریکا این کار را حتی در برابر کشورهای که ارزش‌هایشان به سان ارزش‌های اسلامی برای غرب خطرناک نبود، انجام داده است. چنانچه پس از پیروزی در جنگ جهانی دوم، این سیاست را برای جاپانی‌ها و کوریایی‌ها روی دست گرفت. در پی آن هرچند جاپان و کوریای جنوبی از لحاظ اقتصادی به پیشرفت‌های زیادی دست یافتند، اما از لحاظ افکار، هیچ‌گاه جاپان آن دیدگاه جهانی را که قبل از اشغال امریکا در خود داشت، با خود ندارد. به عین شکل کوریا در چنین یک وضعیت به سر می‌برد.

با توجه به همه‌ی این‌ها، آنچه که می‌تواند برای نسل‌های بعدی خطرناک پنداشته شود، بیگانه شدن ارزش‌ها به ویژه ارزش‌سیاسی دولت واحد برای مسلمانان است که در برابر ارزش دولت-ملت، به باد فراموشی سپرده شده است. این مسئله از این جهت مهم است که ارزش‌سیاسی از جمله ارزش‌های است که سایر ارزش‌ها در محور آن می‌چرخد. بنابر این در صورت بیگانه شدن ارزش‌سیاسی، سایر ارزش‌ها بیگانه خواهند شد. چنانچه بسیاری از احزاب اسلامی زمانی برای بیرون رفت از ذلت‌بارترین وضعیت کنونی مسلمانان راه‌حل می‌سنجند، از بروکراسی و ارزش‌های غرب به ویژه مفکوره‌ی دولت-ملت، راه‌حل ارایه می‌دارند. این در حالیست که مسلمانان با افکارسیاسی «دولت واحد» فراتر از افکار دولت-ملت، قرن‌ها آشنایی و قناعت داشتند که با تطبیق احکام شرعی، عدالت را نه تنها در میان مسلمانان بل در میان غیرمسلمانان تامین کرده بودند. آیا گاهی تصور این را کرده‌ایم که غرب ارزش‌ها را بگونه‌ای مستقیم و یا هم غیرمستقیم زیر عنوان بروکراسی، سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی چگونه بیگانه می‌سازد؟

ولې په معاصر افغانستان کې پیاوړی دولت نه جوړیږي؟

خالد مشعل

د ۱۶۴۸ میلادي کال کې د وستفاليا له کنفرانس/هوکې کاله وروسته په اروپا کې لومړی ځل رامنځ ته شول. د وستفاليا کنفرانس پایله دا شوه چې دولتونه به د ژبې، ګډ فرهنگ او نورو تاریخي مشترکاتو پر اساس رامنځ ته کیږي. سره له دې چې، دغه تقسیمات ډېر قعطي نه وو او په مطلق ډول د تطبیق وړ هم نه وو، خو د دې پریکړې په رڼا کې، په اروپا کې لومړی ځل ملي دولتونه رامنځ ته شول او توافق دا و چې هېڅوک حق نه لري چې د بل هېواد په حاکمیت او خاوره تجاوز وکړي. که دغه کار د کوم دولت له خوا کیږي؛ نو په ګډه به د متجاوز دولت پر وړاندې مبارزه کیږي. له هغې ورځې بیا تر ننه، د دولت-ملت مفکوره په اروپا کې د څو پېړیو په اوږدو کې، خپل سیاسي بلوغ او پوخوالي ته ورسیده.

هغه وخت د اسلامي نړۍ پر لویه برخه عثماني خلافت واکمن و چې د واکمنۍ لمن یې له شرقي

د ننني افغانستان بنسټ له نن څخه کابو ۲۷۲ کاله وړاندې په ۱۷۴۷ میلادي کال کې د احمدشاه بابا له خوا کېښودل شو. د احمدشاه بابا او د هغه د زوی تیمورشاه له واکمنۍ وروسته افغانستان هېڅکله د یو باثباته، پیاوړي، مرکزي، پرمختللي او پوخ دولت څښتن نه دی شوی او دغه لړزنده او نیمګړی حالت اوس هم روان دی.

موږ په دې مقاله کې، په دې لټه کې یو چې د دې اساسي عوامل او دلایل پیدا کړو چې، ولې افغانستان د یو باثباته دولت مالک نه دی شوی؟ د لړزنده او کاواکه دولتونو د شتون دلایل او اسباب څه دي؟ افغانستان ولې د دولتونو په تجربوي لابراتوار بدل شوی او هېڅکله د دې جوګه نه شو چې د نورو باثباته او پخو دولتونو په کتار کې ودیږي؟

سل ځله سقوط

ملي دولتونه یا دولت-ملت (Nation State) په



او یرغلګرو دولتونو په مرسته یې، د حاکم دولت په وړاندې جګړه کړې او یا یې هم په تخریبي کړنو لاس پورې کړی دی.

اوس نو بنسټیزه پوښتنه دا ده چې ولې افغانان پر خپل سبا باور نه لري او څوک نه پوهیږي چې سبا به څه کیږي؟ همدا شیبه چې زه د دې مقالې پر لیکلو بوخت یم، د ولسمشریزو ټاکنو لومړنۍ پایلې اعلان شوي، خو ولس او حکومت دواړه نه پوهیږي چې که سبا له خوبه را ویښیږي، موجوده دولت به وي او که به ړنگ شوی وي.

دولت-ملت یا ملي دولت د اروپايي فرهنگ د سیاسي تاریخ، تجربې او فکري بلوغ پایله وه چې په خپل اصلي او طبیعي حالت کې رامنځ ته شو او کرار کرار، خپل پوخوالي او بلوغ ته ورسید. د دولت ملت په چوکاټ کې، افغانستان هېڅکله خپل مطلوب ځای ځایګی نه پیدا کوي او لوړو پوړیو ته نه شي رسیدلی. افغانستان او افغانان په سیاسي، فکري، فرهنګي، اجتماعي، جغرافیوي او تاریخي لحاظ، اصلاً د دغه سیاسي چوکاټ منلو او تطبیق ته آماده نه دي او نه هم دغه چوکاټ د دوی لپاره رامنځ ته شوی دی. دولت ملت په اروپا کې د اروپایانو د ستونزو د حل په موخه رامنځ ته شو، نه د افغانستان او مسلمانانو لپاره.

دولت ملت د ژوند په چارو کې د خالق مداخله منع کوي او ولس باید د سیکولریزم په رڼا کې خپلې چارې سمبال کړي. د افغانستان ډېری دولتونو د شرقي او غربي مفکورو څخه په تأثر سره، اسلامي شریعت او د هغه سیاسي افکار د ژوند له سیاسي، اقتصادي، تقنیني او قضایي ډګرونو څخه لرې کړي وو چې دا سبب شول چې د ولس او چارواکو ترمنځ فکري او سیاسي واټن رامنځ ته شي؛ ځکه افغانان مسلمانان دي او د دوی فکر او نفس غواړي چې اسلامي احکام او افکار په خپل ژوند او دولت کې و ویني. خو دولتونو دغه کار نه کاوه، ځکه چې د دولت ملت د مفکورو پر اساس رامنځ ته شوي وو او دولت ملت د خپلې وجودي فلسفې له مخې، د ژوند په چارو کې د خالق مداخلې ته اجازه نه ورکوي. نو په همدې خاطر وو چې ډېری وخت

اروپا، شمالي افریقا، لوی منځني ختیځ، قفقاز، شرقي ترکستان، منځنۍ آسیا او لرې ختیځ پورې رسېدله. د وستفاليا کنفرانس بله موخه دا وه چې په ګډه د عثماني خلافت د هغه پرمختګ او فتوحاتو مخنیوی وکړي چې په شرقي او جنوبي اروپا کې یې لرل. افغان دولت له پیدایښت څخه بیا تر ننه، شاوخوا ۳۰ ځله سقوط کړی او دا لړۍ لا هم روانه ده. د امریکا متحده ایالات د عمر او سن له لحاظه، له افغانستان څخه ۳۲ کاله وړکي دي، خو نه یوازې دا چې یو ځواکمن، پوخ او باثباته دولت دی، بلکې د نړۍ لومړی او مشري کوونکی دولت هم دی.

همدا شان، جاپان چې نن د نړۍ درېیم اقتصادي قدرت دی، د عمر او سیاسي تاریخ له لحاظه، تر افغانستانه ډېر کوچنی او ځوان دی، خو په ډېرو برخو کې د نړۍ له اوو مخکښو هېوادونو څخه شمېرل کیږي.

سره له دې چې د معاصر افغانستان له جوړېدو کابو درې پېړۍ تیرېږي او له احمدشاه بابا وروسته ډېرو واکمنو هڅه وکړه چې د دولت ملت په چوکاټ افغانستان پیاوړی کړي، خو افغانستان هېڅکله په واقعي مانا سره دولت-ملت نه شو او نه یې هم په وجود کې دغه پدیده مجسمه شوه. د سیاسي بنسټونو او جوړښتونو له لحاظه، افغانستان هېڅکله داسې بنسټونه او جوړښتونه پیدا نه کړل چې خپل سیاسي بلوغ ته رسیدلي وي او د دولت ملت ممثلین وي. همدا ډول، په افغانستان کې شته قومونه د دولت-ملت په چوکاټ کې هېڅکله داسې سره ذوب نه شول چې د یوه ملت په توګه راڅرګند شي او واحد اراده، واحد سیاسي اهداف او واحد دولت ته هویت ولري. په افغانستان کې شته قومونه هېڅکله په یوه دولت باندې په یوه خوله نه دي را ټول شوي او نه یې هم دولت، خپل دولت ګڼلی دی. تل یوه برلاسي قوم، قبیلې او یا پور د زور او جګړې له لارې په نورو اقوامو، قبیلو او خلکو حکومت کړی او ډېری وخت نور اقوام له دولت څخه ناراضه او د مجبوریت له مخې یې قبول کړی دی. هر کله یې چې موقع پیدا کړې، د دولت په ضد یې قیام کړی او یا هم د بیګانه

افغانان له خپلو حاکمو دولتونو او حکامو سره په جگړه کې پاتې شوي او د دوی پر ضد یې غټ او واړه پاڅونونه کړي دي.

د دولت ملت مفکورې مدیران (امریکا، اروپا او...) د دې مفکورې پر اساس د نړۍ په گوټ گوټ کې هڅه کوي چې واړه او ضعیف دولتونه رامنځ ته کړي چې دغه دولتونه په یوازې ځان سره، هېڅکله د واقعي زور او ځواک څښتنان نه شي کیدلی. د بیلګې په توګه، احمدشاه بابا د معاصر افغانستان بنسټ داسې کېښود چې له اوسني افغانستانه څو برابره لوی و او کولی شول چې د سترو دولتونو سره سیالي وکړي او د هر متجاوز مخه په سادګۍ سره ونیسي، خو نننۍ افغانستان د دولت ملت په چوکاټ کې هېڅکله ریښتیني قدرت نه شي ترلاسه کولی او نه هم د دولت ملت چارچوکاټ ورته دغه اجازه ورکوي. افغانستان تر اوسه د داسې دولت څښتن نه دی شوی چې د افغانستان خپل تولید وي. په معاصر افغانستان کې او بیا له احمدشاه بابا را وروسته واکمنو خپل سیاسي دولت یا له شرقه کاپي کړی او یا هم له غربه، داسې دولت په افغانستان نه دی واکمن شوی چې د دې ولس او سیمې د تاریخ، فرهنګ، فکر، ارزښتونو او واقعیتونو محصول وي.

له شک پرته چې هغه اسلامي دولت دی او په نږدې څو پېړیو کې، په دغه خاوره کې نه دی حاکم شوی.

په پردیو متکي

له شاه زمان څخه را په دېخوا، بیا تر نن پورې په افغانستان کې داسې دولت نه دی رامنځ ته شوی چې هغه دې په خپلو پښو ولاړ وي او د پردیو تر اغیز لاندې دې نه وي. له دویمې نړیوالې جګړې وروسته، امریکا سیمې ته پښې را اوږدې کړې او افغانستان د امریکا، شوروي اتحاد او برېتانیای د سیالۍ په نړیوال ډګر بدل شو، چې بالاخره په ۱۳۵۸ل کال کې سرو لښکرو پر افغانستان برید وکړ او رسماً اشغال شو.

د شوروي له یرغل څخه بیا تر نن پورې، افغانستان د نړیوالو او د هغوی د سیمه ییزو اجنټ

دولتونو د نیابتی جګړو په لوی مرکز بدل شوی او تقریباً نیمه پېړۍ شوه چې په دې هېواد کې مرګونې او مسلسله جګړه روانه ده. په ۱۳۸۰ل کال کې افغانستان د امریکا له خوا اشغال شو، او دا دی دغه اشغال اوس خپل شلم کال ته ور ننوځي او په خړپ او ترپ سره جګړه روانه ده.

په افغانستان کې چې هرکله او له هر دولت څخه د بهرنیو هېوادونو مرسته او ملاتړ لري شوی، بیا ډېر ژر هغه دولت ړنګ شوی او د بل یرغلګر هېواد لاسپوڅي قدرت ته رسیدلي او کاواکه دولتونه یې رامنځ ته کړي.

د کاواکه او لږزنده دولتونو موجودیت، یوازې د افغانستان مشکل نه دی، بلکې په اسلامي خاورو باندې د واکمنو ټولو دولتونو همدا حال دی. تاسو د صدام حسین په مشرۍ د عراق دولت ولید، د معمر قذافي په مشرۍ د لیبیا دولت، د بشار الاسد په مشرۍ د سوريې دولت، حتی د آخوندانو په مشرۍ د ایران دولت او د آل سعود کورنۍ په مشرۍ د سعودي دولت ته وګورئ چې که لوی دولتونه وغواړي، نو په لږ وخت کې یې را پرځولی شي. خو دغه مسئله بیا په اروپايي، امریکا، روسیې، چین، هند، کاناډا او... دولتونو په حق کې صدق نه کوي. زموږ ولسونه په دوامداره توګه له خپلو دولتونو سره په ټکر او جګړه کې دي او هر وخت په موقع پسې ګرځي چې را نسکور یې کړي. خو برعکس، غربي نړۍ کې ولسونه د خپلو دولتونو ریښې ټینګوي او په سر او مال یې ملاتړ کوي.

تازه په تازه، په ۲۰۰۱ کال کې امریکایانو په افغانستان برید وکړ او د بن کنفرانس کې یې داسې سیاسي نظام رامنځ ته کړ چې بنیاد یې په قومي او تنظیمي ویش ولاړ و. امریکا او ناټو؛ دولت د قومي او تنظیمي ټیکه دارانو ترمنځ و وېشه، د هر قوم په اصطلاح مشرانو دولت ته د غنیمتي مال په سترګه کتل او په چور، تخریب او سوی استفاده یې لاس پور کړ. د دې تقسیماتو پایله دا شوه چې نه یوازې یو پیاوړی، پوځ او کارنده دولت جوړ نه شو، بلکې د قومونو ترمنځ یې درځ او تفرقه لا ګړندۍ او ژوره کړه چې اصلاح یې کلونه وخت او خورا موثر

دولت او ژور بدلون ته اړتيا لري.

د امريکا او ناټو له ملاتړ او لگښتونو سره سره، افغان حکومت دومره کاواکه او بې ثباته دی چې هره شيبه يې د ږنگيدو شونتيا شته. فساد د حکومتولۍ اصلي او عمده برخه جوړوي، دولتي بنسټونه کابو د فلج په حالت کې دي، سياسي او قومي رهبران يو له بل سره په کلکه تړنگي اخته دي، سياسي بې ثباتي تر دې کچې رسيدلې چې خپله دولت نه پوهيږي چې سبا به وي او که نه؟ له ولس او سياسي رهبرانو څخه لار ورکه ده او نه پوهيږي چې سبا به څه پيښيږي. سياسي ايتلافونه د مياشتې په سر کې جوړيږي او د مياشتې په آخر کې له منځه ځي.

سياستوال په سياسي سوداگرو بدل شوي، يوه ورځ په يوه اړخ کې ولاړ وي او بله ورځ د بل په خوا کې ولاړ وي. يوه ورځ يوه ته ښکښل کوي، بله ورځ د څو پيسو او يا څوکۍ په مقابل کې، د هغه کس ستاينه کوي. سياستوالو خپل وزن، اغېز او ارزښت د ولس په منځ کې له لاسه ورکړی او تقريباً هېڅوک په رهبرانو او سياستوالو اعتماد نه کوي. د ولسمشرۍ دوې دورې (۱۳۹۸، ۱۳۹۳) ټاکنې رسوايي ته ولاړې او په تاريخي شرم واوښتې. د ۲۰۱۹ کال په ټاکنو کې د خلکو کم گډون په نړۍ کې هېڅ ساری نه لري. عام خلک په دولت او حکامو قطعاً اعتماد نه کوي، دولت او دلتې چارواکو ته په بده سترگه گوري. خلک سخت سرگردانه او لار ورکي دي، نه پوهيږي چې څه وکړي او د وتو لار څه ده.

د وتو لار څه ده؟

په اوسني نظم (د دولت ملت په چوکاټ) کې افغانستان هېڅ نه شي کولی او خپل منزل ته نه شي رسيدلی. ځکه چې دغه چارچوب اجازه نه ورکوي او دا ظرفيت يې ترې سلب کړی چې خپلې ستونزې حل او د سالم پرمختگ په لور کوټلي گامونه واخلي.

دا يوازې د افغانستان ستونزه نه ده، بلکې ټوله اسلامي نړۍ د دې مصداق ده. د حکومتولۍ د بحران حل، د دولت-ملت په چوکاټ کې ناممکن کار

دی. ترڅو چې د دولت ملت، مفکوره او چوکاټ د افغانستان او نورو مسلمانانو له خوا رد نه شي او پر ځای يې د اسلام سياسي مفکوره حاکمه نه شي، دا بحران بله هېڅ حل لار نه لري. د ملي دولتونو پر ځای، د راشده خلافت په چوکاټ کې، د اسلامي امت بياځلي سياسي او فکري وحدت کولی شي چې د دولت ملت له شره، افغانستان او سيمه خلاصه کړي او د نړۍ د لويو قدرتونو په ليکه او آن سر کې يې ودروي.

موږ په دې هم پوهيږو چې د اوسني حاکم نظم نه وتل څه ساده خبره نه ده. سره له دې چې افغانان او تقريباً د سيمې ټول مسلمان ولسونه د دولت-ملت په چوکاټ کې د رامنځ ته شوو نظامونو او دولتونو له ناخوالو او ستونزو سخت کړيږي او ستر قيمت پريکوي، خو په فکري او رواني لحاظ داسې تثقيف/تلقين شوي چې گویا حاکم سياسي نظم د بدلیدو نه دی او دا يوه طبيعي پديده ده. يا داسې فکر ورکول کيږي چې د دولت-ملت فکر او نظامونو له منځه وړل خو ناممکن کار دی، نو ښه دا ده چې همدغه شته سياسي چارچوکاټ اصلاح کړو. خو دا ډيره پوچه، غير واقعي او د غرب له خوا تلقين شوی روحي او رواني ذهنيت دی چې نه پريږدي افغانان او د سيمې نور مسلمان ولسونه د حاکم نظم په وړاندې قيام وکړي او له شره يې ځان او نوره نړي خلاصه کړي.

اما واقعيت دا ډول نه دی، افغانان مسلمانان دي او په سيمه کې پراته نور ولسونه هم مسلمانان دي، دوی په فکري او سياسي لحاظ سخت سره تړلي او هيڅ د افتراق ظرفيت په کې نه شته دی. يوازې د غرب او د هغوی له خوا د تپل شوو نظامونو او غلامو چارواکو تور تبليغات او رواني/مادي فشارونه دي چې د ولسونو د رښتيني پاڅون مخنيوی کوي او ځپي يې. که افغانان او د سيمې نور مسلمان ولسونه له دغه کاذب فکري او رواني حالت څخه ځان خلاص کړي، نو د دولت-ملت مفکورې او سياسي چارچوب ماتول او په ځای يې د راشده خلافت سياسي نظام رامنځ ته کول، ډيره آسانه او ساده مسئله ده.

خوب‌تر درک می‌کند. چون قصه و داستان با احساس انسان تعامل نموده و بهتر به حافظه سپرده می‌شود. به همین دلیل انسان‌های قصه‌گو در میان مردم محبوب اند. تجارت‌ها در اعلانات شان به جای این‌که به مزایای تولید خود پردازند، یک داستان در باره آن می‌نویسند. وقتی کسی از سیاست صحبت می‌کند ما دنبال داستانی هستیم که وی می‌گوید.

در این‌جا منظور ما از داستان، قصه‌های خیالی و غیرواقعی نیست، یا قصه‌هایی که مادرکلان‌ها برای نواسه‌های شان تعریف می‌کنند. بلکه در این‌جا مراد ما از داستان مجموعه‌ای از وقایعی است که به صورت حوادث مسلسل گفته می‌شود. داستان‌ها دارای واقعیت و عناصر خاص می‌باشند. در داستان‌ها یک Protagonist یا شخصیت اصلی وجود دارد که نقش مرکزی را دارا بوده و آن می‌تواند یک موضوع/فرد یا مفکوره باشد. شخصیت اصلی از خود هدف دارد و برای رسیدن به آن تلاش می‌کند. در راه رسیدن به هدف با فتنه‌ها، موانع و مشکلات روبرو است و باید مبارزه کند تا به هدفش برسد. شرح وقایع همین مبارزه از آغاز تلاش تا رسیدن به هدف، یک داستان است. همین‌گونه، مفکوره‌ها از آغاز پیدایش شان تا زمانی‌که در میان مردم فضاگیر می‌شوند از خود یک داستان خاص دارند. هر قدرت از خود یک قصه دارد که از کجا شروع نموده، چگونه موانع را سپری نموده و در نهایت بر بلندای قدرت تکیه زده است.

همچنان قدرت‌ها و ایدئولوژی‌ها برای توضیح و تشریح دنیا از داستان استفاده می‌کنند. مفاهیم و افکار شان را قصه می‌کنند و تاریخ را از دید خود شان روایت می‌نمایند. این موضوع در میان دموکرات‌ها، کمونیست‌ها و مسلمان‌ها وجود دارد. در چند قرن اخیر سه داستان مهم در جهان وجود داشته که هر کدام شان روایت‌هایی خاص خود را

«در جنگ‌های فردا برنده کسی نیست که بزرگ‌ترین بمب‌ها را دارد، کسی پیروز است که بهترین روایت را دارد.» اندیش‌کده رَند انسان‌ها در قالب قصه‌ها فکر می‌کنند. وقتی می‌خواهیم معنای چیزی را دریابیم، دنبال قصه و داستان نهفته در آن می‌باشیم. در واقع قصه‌ها و روایت‌ها انعکاسی از احساس جمعی انسان‌ها می‌باشند. مردم در زندگی به دنبال یک احساس خوب می‌گردند. اما این احساس تنها توسط شواهد، واقعیت‌ها و ارقام به میان نمی‌آید، احساس توسط پالیسی‌ها و سیاست‌ها شکل نمی‌گیرد؛



بلکه احساس خوب بیشتر توسط قصه‌ها و روایت‌ها ایجاد می‌شود. از این جهت است که انسان در پی قصه و داستان می‌باشد. انسان معلومات و مفکوره‌ها را در قالب قصه

دارند. داستان سوسیالیسم، سرمایه‌داری - دموکراسی و اسلام.

داستان سوسیالیسم روایت برابری، مساوات و مبارزه کارگرها علیه سرمایه‌دارها بود. ایده‌آل این داستان چنین بود: تمام جوامع بشری بطور خطی توسعه می‌یابند. نقطه‌ی آغازین کمون‌های اولیه بوده، مرحله بعد جوامع برده‌داری، فئودالیسم، سرمایه‌داری، سوسیالیسم، در پایان، به کمونیسم می‌رسد. در قرن بیست، داستان سوسیالیسم پُرفروش بود. میلیون‌ها انسان زیر سایه‌ی این داستان جعلی می‌زیستند. تا این‌که این قصه معنا و مفهوم خود را از دست داد و سقوط کرد.

داستان سرمایه‌داری - دموکراسی ثروت، قدرت و آزادی را ارج می‌نهد و می‌گوید: بشر طی هزاران سال زیر یوغ حکومت‌های استبدادی زندگی کرده‌اند که از حقوق سیاسی و آزادی‌های فردی محروم بودند. اما انسان‌ها برای آزادی جنگیدند و آن را بدست آوردند. در این داستان مردم تشویق می‌شوند تا به جای اطاعت از دساتیر دینی، آن را از زندگی و سیاست دور کنند و آزاد زندگی نمایند. قهرمانان این داستان سوپرمن‌ها، سلبریتی‌ها، سرمایه‌دارها، بانک‌دارها و قدرت‌مندان هستند. این داستان امروز حاکم جهان است. اما آمارهایی چند دهه‌ی اخیر نشان می‌دهد که اعتبار این داستان در حال افول بوده، ولی از این‌که قدرت‌های بزرگ از آن پشتیبانی می‌کنند، هنوز حاکم است.

اسلام داستان متفاوتی از جهان، از خلقت و از زندگی روایت می‌کند. در داستان اسلام همه چیز را الله سبحانه و تعالی خلق نموده و زندگی داراب‌تلاء - مکان افشاء‌سازی - تعریف گردیده. قهرمان این داستان کسی است که درین ابتلاء موفق بدر آید. موفقیت نیز رضایت الله سبحانه و تعالی تعریف شده است. دغدغه‌ی اصلی این داستان هدایت بشر است که در آن دنیای مؤقتی منحیث مزرعه‌ی برای آخرت ابدی پنداشته می‌شود. داستان اسلام به دلیل نداشتن قدرت سیاسی امروز فضاگیر نیست.

از لحاظ سیاسی نیز یک دولت وقتی می‌خواهد

دارای قدرت کافی، مشروعیت سیاسی و صلاحیت تصمیم‌گیری باشد، نیاز به داستان و روایت سیاسی دارد که برای اکثریت طیف‌های سیاسی قابل پذیرش باشد. دولتی که روایت سیاسی قابل قبول ندارد، اعتبار و مشروعیت‌اش صدمه می‌بیند. به همین دلیل در قرن بیست و یک، قدرت‌ها و دولت‌ها در کنار توجه به پیشرفت نظامی و تکنولوژیکی، در صدد ایجاد روایت قابل قبول برای مردم نیز می‌باشند. پیروز نهایی این قرن قدرتی است که روایت و قصه‌اش از تاریخ، از جهان و از خلقت بر همه روایت‌های موجود غلبه کند و در جنگ قصه‌ها و روایت‌ها برنده شود تا افکار عامه را تصاحب نموده و سیاست‌های خود را بر آنان تحمیل کند.

ناگفته نباید گذاشت که هر قدر پشتوانه‌ی یک روایت و قصه قدرت‌مند باشد به همان اندازه این روایت در میان مردم حاکم شده و مردم آن را باور می‌کنند. چون مغز انسان طبیعتاً نمی‌تواند به تنهایی خود روایت و قصه جعلی و ساختگی و یا به تعبیر بهتر قصه حق و باطل را از هم تفکیک کند. به دلیل این‌که انسان از فضای حاکم جامعه متأثر بوده و هر آن‌چه در جامعه حاکم است آن را معقول می‌پندارد. از همین‌رو می‌بینیم که در طول تاریخ داستان‌های عجیب و غریب بر اذهان بشر حاکم شده‌اند.

از آن‌جایی که در زمان کنونی غرب بر اریکه قدرت جهان تکیه زده، بسیاری از روایت‌ها و قصه‌های جعلی را در جهان حاکم ساخته است. یکی از خطرناک‌ترین این روایت‌ها، داستان «دولت - ملت» می‌باشد. روایتی که دولت و دولت‌داری را تنها در قالب «دولت - ملت» تعریف می‌کند و هر نظمی بیرون از آن را تاریکی، سیاهی و وحشت به معرفی می‌گیرد. روایت غرب از «دولت - ملت» روایت پیشرفت و سعادت است. اگر به تاریخچه این روایت نگاه شود این موضوع در سیاق تاریخی که اروپا قرار داشت، تا اندازه واقعیت دارد؛ ولی عام ساختن این روایت و قیاس شمولی آن برای همه‌ای جهان یک موضوع نادرست است.



و تحلیل منتشر شده. مستندهای تاریخی ساخته شده که واقعیت زندگی انسان‌ها را در قرون وسطا قبل از ایجاد «دولت - ملت» به بحث می‌گیرد که چگونه انسان‌ها قبل از این نظم تشنه‌ی خون یکدیگر بودند و در حالت وخیم زیست داشتند. این روایت‌ها باعث شده که مردم از آن متأثر شوند و هر نوع تهدید علیه «دولت - ملت» را به مثابه‌ی برگشت به قرون سیاه وسطا و تاریکی تعبیر کنند. سریال‌ها و فیلم‌های مانند (The Walking Dead)

تولید گردیده که یکی از پیام‌های ضمنی آن این است که اگر در یک جامعه «دولت - ملت» حاکم نباشد، امور آن به سوی وحشت و انارشی می‌رود. سناریوی بسیار خشن و نفرت برانگیز ساخته شده تا بیننده غیر شعوری ضرورت نظم «دولت - ملت» را در زندگی عملی خویش احساس کند. روایت‌هایی درج کتب تاریخی شده که امپراتوری‌ها، خلافت‌ها و نظم قبل از «دولت - ملت» دشمن بشریت بودند که در آن شاه بر همه چیز سلطه داشت و مردم همچو گوسفند در خدمت شاه قرار داشتند. اما در روایتی از «دولت - ملت» طوری جلوه داده می‌شود که در این نظم به اساسی‌ترین نیازمندی‌های انسان رسیدگی صورت می‌گیرد.

این روایت‌ها و داستان‌ها توسط دستگاه‌های پروپاگاند غربی چنان بر اذهان ریشه دوانده، وقتی نامی از دولت برده می‌شود، به صورت خودکار ذهن مردم به طرف «دولت - ملت» می‌رود و هیچ نظم سیاسی دیگری را نمی‌توانند تصور کنند.

از آنجایی که مفکوره «دولت - ملت» به روایت حاکم در جهان مبدل شد در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم میلادی مسلمانان نیز متأثر از آن گردیده و بدون درک سیاق تاریخی و فکری آن کورکورانه عاشق دولت‌های ملی شدند و در پی استقلال طلبی افتادند. این مفکوره بیشتر از سوی استعمار انگلیس و فرانسه دامن زده شد و سرزمین‌های اسلامی تشویق به جدا شدن از پیکر دولت خلافت گردیدند تا در نهایت سپر فولادین امت (خلافت عثمانی) را پارچه پارچه ساختند و بر ویرانه‌های آن بیشتر از ۵۰ دولت ملی کوچک،

«دولت - ملت» طی پیمان وستفاليا در سال ۱۶۴۸ میلادی شکل گرفت. در آن زمان اروپا تاریک‌ترین مرحله تاریخ خود را سپری می‌کرد و درگیر جنگ‌های داخلی و مذهبی بود. اروپا بعد از تشکیل دولت‌های ملی چهره بدل کرد و وارد یک دوره صلح آمیز شد. رنسانس، انقلاب صنعتی و انقلاب فرانسه را تجربه کرد و در نهایت به یک قدرت نظامی و سیاسی مبدل گشت. بر همین مبنا غرب این روایت را تبلیغ می‌کند که تمدن و پیشرفت باید از مسیر «دولت - ملت» عبور نماید و از تاریخ مثال می‌زند که چگونه اروپا بعد از ایجاد دولت‌های ملی قرون تاریکی را به روشنایی مبدل ساخت. اما واقعیت این است که پیشرفت اروپا تنها محصول «دولت - ملت» نبود؛ بلکه استعمار اروپایی نقش مهم‌تری در این پیشرفت ایفاء نمود. اگر عمیق‌تر به این موضوع نگرسته شود پیمان وستفاليا و ایجاد دولت‌های ملی در واقع برای جلوگیری از پیشروی خلافت عثمانی در خاک اروپا طرح ریزی شده بود. چون اروپا درگیر جنگ ویران‌گر داخلی بود که قلمرو آن میان قدرت‌های مختلف تجزیه شده بود و تاب مقاومت در برابر خلافت عثمانی را نداشتند، از این‌رو تلاش نمودند تا با این پیمان سدره پیش‌روی‌های خلافت در خاک اروپا بیاستند.

البته حاکم ساختن روایتی که «دولت - ملت» بانی پیشرفت است، کار یک شبه نبود، بلکه راه درازی را طی نموده است. برای غالب ساختن روایت «دولت - ملت» هزاران کتاب، تحقیق علمی، خبر

وابسته و بی‌تأثیر را ایجاد کردند. مسلمانان تابع نظمى شدند که بر علیه خودشان ایجاد شده بود و بدتر این‌که این نظم را تا هنوز مقدس می‌شمارند. نتیجه‌ی «دولت - ملت» سازی غربی در جهان اسلام دولت‌های ضعیف است که از بی‌ثباتی سیاسی رنج برده و از توانایی لازم برای اداره امور مردم برخوردار نیستند و بحران پس از بحران را خلق نموده‌اند. چون این روند در سرزمین‌های اسلامی مصنوعی و تحمیلی بوده و در تقابل با ارزش‌های اسلامی قرار دارد.

با این حال غرب، تمام بحران‌های «دولت - ملت» را در جهان اسلام نادیده گرفته و روایتی را پرداز می‌دهد که این مشکل «دولت - ملت» نه؛ بلکه مشکل از مسلمانان است. در حالی‌که بحران‌های جهان اسلام ریشه در تشکیل دولت‌های ملی و عدم وحدت مسلمانان دارد.

در سوی دیگر غرب بنیان اقتدار و قدرت مسلمانان را که همان دولت خلافت است، نشانه گرفته و روایت سیاهی از دولت اسلامی را بر اذهان حاکم ساخته است. مانند: نظام اسلام یعنی عقب‌گرد، تاریکی، محروم بودن از اساسی‌ترین نیازهای زندگی و جهنم دنیا. حتی برای این کار، گروه‌های ظاهراً اسلامی را نیز ایجاد نموده‌اند تا مثال عملی این روایت‌های جعلی و غلط باشند.

در سوی دیگر، اکثر مفکرین اسلامی روایتی با شکوه از اسلام ارائه نکرده‌اند. از این‌رو فرزندان مسلمان تصویری درستی از تاریخ اسلام ندارند و بسادگی شکار روایت غرب از اسلام گردیده و حاکمیت دوباره اسلام را به مثابه‌ی عصر تاریکی و استبداد قلمداد می‌کنند. غافل از این‌که «دولت - ملت» نسخه‌ی تداوی در جهان اسلام نبوده؛ بلکه خود مرض است.

تأثیرپذیری اکثر مسلمانان از روایات غرب باعث سردرگمی شده است. آنان وقتی بالای مسئله دولت‌داری در اسلام فکر می‌کنند به نتیجه‌ی مطلوب نرسیده و تناقضاتی را می‌بینند. چون در پس ذهن شان روایتی حاکم شده که نظم سیاسی یعنی «دولت - ملت». وقتی براساس قوانین، مشخصات و

قواعد «دولت - ملت» به طرف اسلام، تاریخ اسلام و نصوص شرعی در باره ویژگی‌های دولت اسلامی نگاه می‌کنند یا در پی تلفیق این دو می‌افتند یا این‌که به این نتیجه می‌رسند که اسلام در نظم دولتی دارای مشکلات و تناقضات زیادی هست و دارای مُدل مشخص نظام سیاسی نیست.

گروه‌های اسلامی که در نظم «دولت - ملت» به قدرت می‌رسند و خواست تطبیق اسلام را دارند متوجه می‌شوند که در این سیستم نمی‌توانند اسلام را تطبیق کنند. چون احکام جمعی اسلام در قالب دولت اسلامی قابل تطبیق است؛ نه در نظم «دولت - ملت». در مقابل، این گروه‌ها به جای درک این واقعیت و زیر سوال بردن تعبیرها و مفکوره‌های غلط خود شان، نظم سیاسی اسلام را زیر سوال برده و این نتیجه می‌رسند که اسلام برای دولت‌داری معاصر پاسخ‌گو نیست و گروه‌های اسلامی که برای برپایی نظم سیاسی اسلام تلاش می‌کنند در یک توهّم زیست دارند. غافل از این‌که نظام سیاسی اسلام (خلافت) و «دولت - ملت» غربی دو نظم و مُدل دولت‌داری کاملاً جداگانه و متضاد می‌باشند و اسلام هرگز مجال تطبیق را در نظم «دولت - ملت» نمی‌یابد. اگر عمیق نگریسته شود حاکم شدن روایت «دولت - ملت» پیامدی خطرناک‌تر از هزاران بمب اتم بالای مسلمانان داشته است.

مسئله مهم در روایت داستان‌ها، اعتماد و باورمندی است. به هر اندازه یک قوم به داستان و روایت شان باورمند باشند همان قدر آن روایت حاکم می‌گردد. غرب با وجودی‌که دارای یک داستان جعلی و خلاف فطرت و عقل انسان است، اما از این‌که پیروانش بدان باورمند بودند، توانست منحیث یک روایت مفکوره «دولت - ملت» را بر جهان حاکم سازد.

مسلمانان از یک‌سو ایمان و اعتماد شان به روایت اسلام ضعیف شده و از سوی دیگر نتوانسته‌اند روایت قابل قبولی از اسلام ارائه کنند. روایت امروزی از اسلام بیشتر از این‌که جالب و متأثرکننده باشد، تأثیرپذیر، ضعیف، غیرواقعی و

ناخوشایند است. اسلام را از فراز یک دین بزرگ که همه جنبه‌های زندگی انسان‌ها را تنظیم می‌کند به یک دین فردی که تنها به عبادات و مسائل فردی می‌پردازد، تقلیل داده‌اند. اکثر مفکرین مسلمانان نتوانستند داستان واقعی از اسلام ارائه کنند که حلال مشکلات مردم باشد، این کار باعث موج تقلید از غرب در جهان اسلام شد. طوری که سیاسیون برای حل مشکلات شان به غرب رو آورده‌اند. اکثر مفکرین مسلمان با تأثیرپذیری از روایت غرب در مورد جدال کلیسا و روشن‌فکران، درصدد نواندیشی دینی در دنیای اسلام هستند و شعار اسلام معتدل را سر می‌دهند. اقتصاددانان پیشرفت را در اقتصاد بازار می‌پندارند.

با این حال نتایج داستان‌های غربی به‌خصوص در چند قرن اخیر، پیامدی جز جنگ، آدم‌کشی و افسردگی ببار نیاورده است. چون این داستان‌ها ریشه در جعل و دروغ دارند و با فطرت انسان بیگانه می‌باشند. فلذا نتایج بسیاری از تحقیقات نمایان‌گر این است که مردم اعتبار و اعتماد شان را به داستان که غرب از تاریخ، از زندگی، از خلقت، از دین و از گذشته و از آینده بشر ارائه می‌کند از دست داده‌اند. چنان‌چه برنده شدن دونالد ترامپ در انتخابات امریکا، موج استقلال طلبی‌ها در اروپا، رونق گرفتن راست‌گراها و سفید پوست‌های افراطی در غرب حکایت از سرخوردگی مردم به داستان سرمایه‌داری دارد.

تنها راه نجات این است که داستان فعلی «دولت - ملت» و سرمایه‌داری غربی تغییر یافته و یک داستان جدید و بهتر ارائه گردد. داستان بهتر باید از ماورای کاینات باشد، چون داستان‌های بشری انسان را در گودال بدبختی و دور باطل بحران‌های پایان ناپذیر گیر انداخته است. پس به داستان اسلام خوش آمدید!

روایت اسلام از خلقت، از تاریخ و از گذشته، حال و آینده بشر، کدام داستان تخیلی، فانتزی و دروغین نیست؛ بلکه روایتی است از خالق بشر برای هدایت بشر. این داستان مبتنی بر فطرت انسان است که عقل را قناعت داده و آرامش قلبی را فراهم

می‌سازد. این داستان به مدت بیش از هزار سال روایت حاکم جهان بود و یکی از بهترین دوران‌های تاریخ بشر خوانده شده است که نمونه‌های آن را می‌توان در شواهد تاریخی، کتیبه‌ها، کتب و نیز اندوخته‌های مسلمانان و غیر مسلمانان شاهد بود. چنان‌چه آدم سمیت، پدر اقتصاد غرب در وصف داستان و دولت اسلام گفته است که خلافت اولین دولتی است که در تحت رهبری آن جهان به درجه‌ای از آرامش دست یافته بود که برای پیشرفت ساینس ضروری پنداشته می‌شد و تحت حمایت خلفای سخاوتمند بود که علوم گسترش یافت. در این اواخر، برند روک، مؤرخ آلمانی گفته است اگر اسلام نمی‌بود، دانش و دانشگاه به شکل امروزی وجود نمی‌داشت. از همین‌رو در زمانی که جهان براساس داستان اسلام رهبری می‌شد، مردم از اطراف و اکناف جهان علی‌الخصوص از اروپا برای تداوی، تحصیل و زندگی آبرومندان به دارالاسلام می‌آمدند. فلذا حاکمیت اسلام به هیچ وجه عقب‌گرد و حاکم شدن یک دوره سیاه نیست و آن ناشی از تبلیغات و روایت‌پردازی منفی غرب علیه اسلام است. در واقع داستان اسلام برای انسان نوید آرامش دنیا و فلاح آخرت را می‌دهد. این مکلفیت مفکرین، گروه‌ها و احزاب اسلامی است تا غبارهای نشسته بر اذهان را در مورد اسلام پاک نموده و روایتی قدرتمند و باشکوه از اسلام برای بشریت ارائه کنند. اما بیاد داشته باشیم که روایت قدرتمند از ارزش‌ها و افکار اسلامی وقتی ممکن است که اسلام دارای قدرت سیاسی و دولتی باشد. بدین معنا که دولت اسلام که همانا خلافت راشد می‌باشد تأسیس گردیده و رهبری مسلمانان را به عهده گیرد. خلافتی که روایت‌ها و قصه‌های اسلام را به بشر رسانده و گلیم روایت‌ها و قصه‌های جعلی «دولت - ملت»، سرمایه‌داری، دموکراسی، لیبرالیزم، نشنلیزم و امثال این‌ها را از جهان برچیده و بشریت را با داستان پرنور اسلام رهبری کند.

سوال این‌جاست: چه کسی حاضر است برای حاکمیت و غالب شدن داستان اسلام تلاش کند؟

جنگ افغانستان از نگاه رهبران جنگ

در افغانستان نمی‌جنگیم، در آن‌جا مانند پولیس هستیم. اگر در افغانستان جنگ به راه اندازیم، می‌توانیم آن را ظرف یک هفته ببریم. در این صورت 10 میلیون نفر کشته می‌شوند و حتی افغانستان از نقشه زمین پاک می‌شود.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا

۱

۲

ما به نیابت از جهان با تروریسم جهانی می‌جنگیم.

اشرف‌غنی در مصاحبه با تلویزیون طلوع

۳

اولویت من تضمین امنیت و ثبات در افغانستان نیست. اولین اولویت محافظت از مردم آمریکا، کشور و متحدان است، دلیل حضور ما آمریکا در افغانستان این است که توانایی دشمن برای بازبایی و اعمال تهدید علیه آمریکا از بین رود.

جنرال جوزف دانفورد، رئیس ستاد مشترک آمریکا در سخنرانی‌اش در یک مرکز پژوهشی در واشنگتن

۴

برای آزادی خود نه، برای امنیت جهان با تروریسم می‌جنگیم.

اشرف‌غنی، در کنفرانس امنیتی مونیخ

۵

ما این‌جا می‌جنگیم تا از کشور خودمان [آمریکا] دفاع کنیم.

دیوید بتلر، سخنگوی نیروهای آمریکایی در افغانستان

۶

حضور نیروهای بریتانیایی در افغانستان برای کمک به امنیت جهان و بریتانیا در آن‌جا است. ما برای این در افغانستان نیستیم که به یک کشور شکست خورده قرن سیزدهمی کمک کنیم. بلکه به خاطر مردم بریتانیا و امنیت جهانی در آن‌جا حضور داریم.

لیام فاکس، وزیر دفاع بریتانیا، روزنامه‌ی تایمز بریتانیا 2010

۷

امروز از برکت شماسه که در واشنگتن و نیویارک انفجار نمی‌شود. شما مسئول امنیت جهانی هستید.

اشرف‌غنی، خطاب به نیروهای امنیتی افغان

در واقعیت، خون مسلمانان افغانستان در رقابت‌های سیاسی، نظامی و استخباراتی برای تأمین منافع و امنیت واشنگتن، نیویارک، لندن، پاریس، برلین، بی‌جنگ، مسکو، دهلی، تهران و اسلام آباد می‌ریزد.

از نگاه شما جنگ افغانستان برای چیست؟

یافت و برنامه‌اش عملی بود، نه منحیث ذخیره‌ای از معلومات و مسائل برای بحث‌های تئوریک. در سنت، اختلاف بیشتر از قرآنکریم است و بخش کمی از سنت روایت شده، قطعی (متواتر) بوده، بقیه همه بطور ظنی (آحاد) روایت شده‌اند و از نظر دلالت و مفهوم اختلاف زیادی در سنت وجود دارد. سنت، محتوای بزرگی را در بر دارد که همانا زندگی عملی رسول الله علیه وسلم است، من‌حیث بزرگ یک فامیل، رهبر یک جماعه، رئیس یک دولت و من‌حیث پیامبر آخرالزمان که در مدت بیست‌وسه سال زندگی پربارش در قول و فعل و سکوت‌اش آنچه را الله فرمان داده بود، برای اصحابش تبلیغ کرد و در دوران نبوتش وحی الهی را من‌حیث یک انسان و از جنس بشر، تبیین نمود.

سنت بیانگر یک زندگی جمعی و محیط مشخص و جامع‌هی معینی‌ست که با کار و تلاش خستگی‌ناپذیر آن‌حضرت صلی الله علیه وسلم به‌وجود آمده بود.

تمام احادیثی که از پیامبر اسلام برای ما روایت شده، معلوماتی نیستند که آن‌حضرت در حلقات و صنوف درسی بیان کرده باشند، بلکه اکثراً اجراء و رفتار نیست که نقل گردیده و در کتب حدیث درج شده‌اند. چنانچه صحابه روایت کرده‌اند که رسول الله صلی الله علیه وسلم در دعوتش چنین برخوردی داشت، چگونه وضو می‌گرفت، در جهاد چه میکرد و در فرستادن والیان چه می‌فرمود و...

لذا فقها و ائمه‌ی اولیه و نزدیک به صدر اسلام، درک بهتری از سنت داشته‌اند و از زندگی جمعی؛ کوفه و مدینه و مکه در می‌یافتند که واقعیت زندگی رسول الله، خلفای ایشان و صحابه رضی الله عنہم چگونه بوده است.

اختلاف دیگر در لغت است که از خصوصیات

چه می‌شد که دستورات و فرامین شرعی همه مطلق می‌بود و فقط یک تعبیر می‌داشت و در آن اختلافی به وجود نمی‌آمد؟ چه خوب می‌شد که مذاهب به میان نمی‌آمدند! چرا اصحاب رضی الله عنہم از گفته‌های پیامبر صلی الله علیه وسلم برداشت‌های متفاوت کرده‌اند؟

با این همه اختلافات و دیدگاه‌های متفاوت چگونه ممکن است مسلمانان یکپارچه و متحد شوند؟! اینها و ده‌ها سوال دیگری ازین قبیل تشویش‌ها و دغدغه‌های ذهنی روزگار ما به حساب می‌آیند که با توفیق الله سبحانه وتعالی تلاش می‌کنم درین مقال پاسخ روشنی بدان‌ها ارائه شود.

آری! اختلاف در اکثر امور

از قرآنکریم شروع کنیم که مصدر اولی و اساسی اسلام است، اختلافات زیادی در آن نیز میان علماء وجود دارد؛ البته جدا از تأویل‌های نابجا و تفسیر منحرف آیات از سوی برخی‌ها مطابق هوای نفس‌شان که مسیر آن‌ها علیحده است.

اختلاف در قرائت، اختلاف در شأن نزول، اختلاف در معنی و مفهوم. چنانچه با عبارت «اختلف اهل التأویل» یعنی «اهل تاویل درین اختلاف دارند.» در کتب تفسیر زیاد برمی‌خوریم. با وجود این‌که قرآنکریم تماماً قطعی الثبوت است که در ثبوت آن میان امت اختلافی نیست، ولی از نظر دلالت و مفهوم، آیات زیادی‌اند که دلالت‌شان ظنی و محل اختلاف است.

قرآنکریم برای هدایت و معالجه‌ی مشکلات بشر تا آخرالزمان فرستاده شده، اما در یک جامعہ و مدت زمان معین که ۲۳ سال را دربر گرفت، بنابر ضرورت و مطابق واقعیت زمانی و مکانی نزول

می‌تواند گنجایش داشته باشد و مؤمنین می‌توانند قوه‌ی عقل و فکرشان را در شناخت واقعیت خود و مفهوم نصوص بکار گیرند و براساس حکم شرعی به معالجه‌ی مشکل‌شان اقدام نمایند.

بالاتر از فرایض مستحبات است و ساحه‌ی وسیعی دارد. یکی علاقمند عبادات نفلی‌ست و دیگری در عرصه‌ی اخلاق دست بالا دارد. یکی صدقه بیشتر می‌دهد و دیگری دروس دینی را اختیار می‌کند. یکی مستحبات را در روابط و معاملات، رعایت می‌کند و دیگری در خوردنی‌ها و پوشیدنی‌ها پای‌بند آنست. همه می‌توانند از هر راهی ازین قبیل کسب ثواب کنند و هیچ‌گاه یک شخص نمی‌تواند دیگری را مکلف به پای‌بندی به همان مستحباتی کند که خودش خوش دارد. کشانیدن مردم بسوی تمایلات خودمان، آنهم بنام دین، کاریست ناصواب.

وحدت در اساسات

اما وحدت در میان مسلمین یک امر مسلم است و امور ایمانی و اعتقادی‌ست که همیشه مسلمین را من حیث امت واحد نگه‌خواهد داشت و در آن‌ها نباید اختلافی وجود داشته باشد. مسائل اعتقادی بخش معدودی از فرامین دین را تشکیل می‌دهد که به سادگی نمی‌توان کسی را تکفیر نموده و از دایره‌ی اسلام خارج به حساب آورد.

وحدت سیاسی نیز در میان امت فریضه‌ای‌ست که باید دوباره ایجاد گردد و از نظر سیاسی حتمی‌ست که مسلمین دارای زعامت واحد باشند و جنگ و صلح‌شان یکی باشد. در موضوعات فقهی، اداری و فکری دیدگاه‌ها مختلف بوده می‌توانند و برای هر مشکلی در دین راه‌حل مشخصی وجود دارد. چنانچه همه اختلافات را وجود امیر و یا امام جمع می‌کند و دیدگاه‌ها را انسجام می‌بخشد. به هین ملحوظ است که بر اطاعت تاکید زیادی صورت گرفته و سرکشی از امر زمامدار، مادامی‌که مخالف شرع نباشد، جرم بزرگ به حساب آمده است.

مسلمانان برخلاف جوامع سیکولار، اساسات مطلق دارند و هرچه فکر می‌کنند و پیرامون مسائل، هر قدر که اختلاف دارند، محور افکار و دیدگاه‌های‌شان

و وسعت زبان عربی است که زبان اسلام است و لغات و کلمات عربی، هرکدام معانی و مفاهیم زیادی را در خود دارند. الفاظ زیادی در نصوص استفاده شده که دارای معنای مشترک و مفاهیم چندگانه‌اند. یا مؤول اند، مانند: الفاظی‌که گرفتن ظاهر معنایش ناممکن و مستحیل بوده و به معنی دیگری برگردانده می‌شود که به اساس سیاق‌اش معنی کرده می‌شود. و اقسام دیگر...

از نظر فقه و اجتهاد و این‌که علمای امت، در موضوعات اجتهادی، شخصی به یک نتیجه رسیده و دیگری به نتیجه‌ی دیگر زیاد دیده می‌شود. چنانچه یکی فتوا به این داده است که با جاری شدن خون از بدن وضو می‌شکند و در فتوای دیگری برخلاف آنست. هم‌چنان در مسئله‌ی واحد یک مذهب به یک دسته از احادیث استناد کرده و مذهب دیگر به احادیث دیگری، و هریک دلیلی دارد. چنانچه در هر مسئله‌ای چندین رأی و مذهب وجود دارد.

انسان فطرتاً اختلافی‌ست و در هر جامعه‌ای، انسان‌ها در نزدیک به ۹۵ فیصد امور اختلاف می‌کنند و معمولاً در ۳ الی ۷ فیصد امور خود، می‌توانند وحدت داشته باشند. چنانچه چهره‌ها متفاوت است، نظریات و برداشت‌ها نیز متفاوت و مختلف اند.

انسان‌ها هرکدام با دیگری از نظر فهم و درک و حواس پنجگانه تفاوت دارند، یکی قوه دیدش قویست و دیگری قوه شنوائی‌اش، علاوه از آن شرایط زندگی هرکسی به هرگونه‌ای بوده است. به همین ترتیب حافظه، قوه‌ی ربط، سن و سال، صحت‌مندی، میزان درک از زبان، وضعیت روانی و طبیعت و مزاج در افراد متفاوت است. لذا طبیعی‌ست که در مسائل پیش آمده به نتایج مختلف می‌رسند و از یک حادثه تحلیل‌های مختلف و برداشت‌های متفاوت می‌داشته باشند.

بدون شک اسلام عزیز، دینی‌ست مطابق فطرت و برای مسلمین مجال اختلاف را گذاشته و با این وسعت و فراخی که دارد، برای هرتیپی از اشخاص، مادامی‌که خطوط قرمز (حلال و حرام) را رعایت کند،

یکی بوده و همان اصول ثابتی است که به عبارت قرآنی محکّمات گفته شده است. چنانچه الله سبحانه وتعالی فرموده است:

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ﴾

(سوره آل عمران: ۷)

ترجمه: او کسی است که این کتاب را بر تو نازل کرد، که قسمتی از آن، آیات «محکم» [صریح و روشن] است؛ که اساس این کتاب می‌باشد و قسمتی از آن، «متشابه» است.

بدین معنی که تعبیر و تفسیرمان از متشابهات، باید به محکّمات برگردانده شود و با اساس قرار دادن محکّمات و اصول، مشکلات پیش آمده را حل کنیم. اما غیر مسلمین اساس ثابتی ندارند و آن‌ها روی هرچیز شک می‌کنند و نظریات متفاوت می‌دهند.

اختلاف و هدف خلقت

از جانب دیگر مرگ و زندگی انسان برای ابتلاست و الله سبحانه وتعالی در زندگی، ما را مورد آزمایش قرار داده و با قرآنکریم و سنت پیامبرش و سایر امور زندگی، انسان‌ها را افشا می‌کند و واضح می‌سازد که کی اخلاص داشته و دنبال حق و حقیقت است و کی در قلبش کجی داشته و در هرچیز بهانه تراشی می‌کند.

الله سبحانه وتعالی فتنه‌ها، تفاوت‌ها، حالات و حوادث را برای عبرت بشر، جداسازی خوب از بد و افشاسازی بندگان خلق کرده است و اوتعالی در میدان زندگی همه چیز را معلوم خواهد کرد. چنانچه فرموده است:

﴿وَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ﴾

(سوره عنکبوت: ۱۱)

ترجمه: و مسلماً الله کسانی را که ایمان آوردند، معلوم می‌دارد و یقیناً منافقان را (نیز) معلوم خواهد داشت.

لذا اختلاف یک امر طبیعی و از فطرت انسانی بوده، دین مقدس اسلام نیز با فطرت انسان سازگار است و با اختلاف دیدها و برداشت‌ها مشکلی ندارد، مادامی‌که پیروی از هوای نفس نباشد و به تفرقه میان مسلمین نینجامد. چون تفرقه، پدیده‌ایست زشت و هلاک‌کننده که امت واحد را از هم پارچه می‌سازد.

امروزه برداشت نادرست از واقعیت اختلاف، باعث عدم همدیگرپذیری شده و اهل مذاهب مختلف در میان خود دچار کشیدگی‌ها و زدو بندهایی شده‌اند. علاوه از مشکلات درونی، دشمنان دیرینه‌ی اسلام با طرح و تطبیق برنامه‌های شیطانی‌شان میان مسلمانان تفرقه انداخته و آتش آن را پیوسته شعله‌ورتر می‌سازند، چنانچه با ترسیم مرزهای کاذب میان سرزمین‌های اسلامی، یک طرف را علیه طرف دیگر دشمن معرفی می‌کنند و درگیری‌هایی را دامن می‌زنند که درین میان دشمنی خود را پوشش می‌دهند و در میان مؤمنین عقده و کینه می‌کارند.

واقعیت مغز انسان

مغز انسان ماشین تولید گمان‌ها و باورهاست که در اصطلاح عربی «ظن» گفته می‌شود. در ذهن هر فرد روزانه صدها نوع باور تولید می‌شود و تحقیقات جدیدی که روی مغز انسان‌ها صورت گرفته نشان می‌دهد که انسان بعد ازین‌که چیزی را باور می‌کند، دنبال دلایل برای اثبات آن می‌گردد.

تفسیر قرآن، خود قرآن نبوده؛ بلکه برداشتی از قرآنست. عالمی‌که تفسیر می‌گوید یا می‌نویسد، نتایجی را بیان می‌دارد که خود به آن‌ها رسیده است، می‌تواند درست باشد و یا اشتباه. به همین گونه است دروس حدیث و شروح آن.

امت‌ها و اقوامی‌که ظنیات و مسائل نسبی را که اساس قطعی یا علمی نداشته‌اند، بگونه‌ی مطلق بیان کرده‌اند و یا چنین موضوعات را جزء عقیده معرفی نموده‌اند، روزگاری رسیده است که اساسات دین‌شان نیز مورد تکذیب و تردید قرار گیرد. چنانچه برعیسوی‌ها گذشت که آن‌ها برداشت‌های

خود را بنام دین و در جایگاه اساسات قرار می‌دادند و سرانجام همه چیز را از دست دادند و مردم به باورهای اساسی‌شان نیز زبان‌درازی کردند و وضعیت در غرب طوری پیش آمد که حتی وجود خالق را زیر سوال بردند. اما اسلام عزیز ایمانیات را بطور مطلق و بدون مجال اختلاف بیان داشته؛ ولی در موضوعات فقهی گنجایش برداشت‌های مختلف و اجتهادات متفاوت را گذاشته است.

یک شخص وقتی که تصمیمی می‌گیرد و یا فکری می‌کند، طبیعتاً در فکر و تصمیم خود متأثر از ده‌ها عوامل است و نیروهای خیر و شری در وجود او نهفته است، لذا باید خود را بشناسیم و در مقابل برداشت‌های دیگران ایستادگی نکنیم و یک‌دیگر را معذور داریم و برای رسیدن به اهداف بزرگی که اسلام عزیز بطور واضح بر اهل ایمان ترسیم کرده است، متحدانه تلاش کنیم و راه خود را بسوی خیر و مصلحت امت ادامه دهیم.

نتیجه این‌که

اختلافات فقهی، فکری و... نباید مانع وحدت ما شود و ما امکانات زیادی را برای وحدت در اختیار داریم؛ ایمان به خالق یگانه با مجموعه‌ای از صفات کمالش که از طریق وحی ثابت است، این‌که قرآن‌کریم کتاب برحق الله سبحانه و تعالی است، محمد صلی الله علیه و سلم پیامبر برحق و ختم المرسلین است، ملائک، جنت و دوزخ، رسولان پیشین و کتب آسمانی دیگر حق اند و باور به این‌که خیر و شر از جانب الله است و همه به یک قبله روی می‌آوریم. باهم به حج می‌رویم و باهم اعیاد خود را تجلیل می‌کنیم و دستور مان یکی ست.

این‌ها همه از اصولی اند که ما را وحدت می‌بخشد و در روشنی همین اصول خود زندگی، برنامه و تلاش‌های خود را انسجام می‌بخشیم. ما امت واحدیم و هیچ گروه، قوم و یا امتی دیگر ثروت فکری و ارزش‌های والایی مانند ما ندارد. همانگونه که موسی و هارون علیهما السلام شخصیت‌های متفاوت داشتند، در میان بزرگان

صحابه نیز دیده می‌شود که طبایع‌شان باهم تفاوت داشت و پیرامون مسائل روزمره میان‌شان اختلاف به‌وجود می‌آمد؛ ولی مانع وحدت‌شان نمی‌شد، چنانچه موارد زیادی وجود دارد که حضرات عمر فاروق و ابوبکر صدیق رضی الله عنهما روی آن اختلاف داشتند، در مورد اسرای بدر برای رسول الله دو رأی متفاوت دادند، چنانچه عمر فاروق به گردن زدن آنان ولی ابوبکر صدیق به گرفتن فدیة ورها کردن‌شان مشوره دادند.

هم‌چنین زمانی‌که ابوبکر صدیق در زمان خلافتش برای جنگ با مانعین زکات آمادگی می‌گرفت، عمر فاروق رضی الله عنه با ایشان موافق نبود، ولی در چنین مواردی بر سبیل اطاعت تسلیم فرمان خلیفه‌ی رسول الله می‌شد.

حضرت علی رضی الله عنه در زمان خلافتش با معاویه رضی الله عنه جنگید، ولی چونکه حسن رضی الله عنه به خلافت رسید، قدرت را به او تسلیم کرد. کارها و اقداماتی‌ست متفاوت؛ اما هردو را درست و بجا می‌دانیم. مشکلی درین امر نخواهد داشت، جز آن‌که قلب مریض دارد.

شاگردان امام ابوحنیفه نیز با ایشان در موارد زیادی اختلاف داشته و نظریات و فتوای متفاوتی ارایه داشته‌اند. امروزه اگر مذاهب انگشت‌شماری در میان امت مشهور گشته‌اند، با اندکی بررسی از تاریخ اسلام می‌یابیم که در قرون دوم و سوم هجری صدها مذهب وجود داشته‌اند، چنانچه صحابه رضی الله عنهم هرکدام به شهری و هر محلی رفتند و مسکن گزیدند، روش فقهی هریک به مذهبی مبدل گشت و پیروان زیادی به راه هرکدام رفتند.

بنا بر آنچه گفته آمدیم، با وجود اختلافات نژادی، جغرافیائی، زبانی و... امت اسلامی، امت واحد بوده و شایسته‌گی زعامت جهان را دارد تا دوباره نور و هدایت را بر اساس ماموریت الهی که دارد، پخش و نشر نماید و بشریت را از لجن نظام‌های متعفن حاکم نجات دهد.

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ...﴾

لاندې کتاب چې د اسلام په ټولنیز نظام کې د نبخې او سړي د اړیکو د څرنگوالي په اړه جالب مطالب او مفاهیم لري؛ په آنلاین توګه یې د امت پروډکشن له پاڼو څخه تر لاسه کولی شئ.



المؤمن للمؤمن كالبنیان یشدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا
مومن برای برادر مومنش مثل پیکره یک ساختمان است که بعضی از آن بعضی
دیگر را محکم نگه می‌دارد

(متفق علیه)

